

# EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.  
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.  
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő  
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs  
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.  
TELEFON-SZÁM:  
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

## A helyzet nehézségei.

Budapest, április 16.

Az a válság, mely most bekövetkezett, előre látható volt s azt lehet mondani, hogy erre előre számítani lehetett. Oka maga a koalíziós alakulás olyan pártok közt, melyek éppen legkardinálisabb elveikben annyira divergálnak, mint a 67-es pártok és a 48-as párt. Maga a minisztérium is, mikor három év előtt a koalícióval való kormányzásra vállalkozott, érezte ezt s az egész rendszert csak átmenőleges alakulásnak deklarálta, azzal a kikötéssel, hogy a legsürgősebb cselekedetek végrehajtásának, a Fejérváry-kormány által felhalmozott romok eltakarításának, a külfölddel kötött kereskedelmi szerződések ratifikálásának s Ausztriával való kereskedelmi viszonyunk, mely 1907. december 31-én lejárandó volt, szabályoztassék, nehogy Magyarország egyszerre az egész világgal vámháborúba keveredjék. Komolyan véve, nem volt ennek a kormánynak egyéb feladata. S miután tudta, hogy mindennek 1907. december 31-ig meg kell történnie, teljes jóhiszeműséggel limitálhatta az átmeneti időt két évre. Tudta mindenki azt is, hogy ez alatt a két esztendő alatt előreláthatólag semmiféle olyan kérdés napirendre nem kerül, ami a 67-es és 48-as pártok közötti ellentéteket kiélezné s így sem a kormánytól nem lehet rossz néven venni, hogy a koalícióban levő pártoktól az átmeneti időre külön pártprogramjuk felfüggesztését kérte, sem a pártokat nem lehet elvtagadással vádolni azért, hogy ezt a kormánynak megígérték.

De már maga az utolsó feladat, a választói reform felidézte a pártok között az ellentéteket. A függetlenségi és 48-as párt, mely évtizedek óta egyik kardinális programpontjának mondta az általános és egyenlő választói jogot s amely az 1892-iki pártprogramjában, az ugynevezett vöröskönyvben, ezt elengedhetetlen követelésnek mondta, a választói reformjavaslatban már követelte elveinek respektálását, hisz ez a reform nem átmenőleges, hanem Magyarország egész jövő politikai alakulásának alapja. A vámközösséget Ausztriával a függetlenségi párt megszavazhatta 1917-ig, mert végre is tíz év aránylag rövid idő s tíz év múlva a kérdés újból napirendre kerül. Ebben a kérdésben tehát a status-quo fentartásába s az adott körülmények kényszerébe belenyugodhatott azzal az indokolással, hogy ha a rendezés ellenkezik is elveivel, aránylag rövid időre történik s lényegében nem egyéb, mint a régi állapotnak ideig-óráig való meghosszabbítása. Ez, ha ellenkezik is a függetlenségi

párt elveivel, az ország érdekeivel és az annyira óhajtott gazdasági függetlenséggel, de a törvény ellenére megkötött s alkotmányellenesen életbeléptetett külföldi kereskedelmi szerződések folytán még mindig kisebb baj, mintha miatta a párt az egész világgal vámkonfliktust idézett volna fel.

De a választói reform kérdésével szemben már más volt a helyzet. Arra már nem vonatkozhatott az elvek ideiglenes felfüggesztése, mert az a reform végleges állapotokat akart teremteni. S így a koalíció összetartása már akkor, szükségképpen megszűnt, mikor a választói reform főelvére nézve nem lehetett a 67-es és 48-as elveket, nem felfüggeszteni, mert arról szó sem lehetett, hanem kiegyenlíteni. Az idő haladt előre s a két év letelte után már a pártok nem érezték magukat ígéretük által lekötve. A katonai kérdés rendezésének feladatát a külügyi helyzet vetette fel, a bankkérdését a lejáró terminus kényszere s valószínű, hogyha a koalíziós kormányzás tovább is fenmarad, akkor egymás után merülnek fel mindazok a kérdések, amelyeknek rendezését eredetileg nem a koalíció feladatául szánták s amelyekre a pártok 1906. májusában, mikor a kormánynak a támogatásukat megígérték, nem is vállalkoztak. Éppen azért, minél tovább marad fenn a koalíció, szükségképpen annál megbízhatatlanabb lesz, a pártok türelme annál inkább fogy s annál súlyosabb az a válság, amely elé megy az ország. Ha a kormány ragaszkodott volna ahhoz az egyedül helyes megoldási módhoz, hogy a válságot már egy évvel ezelőtt a választói jog reformjának kérdésében önmaga idézze fel s ha már akkor töresre igyekezett volna vinni a kérdést, sokkal kisebb erőfeszítéssel tudott volna a koalíció helyett a maga támogatására egy kompakt pártot szervezni s akkor a válság mai oka, a bankkérdés, sokkal enyhébb formában vetődött volna fel s azt a kormány sokkal kisebb nehézség árán oldhatta volna meg. De a választói reform miatt akkor nem akart válságot felidézni s úgy járt, mint a rossz orvos, aki a betegséget kezdetleges stádiumában könnyen vette s azt érte el vele, hogy ma a kór gyógyíthatatlanná s a katasztrófa majdnem elkerülhetlenné vált.

A kormány nagyon nehéz helyzetben van, de ennek nem a kormány és nem a koalíció az oka. Nem a kormány az oka annak, hogy a bankszabadság lejártának terminusa a küszöbön van s nem a koalíció s főleg nem a függetlenségi párt a hibás abban, hogy az átmeneti idő, amely eredetileg két évre limitáltatott, ma már három évnél is tovább tart. A bankkérdés rendezésére

a függetlenségi párt semminemű kötelezettséget nem vállalt s nem igaz az, amit most bizonyos oldalról hangoztatnak, hogy abban az esetben, ha a megegyezés Ausztriával létre nem jön, akkor a status-quo tartandó fel. A status-quo-nak erre az esetre való fentartása expressis verbis csakis az Ausztria és Magyarország közt kötendő vám- és kereskedelmi viszonyra tartatott fenn, de a bankkérdésre vonatkozólag 1906. májusában is, 1907. októberében is s azóta is minden egyes esetben, mikor a bankkérdés szóba került, Wekerle a parlament szabad elhatározási jogát hangoztatta, sőt a kiegyezési javaslatok betérjesztésekor egyenesen vívmánynak jelentette ki, hogy a bankkérdésben a magyar parlament szabad keze biztosított.

A függetlenségi párt tehát teljes joggal ragaszkodik az önálló jegybank felállításához, nemcsak azért, mert az ő hibáján kívül s előre nem látott körülmények folytán került a kérdés az „átmeneti időben“ a megoldandó feladatok közé, hanem azért is, mert akkor, mikor a kormány a függetlenségi pártot programbeszédében támogatásra kérte föl, nem kérte a bankkérdésben elvei felfüggesztését, hanem éppen ellenkezőleg, szabad kezét ismételtén hangsúlyozta, sőt a kiegyezési tárgyalások idején intézményileg is biztosította.

És a válság megoldásának nehézsége éppen abban van, hogy a bankkérdésnek olyan megoldása előtt, mely a függetlenségi pártot kielégítené, sem a függetlenségi párttal, sem a függetlenségi párt ellen kormányozni nem lehet. A függetlenségi párt nélkül azért nem, mert hisz a többi párt együttvéve is kisebbségben van, a függetlenségi párt ellen pedig azért nem, mert egyedül a függetlenségi párt alkot olyan kompakt többséget, amely elég erős ahhoz, hogy akaratát meg is valósíthassa.

S bár az ország érdekében állónak tartjuk, hogy a válság megoldassék, a választott eszközt, melyet ebből a célból a kormány fel akar használni, nem tartjuk opportunusnak. A puhitási campagne, amelyet a királylyal a régi receptje szerint végig akarnak járni, nem igen kecsegtet sikerrel s az országban csak elkeseredés forrása lehet. Mert ismét a király állítatik homloktérbe s az ország ismét csak a királyban fogja látni nemcsak a nemzeti törekvések, hanem a nemzeti jogok érvényesülésének akadályát is. Ettől a kormánynak kötelessége volna az agg királyt megkímélni akar, mikor még maga a kormány sem szolidáris a bankkérdésben arra az esetre, ha a kartelbank meghiusul.

Nem is lehet a válságot úgy megoldani, ahogy a kormány tervezi. Mert

minden új partalakulásnak egy egységes kormány volna a jegecedési központja, erről pedig ezuttal szó sem lehet, hisz a kormány mindegyik tagja mást és mást mondott husvétii revelációjában arra az esetre, ha a válság akut lesz. Nemcsak a koalíció fog eleméire bomlani, hanem a kormány is s valósággal egy bekövetkezendő khaosz előszelét érzi mindenki. Ezen pedig nem királyi kihallgatással lehet segíteni, hanem egy egységes kormányprogrammal. Erről azonban ez idő szerint még szó sincs. A félhivatalos szócsövek is csak a válságot konstatálják, de sem annak igazi okát s az önálló bank felállításának igazi akadályát nem mondják meg, sem pedig a kormánynak semmiféle olyan tervéről nem tudnak, amelylyel a válságból a parlamentet és az országot ki akarja vezetni. Az „utánunk az özönviz” nagyon kényelmes álláspont. De méltatlan olyan kormányhoz, mely egy évekig tartó nemzeti küzdelem után jutott méltóságához, hogy az országot magára hagyja s hogy azoknak az időknél parlamenten kívüli állapotát engedje visszatérni, mely az utolsó szabadelvű párti kormány lemondása után bekövetkezett. A kormány ismeri a helyzetet fenn is, lenn is. Az ő kötelessége az elmentéteknek kiegyenlítése s nem a királyé. Minden parlamentáris elvvel ellenkezik az, hogy a király adjon a kormány számára programot s hogy a király nyakába szakadjon az a kötelesség, hogy az ellenkező állásponton levőket leszerelje. A válság így el is mérgesedik, el is nyulik s megnyugtató megoldásra nem juthat. Éppen azért a kormány kötelessége, hogy a király és a parlamenti többség álláspontja között áthidalást teremtsen, ez pedig csak is úgy érhető el, ha a kormány számol a törvényhozás két faktorának, a király-

nak és a parlamenti többségnek akaratával, olyan programot dolgoz ki, mely az ellenkező álláspontokat bölcsen kiegyenlíti s ennek a programnak támogatására többséget igyekszik szerezni.

De minden más megoldási kísérlet czéltalan is, oktalan is.

## A politika világából.

Budapest, április 16.

### 'Az utolsó tanácskozások.

— Kossuthnál és Wekerlénél. —

Apponyi Bécsbe utazott.

Két nap múlva megkezdődnek a banktárgyalások, amelyek elé olyan rendkívüli érdeklődéssel néz a politikai világ. A tárgyalások előtt és Wekerle Sándor miniszterelnök tegnapi audienciája után most folynak az utolsó tanácskozások a vezető politikusok között. Így ma délelőtt Justh Gyula, a képviselőház elnöke, meglátogatta Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert és hosszasan tárgyalt vele a politikai helyzetről. Justh mai látogatásának parlamenti körökben igen nagy fontosságot tulajdonítanak. A képviselőház elnöke ma este fia látogatására Meránba utazott s néhány nap múlva tér csak vissza. A kereskedelemügyi minisztert a délelőtt folyamán még Günther Antal igazságügyminiszter, Sztérynyi József és Mezőssy Béla államtitkárok látogatták meg. Sztérynyi a tegnapi tárgyalásról tett jelentést Kossuthnak. A kereskedelmi államtitkár azután Wekerle Sándor miniszterelnököt kereste föl, akit gróf Andrássy Gyula belügyminiszter is meglátogatott. Justh Gyula ugyanez alatt az idő alatt Holló Lajosgal együtt gróf Batthyány Tivadart kereste fel, aki pár napja gyengélkedik és még ma is a szobát kénytelen őrizni. Batthyány meghűlése azonban könnyebb természetű és pár nap múlva már kimehet lakásából. Mindezek

a tanácskozások a jövő alakulás előkészítésére vonatkoznak.

Az osztrák kormányval folytatandó tárgyalás két napig fog tartani. A kartelbank tervének meghúzását — a bécsi közlések szerint — már az első napon, hétfőn, konstatalni fogják. De a tanácskozásokat azért nem szakítják meg, hanem a két kormány egymás álláspontjáról iparkodni fog, ad reterendum véve a dolgot, bizonyos tájékozást szerezni. Szerdán aztán már valószínűleg a király is fogja fogadni a minisztereket. A bankkérdésben kétségtelenül legnagyobb súlylyal fog birni Kossuth, Wekerle és Apponyi kihallgatása. Kossuth és Apponyi az önálló bank felállításának szükségességét fogják fejtegetni, a miniszterelnök pedig iparkodni fog az esetleges előitéleteket eloszlatni és a királyt a békés és alkotmányos megoldásnak megnyerni. Ha a király azonban mégsem járulna hozzá az önálló bank felállításához, akkor szerdán vagy csütörtökön a kormány be fogja nyújtani lemondását és ezt hétfőn a parlamentnek is be fogja jelenteni.

Az ezután várható eseményeket úgy vázolják, hogy miután Kossuth Ferencz az audiencián megtudta, hogy a király nem adja beleegyezését az önálló jegybank felállításához, sürgősen összehívják a függetlenségi pártot. Itt Kossuth hosszabb megnyitó beszédet mond, amelyben följefti a helyzetet, előadja a bankügyben való fáradozását, utal a korona álláspontjára és a párt szívére köti, hogy a nemzet eorsának lelkiismeretes mérlegelésével, a lehetőségek számbavételével és az alkotmányosságot fenyegető veszedelem tudatában határozzon. Ő alárendeli magát a párt határozatának s nehogy úgy tűnjék föl, mintha ebben befolyásolni akarná, elhagyja az üléstermet. Erre a párt ügyvezető alelnöke, Hoitsy Pál, veszi át az elnöklést. Az ezután következő és előreláthatólag nagyon izgalmas vitában fog aztán kiforrni a függetlenségi párt végleges állásfoglalása, amely híven azokhoz a határoza-

## Vasárnap.

Irta: Alba Nevis.

A kisasszony két sor apró tejszínű gyöngyöt csatolt a nyakára, fodrosra sütötte a haját és felvette a fekete pongyoláját.

Katának a kisasszony összes drága ruhái közül ez tetszett a legjobban; a fekete pongyola. Nagy, viritó rózsák sorban húzódtak át az alján, meg a nyaka körül; pirosak, mint a tüdőbeteg habzó vére. A selyem legényfogyó-szalag is vörös volt s bojtjával a földet seprte.

A kisasszony ezt a ruhát csak vasárnapokon viselte, mikor az udvarlója, egy szép szál, székebajuszú, fehér fogu fiatalember jött hozzájuk látogatóba, ilyenkor a rózsaszélű pongyolához gyönyörű piros cipellőt húzott, meg valami csudálatosan vékony selyemharisnyát, amelyiken több volt a levegő, mint a szem. Kata ilyesmit sohase látott odahaza Tolna-Tamásin, ahonnan mindössze egy hónap előtt került Pestre. Az ura után jött, akit egy esztendei házasele-tükből zavartak fel a tüzerekhez, a külső kerepesi-uti kaszárnyába.

Es Kata utána jött. Egy ilyen gyámoltalan, ványadt, idő előtt fonyadt kis asszony hogyan is élhetne el egyedül a sok kinlódás, sanyaruság után, a maga huszonnyolcz esztendejével? Mikor már egyszer — végre — hozzájutott a daliás, erős huszonegy éves emberéhez...

Es Kata kitudakolta valamelyik helyszertő adresszét és vonatra ült.

Eleinte szépen ment minden; Gyuri sürüm fellátogatott a másodemeleti urilakás tiszta, meleg kis konyhájába s esti félkilenzig elüldögéltek egymás mellett a Kata

virágos ládáján: csendesen, szegényesen, kevés gondolattal, kevés szóval, kevés csókkal, de mégis — együtt!... Egész héten aztán boldogan, baromi türelemmel dolgozott Kata ezekért a gyönyörű percekért.

Két hete azonban valami furcsaság esett: Kata hiába kereste az urát a kaszárnyában. A napos káplártól tudta meg, hogy elment félórával előbb, bizonyos fehérszemlyével...

Es a káplár jóízűen kaczagott a szegény, hervadt asszonyka elszontyolódásán és kegyetlen személyleirást adott a fehéreseléről; szép, takaros, bogárszemű, fehérarcú, kényes testállású. Aranyos fejkötője volt és a köténye selyem...

Kata gyámoltalanul türegette a maga kartonrongyát, azután szépen hazament; haza, ahol a kisasszony már várta, hogy melegitene sütővasat, készítné az Eau de Cologne-os mosdóvizet és terintene teához...

Igy telt el két hét rettentő keservességben. Nappal még csak megjárta; munka közben nem ért rá szomorkodni, hanem este, mikor a sötétség a konyhaágy nankin-párnái köré is be meri lopni elegáns, csipkés hálósobák özevgyi hangulatát, sokat sirt Kata. Vörösré sirta vizenyős szemét, lélek nélkülinek látszó, együgyű arcát. Megesett, hogy hűséges szíve még reménykedni is mert néha:

— Csak eljön Gyuri... Holnap, holnapután, jövő vasárnap. Talán...

S a jövő vasárnap délutánja is alkonyatba hajlott már és Gyuri mégsem jött. Kata reggel szép, piros, nevetőképű pogácsalmát vett, négy darabot s a zsebébe gyömöszölte őket, hogy estére majd odaadja Gyurinak; vigye el a kaszárnyába.

Soha még ilyen türelmetlenül nem várta,

a konyha ablakához ült, pisze orrát odalapította az üveghez és nézte a kapu alól jövő árnyakat: Egyik zömök volt, a másik szikár és egy se karcsu, délceleg és csinos, mint az ő édes ura. Azután csak el kellett mennie; küldték a czukrászdába, habos süteményért, kalácsért. Lihegve futott s zsebében a piros almák pajkosan verődtek össze.

Már a teát is megitták, a csészéket kis üvegtányérvakkal cserélte fel, de lapos, formátlan füleinek minden éberségével még mindig az előszobába figyelt... Hiába!

Az asztalnál, a langyos melegben, a villanylámpa alatt csengtek az ezüstkanalak és a kisasszony és az udvarlója boldogan nevettek össze, sokszor, minden látható ok nélkül, de bizonyosan nagy és titkos okok miatt... A férfi szép, sugárzó, szürkés szemű át a lelkével, a lelke minden forró vágyával tapadt a lány nedves szájára s a lány újra, meg újra édességeket halmozott elé. Kerek, izmos vállai a ruha lágy szövétén átduzzadtak s ahogy a tálak csillogó üvegére hajlott, testének, hajának semmi más parfümhöz nem hasonlítható buja illattal megremegtette a férfi orrezimpáit.

S Kata, a durva idegzetű, otromba kis paraszteseléd hihetetlen módon megérezte ezt a leheletszerű finomságot s gyötrött ajka egy groteszk rándulással sirásra torzult.

Persze, nem vették észre. Hogy is láthaták volna? A háziasszony czikkkerjén át az aranyárga dinnyeszeleteket figyelte. Egyebet se látott, semmit, jóságosan és diszkrétén mosolygott: így volt ez azelőtt is... mindig.

Most már kimehetett Kata, ki is ment. Elfoglalta előbbi posztját, az ablak mellett. Bizonyosan tudta már, hogy nem jön. Nem is várta, csak nézte a sötétséget, az üreséget.

tokhoz, amelyeket a párt a bankkérdésben már hozott, csak az önálló jegybank mellett való kiállítás proklamálása lehet. A függetlenségi pártkörben már most is nagyon élénk az élet és a képviselők izgatottan tárgyalják az eseményeket. A párthoz tartozó képviselők el vannak szánva, hogy a legerélyesebb és legkíméletlenebb akciókat indítják meg, hogy az önálló jegybankot kivívják.

A politikai világban ma este élénk érdeklődést keltett az a hír, hogy gróf Apponyi Albert már ma délután Bécsbe utazott. A hírhez hozzáfűzték ugyan, hogy a miniszter, aki nejjével utazott Bécsbe, holnap jelen lesz a híres Mihalovich-féle „Eliana” bemutatóján, de politikai körökben az a hír terjedt el, hogy gróf Apponyi a hétfői tárgyalások előtti két napot arra fogja fölhasználni, hogy a bécsi illetékes körökkel megbeszéléseket folytasson. Wekerle Sándor miniszterelnök holnap látogatja meg Kossuth Ferencet, akinek ma Szerényi államtitkár tett jelentést a tegnapi bécsi tanácskozások eredményéről.

Budapest, április 16.

**Gróf Apponyi Bécsben.** Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter és neje Bécsbe utaztak és szombaton este jelen lesznek Mihalovich Ödön „Eliana” című dalművének a bécsi népeperában való bemutatásának előadásán.

**Zichy Aladár utazása.** Gróf Zichy Aladár 8 felsége személye körüli miniszter ma délután Bécsből visszaérkezett Budapestre. A miniszter, aki a jövő hét elején ismét Bécsbe utazik, részt fog venni a német trónörökös látogatása alkalmából rendezendő udvari ünnepségeken.

**A horvát bán Budapestben.** Báró Rauch Pál horvát bán titkára, dr. Krenscics Milán kíséretében ma reggel Budapestre érkezett. Báró Rauch a mai nap folyamán tanácskozott Wekerle Sándor miniszterelnökkel s Josipovich Géza horvát miniszterrel. A bán előreláthatólag egy napig marad Budapestben.

**A karánsebesi püspökválasztás.** Karánsebesről jelentik: A nagyszombati gör. kel. metropolita a

Tizenegy óra volt, a kredenczen még párolgott a kávéja, mellette a finom, sárgabélű tejeskálács; hozzá se nyult. Végül a keresztül kötött kendő csupa víz volt a rásírt könyektől.

A szobában már bucsuzkodtak; a nagyságtól harmadszor köszönt el vig nevetéssel a vendég, azután nyílt az ajtó s összesimulva jöttek ketten.

— Kikísérem — sugta szerelmesen a lány s mialatt hátrahajtotta a karját, hogy a kabátját magára vegye, a nyaka fehér bársonyáról egy égő, kiszivott, csókolott folt piroslott elő árulkodva.

És Kata állt és nézett utánuk, mindzsal az örökasszonyi irigységgel, keserűséggel és szenvedéllyel, ami öntudatlanul, de őseréjű intenzivitással ébred az elnyomottak és szerencsétlenek lelkében.

Mikorra a szerelmesek leértek, a lépcsőnek minden fokán hosszú csókot váltva, nagy kavargás volt odalent; a földszinti lakók éjszakai rendtelenségben kuporodtak ablakaikba, a házmesterné jajgatott s a házmester, kis közvilágításával hajlongva nézegetett valamit összeszűgödött, sötét kis esemő, amely nyögött és fetrengett a földön.

A lány fölhozta csupasz nyakára a kabátja gallérját és kíváncsian hajolt közel, de nyomban hátrátáborodott:

— Kata! — sikoltotta iszonyu rémülettel s Kata kötelességtudóan nyitotta fel a szemét s a kisasszonyára nézett; nyilván a nyaka táján keresett valamit, egy kis foltot, amely most már bizonyára párosan piroslott ott... Azután félre fordult és nem nyöszörgött többet. Csak a zsebéből kigurult négy kerek alma hempergett játékosan az udvar közepén...

karánsebesi gör. kel. szinódust folyó hó 18-ára egybe-hívta, hogy a Popea Miklós halálával megüresedett püspöki helyet betöltse. A szinódus előreláthatólag négy-öt napig fog tartani. Valószínű, hogy a püspöki állásra Olariu teológiai igazgatót fogják megválasztani.

**A horvát képviselők érkezte.** Zágrábban a horvát-szerb koalíció végrehajtó bizottsága ülést tartott, amelyben a horvátországi és szlavoniai mai politikai helyzetet vitatta meg és konstataulta, hogy semmiféle irányban nem állott be változás. Vita tárgyává tették továbbá a magyar politikában beállható változásokat és tanácskoztak arról, hogy a koalíció képviselői mily magatartást tanúsítsanak a budapesti országgyűlésen a napirendre kerülő törvényjavaslatokkal szemben.

**Az önálló bank mellett.** A ferencvárosi 48-as és függetlenségi párt társasköre tegnap tagavató estélyt rendezett s egyben nagygyűlést tartott, amelyen Tompa Antal körelnök megnyitóbeszéde után Darvas József közigazgató utalt a jelenlegi válságos helyzetre s az önálló magyar nemzeti bank érdekében kérte, hogy a kör s a körlet polgársága tömörüljön s foglaljon állást, mert a bankszerződés provizorikus meghosszabbítása merénylet s törvényellenes; ajánlja, hogy a párt Kossuth Ferencet, gróf Apponyi Albertet és Justh Gyulát s üggyelkökkel üdvözölje s tántoríthatatlan ragaszkodásáról biztosítsa. Gebhard Károly ügyvezető elnök magáévá vette Darvas ajánlatát és javasolja, hogy a pártkör szólítsa fel a főváros összes függetlenségi és 48-as pártköreit, hogy négygyűlést hívjanak össze az önálló magyar nemzeti bank ügyében. Beszéltek még Virava József alelnök, Babarczy pénzügyi tanácsos, dr. Szinthe Gyula, Duka Imre, dr. Kertész Manó stb., mire az indítványokat elfogadták.

## A török forradalom.

— Az ifju-török csapatok akcióiban. —

Budapest, április 16.

A mai táviratok arról tesznek tanúságot, hogy az uj-törökök a legnagyobb erőmegfeszítéssel dolgoznak Szalonikiben az elvesztett uralom visszaszerzéséért. Elkészülésük különösen a szultán ellen igen nagy, mert most már bizonyítékok vannak arra nézve, hogy a reakciós agitátorok közvetlen összeköttetésben álltak Abdul Hamid szultánnal. Ezek után valószínű, hogy az uj-törökök, ha sikerül a hatalmat ismét magukhoz ragadni, megfosztják a szultánt trónjától. Az ifju-török komité felhívást intézett a harmadik hadtesthez, hogy vonuljon Konstantinápoly ellen. A hadtest parancsnoka és a tisztikar állítólag értesítették a központi bizottságot, hogy a parancs kivihetetlen, mert a legénység magatartása igen kétes.

Ujabbán érkezett jelentések azonban megczáfolják a macedóniai hadtest megbízhatatlanságáról terjesztett híreket. Szalonikiből ugyanis már tizenhat zászlóalj indult Konstantinápoly ellen, mely haderőhöz csatlakozni fognak a vidéki helyőrségek zászlóaljai is. Ily körülmények között valószínű, hogy Konstantinápoly legközelebb véres események színhelye lesz. A kormány sürgős intézkedéseket tesz, hogy Kis-Ázsiából mentül több csapatot összpontosítson Konstantinápolyban, hogy minél nagyobb haderő álljon rendelkezésére, mire az ifju-törökökhöz hű csapatok Konstantinápoly elé érkeznek. A portánál ugyanis nagy nyugtalanságot keltett a szalonikii hadtest elindulása, annál is inkább, mert nagyon jól tudják, hogy a konstantinápolyi hadtestben is nagyon sok hive van az ifju-törököknek, kik rögtön átpártolnak a szalonikii csapa-

tokhoz, mihelyt azok Konstantinápoly elé érkeznek.

A hatalmak intervenciójáról terjesztett híreket megczáfolják. Az összes hatalmak ugyanis megegyeztek abban, hogy csak abban az esetben lépnek közbe, ha alattvalóik biztonsága megkívánja azt.

Mai hireink a következők:

### A helyzet Konstantinápolyban.

Ujabb jelentések szerint Konstantinápolyban városszerte helyreállott tegnap a nyugalom. A katonák lebujszoltak és a kéjtanyákon dorbézoltak, elköltötték az egész negyven piasztart, amit a szultántól kaptak. Estefelé egy csapat garázdálkodva vonult végig a városban s az egyik hidon lelőttek két tisztet. A katonák tegnap bejárták a várost és betértek minden egyes papirkereskedésbe, ahol a kirakatokban olyan képes levelezőlapok voltak, amelyek lefátyolozott keleti szépségeket ábrázolnak. Az illető kereskedőket a katonák felszólították, hogy azonnal vegyék be a képes levelezőlapokat, mert nem szabad a szultán háremének tagjait megszensteleníteni, de amikor a kereskedők figyelmeztették a katonákat, hogy azoknak a fényképeknek modelljei cigány-nők, megnyugodtak. Az üzletek kirakataiból eltűntek az ifjutörök komité vezéreinek arcképei.

A Boszporusz mellett fekvő arnautkói külvárosban a katonák agyonlőtték két tisztjüket. Az őrség a két tisztet odaállította a város falához és sortűzet adott rájuk. A lakosok körében nagy pánik tört ki, de a katonák azzal nyugtatták meg őket, hogy csak ezt a két tisztet végzik ki.

### A kamara tegnapi ülése.

A kamara tegnapi ülésén Achmed Riza basa elnök, Falant alelnök és négy kiváló ifju-török képviselő nem volt jelen. Az előzetes ülésen szükségesnek ismerték föl és sürgősen javasolták, hogy a kamara a jelenlegi kritikusan helyzetben maradjon együtt, amit az ifju-törökök is helyeseltek. A nyilvános ülés végén felolvasták a janinai ifju-török komité táviratát, amelyet a katonai és polgári hatóságok, valamint a görög metropolita is aláírt és amely kijelenti, hogy a kabinet bukása alkotmányellenes és utálatos cselekedet, amelyet az új kabinet azonnal engedje át helyét a réginek, mert különben mindnyájan készek Konstantinápoly ellen vonulni. A kamara elhatározta, hogy a jelentett proklamáció értelmében válaszol, azzal a figyelmeztetéssel, hogy a haza megmentése érdekében nyugodtan maradjanak. A titkos ülésben különben elhatározták, hogy minden képviselő ugyanily értelemben táviratozzon választókerületének. Az elnökválasztást szombatra kellett halasztani, miután egyetlen jelölt sem kapott többséget. A kamarában a hangulat igen nyomott, különösen az ifju-török képviselők körében, akik már csupán a vidék befolyásában bíznak.

### A Tevfik-kabinet programja.

A Tevfik basa kabinete most azon fáradozik, hogy az országban és a külföldön tekintélyt biztosítson magának. Tevfik basa tegnap fogadta a külföldi missziók főnökeit, akik ezért jöttek hozzá, hogy uralkodójuk és államfőjük nevében szerencsét kívánjanak az új kormánynak, amely a Times mai számában részletesen vázolja programját. E felhivatalos és az angol közvéleménynek szánt kommunikó szerint Tevfik basa kabinete minden irányban elfogadja Hilmi basa politikai programját. Ez a program a birodalom alkotmányos intézményeinek biztosítása és liberális szellemben való fejlesztése, a rend és a nyugalom biztosítása az egész ottomán birodalomban, a hatóságok ellen való zenülés elnyomása a törvények energikus alkalmazásával és törvényjavaslatok előkészítése az ország pénzügyi helyzetének megerősítése végett. A program azzal a biztosítással végződik, hogy az új kabinet igyekezni fog az összes hatalmakkal a lehető legjobb viszonyt fentartani s a békét minden körülmények között biztosítani.

### Achmed Riza menekülése.

A „Times“-nak táviratozzák Konstantinápolyból, hogy Achmed Riza az egyiptomi khedive fivérének, Aziz hercegnek yachtján elmenekült. Hír szerint Machmud Mukdar pasának is sikerült megszöknie. Kedvező hatást tett a mépre, hogy az új kormány a letartóztatott tiszteket szabadon bocsátotta.

### Gyilkosság a szultán előtt.

Borzalmas tettet követtek el tegnap az „Azor Tevfik“ hadihajó matrózai. Ezen a hajón a kapitány állítólag azt parancsolta a matrózoknak, hogy egy ágyut a Yildiz-palota, egy másik ágyut pedig a porta ellen irányítsanak. A kapitány meg is töltette az ágyukat és már tüzet is vezényelt, de a matrózok ekkor megtagadták az engedelmességet és a tisztet megölték. Így adják elő a matrózok a dolgot, de ez, úgy látszik, koholmány. Tényleg a hadihajó matrózai tegnap délben egy tisztet a Yildiz-palota elé hurcoztak, az ablakhoz hívták a szultánt és elmondották neki ezt a históriát. Amikor a szultán azt kérdezte, hogy hol a bünyös, a matrózok egy, a Yildiz-palotától körülbelül száz mésternyire lévő fa mögül előránczigták a kapitányt. A szultán anélkül, hogy a tiszthez az ellene emelt vádra vonatkozólag kérdést intézett volna, azt mondta, hogy a tisztet vigyék a palota őrségére, hogy ott a *seriatusi* törvény értelmében halálra ítéljék és a hidon fölakasszák. A szultán, hogy sajnálatát kifejezze, kezét magasra emelte, ezt a mozdulatot azonban a matrózok félreértették. Leütötték a tisztet, szuronydöfésekkel megölték és a holttestet a Yildiz-palota előtt egy fára fölakasztották. A szultán, akit ez a szemelátára elkövetett rémtett nagyon megrendített, szemtanúk állítása szerint, sirva vult vissza lakosztályába.

Az „Osmanischer Lloyd“ közli a következő részleteket az „Assari Tevfik“ páncélos hajón történt gyilkosságról: Ali Nadi kapitány a tengerészujoncokat az ágyuk körül sorakoztatta és megmutatta nekik az ágyuk begazító lánczeit, aztán maga irányozott egy ágyut a Yildizre, egy másikat az arzenál felé s azt mondta a rekrutáknak: *Ha tüzet vezényeltek, rántsátok meg a láncokat.* Aki nem engedelmeskedik, azt agyonlövöm. Ezeket a szavakat meghallotta a régebbi legénység is s mikor a régi matrózok észrevették, hogy két ágyut a Yildizre és az arzenálra van beállítva, megrohanták a kapitányt, megkötözték, másnap pedig a Yildizbe hurcozták. Amint a szultán értesült róla, hogy mi történt, a kapitányt árulónak nevezte, a katonáknak pedig *lekiáltott, hogy ne öljék meg mindiárt és ne szuronyozkál.* Erre a matrózok a földre dobták és agyon-taposták Ali Nadit.

### A szultán kívánsága.

A minisztertanácsban a nagyvezir előterjesztette a Szalonikiból, Monasztirból és Janinából érkezett távirati jelentéseket, amelyekben a válik hírt adtak róla, hogy az ifjutörök komité Szalonikiból Konstantinápoly ellen akarja vonultatni a II. hadtestet. A szultán jelen volt a minisztertanácsban és kérte a kabinet tagjait, hogy kerüljenek minden vérontást Macedóniában. A nagyvezir kérésére a szultán megengedte, hogy a minisztertanácsot szentül is a palotában tartsák. A rendőrniszter lemondását a szultán elfogadta. *Sefket basa* helyébe *Mende basát*, a II. hadtest parancsnokát nevezte ki a Yildiz parancsnokává.

### A forradalom áldozatai.

A katonai lázadás áldozatairól egyelőre nem lehet statisztikát felállítani és eltussolások miatt aligha lehet majd erről teljesen tiszta képet nyerni. A következő adatok ennélfogva nem tekintendők feltétlenül helyeseknek, de a lehetőség határain belül elérhető információkon alapulnak. A felkelők és a még habozó, de ifju-török érületű katonák közötti harcoknak 25 halottja volt, közöttük hat vagy hét tiszt, a sebesültek száma 50 lehetett. Az ifju-török tisztek közül rábeszélési kísérleteknél, valamint erőszakos beavatkozások alkalmával mintegy kilenczet ölhetek meg. Az erre

vonatkozó kutatások és razziaik alkalmával pontosan meg nem határozható, de nagyszámú ifju-török tiszte tölték meg a katonák. Egész bizonyossággal 7—8 esetet lehet konstatálni, amiből 4 a mai napra esik. Az üdvölvések áldozatai közt van 5 halott és 6 sebesült polgári ember és néhány tiszt.

### A mai szelamlík.

A szelamlík minden baj nélkül mult el. Feltűnt, hogy egyetlen egy nagykövet sem volt jelen és a közbejött eseményekre való tekintettel elmaradt a külföldi turisták bemutatása, akik között volt gróf Kolowrath és dr. Sylvestor, az osztrák Reichsrath két tagja. A szultán mellett a nagyvezir ült, amikor a csapatok, élükön a hadügyminiszterrel, elvonultak, a szultán az ablakból nézte a defilét. Csak a testőrcsapatok, amelyeknek soraiból eltűntek az arabok és albánok, a helyüket anatóliai és szaloniki-i lázadók pótolták, viszonozták a szultán üdvözlését örömujongással, a *temérdek nép némán hallgatott*, de amikor a hodza hangosan imádkozott, ami egészen új dolog, a közönség dörgő hangon mondta rá az áment.

### A papok dominálnak.

A helyzet most az, hogy Konstantinápolyban a mohamedán papság, egyesülve a katonasággal, pótolja az ifju-törökök domináló helyét, hogy az izlam, illetve a seriatusi törvény jelenleg a központ, amelyhez valószínűleg az alkotmánynak és a további alakulásnak is alkalmazkodnia kell, hogy a szultán tekintélye és befolyása mindinkább fokozódik, ellenben a parlament tekintélye csorbul és a sajtó meg van félemlítve. Habár a vidékről még nem érkeztek áttekinthető és kimerítő helyzet- és hangulatképek, mégis feltehető, hogy a fentiek a tartományokra is állnak, illetve, hogy a tartományok valószínűleg szintén alkalmazkodni fognak a helyzethez. A rendszerváltozás jelei különböző katonai parancsnokságok betöltésében, valamint abban láthatók, hogy a régi regime egyes elemei lassanként kezdenek megjelenni a szintéren és már a Jildizben is mutatkoztak. Az a hír is elterjedt már, hogy a szultán a régi regime előkelő hivatalnokainak, akiket a Prinkipo-szigetre száműztek, üdvözlését tolmácsoltatta és hogy a száműzött zuávokat ismét a Jildizbe hívták. Ezért azonban nem kell formális reakciótól tartani. Több jel arra vall, hogy az ifju-török bizottság itt még nincs teljesen megsemmisítve és kiküszöbölve. A bizottság egyes tagjai még remélik, hogy a tartományok és más körülmények befolyása fordulatot fog létrehozni. A liberális unió, valamint más pártok és tényezők, amelyek az alkotmányban engedélyezett szabadságukat meg akarják őrizni, az összes ifju-török, liberális és nemzeti elemek kibékítésén fáradoznak.

### Vád az ifju-törökök ellen.

Egy ujságíró tegnap beszélgetést folytatott *Lutfi bég* párisi és volt budapesti török főkonzullal, aki ezeket mondta:

— A felelősség a konstantinápolyi véres eseményekért nagyrészen az ifjutörök-bizottság terhére irandó. Mióta a bizottság egyes tagjai hatalomra jutottak, nem volt meg bennük a politikai érzék, amire pedig feltétlenül nagy szükség lett volna. Ahelyett, hogy az ország javára törekedtek volna, egymás ellen küzdöttek és személyes kérdéseket vittek a politikába. Még attól se riadtak vissza, hogy egyes ujságírókat el tegyenek láb alól, akik bírálni merték cselekedetüket. A bizottság ott kezdte a hibát, hogy kétes alakokat, akik alkalmas pillanatban hozzászólhattak, tárt karokkal fogadott a kebelére. Néhány közülük, akik azelőtt Abdul Hamid kémei voltak, magas polcra jutott a bizottságban. Attól lehet tartani, hogy az ifjutörök-bizottság nem tudja beváltani adott ígéreteit és Törökországot még sulyosabb válságba sodorja. Az egyetlen ember, aki az ifjutörök-bizottság helyzetén segíthetne, Ismail Kemal bég. Achmed Riza szerepét kizártnak tartom. Nincsenek meg benne azok a tulajdonságok, amelyek erre képesítenék, hozzá még barátai is elfordulnak tőle.

### Az ifju-törökök készülődnek.

A szaloniki-i központi bizottság tegnap proklamációt adott ki, amelyben a birodalom nem mohamedán népeit, különösen a bolgárokat, a görögöket, a szerbeket és az albánokat felszólítja, hogy az *uj-törökökkel együtt harcoljanak a reakció ellen és az alkotmány fön-tartásáért.* A szaloniki-i görög és szerb bizottság elhatározta, hogy az *uj-törököket* a reakció ellen való küzdelmükben minden erejükkel támogatni fogják és ennek megfelelő utasításokat küldtek Macedónia összes görögjeinek és szerbjeinek. A bolgárok ellenséges viselkedést tanúsítanak az *uj-törökökkel szemben.* Az *uj-törökök* különben a szaloniki-i titkos gyűlésükön nagyon fontos határozatokat hoztak, amelyek megvalósulásuk esetében nagy változást fognak előidézni. A szultán ellen igen nagy az elkeseredés, az *uj-törökök* árulásával vádolják és elmozdítását követelik.

A második hadtest parancsnoka állítólag azt a jelentést küldte az ifju-török bizottságnak, hogy a *csapatok magatartása kétes és így azt a szándékot, hogy velük Konstantinápoly ellen vonuljanak, nem lehet végrehajtani.*

### A szalonikii hadtest Konstantinápoly ellen.

Hiteles értesülés szerint Macedónia több vidéki helyőrségéből csapatok indultak Konstantinápoly felé, hogy az ifju-török komité megrendült uralmát helyreállítsák. A vezérkar fölötté veszedelmesnek tartja a helyzetet. A nagyvezér táviratot kapott Szalonikiból, hogy ott vasutára szállították a csapatokat és azok máj uton vannak Konstantinápolyba.

Gyakorában (O-Szerbia) huszezer albán felfegyverkezve utrakészen áll, hogy Konstantinápoly ellen vonuljon. Monasztirból két zászlóalj már elindult Konstantinápoly ellen. Kavallában (Macedónia), Janinában a csapatok kivétel nélkül az ifju-törökök pártján vannak és most indultak el Konstantinápolyba. Egy távirat szerint a *harmadik hadtest csapatai is erőltetett menetelással már uton vannak Konstantinápoly felé.* A központi bizottság a szultán első titkárához ultimátumot küldött, amely e szavakkal végződik:

Mi meg tudunk halni. Visszafelé fordulni többé nem lehet. A Yildizből a központi bizottság kitérő választ kapott s erre a csapatok elindultak Konstantinápoly felé.

Adil bey perai prefektusnál, aki az ifju-török bizottság egyik vezető tagja, a szalonikii polgármestertől távirat érkezett be azzal a hírrel, hogy tizenhat zászlóalj Szalonikiból Konstantinápoly ellen indult.

Nagy felelősség hárul most *Izzet Fuad* vállára, mert a testőrhadosztálynak csak tegnap kinevezett parancsnokát a szultán máris elmozdította állásától. *Nuzim basa*, a testőrség új parancsnoka kiváló ember, de szigorúan alkotmányos érzésű és a szultán nem bízhat benne, mert évekig fogságban tartotta Nazimot, aki ezért nem éppen lelkes híve s alaposan gyanúsítják azzal, hogy a *szalonikii csapatokkal tárgyalásokba fog bocsájtani.* Konstantinápolyban óráról-órára nő az izgatottság, mert híre terjedt, hogy Szalonikiból 16 zászlóalj indult el vasuton Konstantinápoly felé. Szalonikiban és egész Macedóniában ezrével terjesztik a röpiratokat, amelyekben arra iggatják a népet, hogy *foszszák meg trónjától a szultánt és kiáltásuk ki a köztársaságot.* A terv az, hogy a köztársaságnak ideiglenesen Szaloniki legyen a fővárosa. Mivel a liberális párt is tehetetlennek látszik, a vidékről nem lehet számítani az alkotmány védelmére, ellenben az ifju-török komité Drinápolyban és Szalonikiben erősen áll. De a szultán is kész mindenre s így véres eseményekre van kilátás. Az egyetlen reményesség az, hogy az ifju-törököknek lesz annyi belátásuk és jobb időre halasztják nagy ten-

veik megvalósítását. A parlament eddigelé semmilyen tekintetben sem volt a feladat magaslátán s felosztása kikerülhetetlennek látszik. Még nem lehet tudni, mikor lesznek az új választások és mikor fog összeülni az új parlament. A kormány rendeletet küldött Trapezundba, Smyrnába és más kisázsiai városokba, hogy a csapatok azonnal induljanak Konstantinápolyba. Az ifju-török bizottság egész befolyását érvényesíti, hogy a kisázsiai csapatok ne engedelmesséjenek a kormánynak és ne menjenek a fővárosba.

#### Bulgária magatartása.

Egy vezető bolgár személyiség a következőket mondotta Bulgária előrelátható állásfoglalásáról:

— Bulgáriának addig, amíg Törökországban a viszonyok nem tisztázódnak, nincs oka arra, hogy eddigi magatartását, amelyvel az összes vitás kérdések békés elintézésére törekszik, feladja. Eszerint tehát minden olyan hír, hogy Bulgária mozgósít, alaptalan. A bolgár kormánynak azonban figyelő szemmel kell kísérnie az eseményeket és tudatában kell lennie az esetleges következményeknek. Nagyon kérdéses, hogy a hatalmak, amelyek már az osztrák-magyar-serb konfliktus idején olyan nagy áldozatokat hoztak, hogy a békét fentartásuk, Bulgária háborús fellépését helyeselnék-e?

Berlinben azt híresztelik, hogy bolgár csapatok már át is lépték a török határt. Komoly politikai körökben nem tartják lehetetlennek, hogy leír a háború Bulgáriával. A szultán ma egész nap talpon volt és már három napja, hogy nem aludt. A Yildiz új parancsnoka, Memduh pasa, sem írni, sem olvasni nem tud. Egy bolgár vezető politikus így nyilatkozott:

— Mi meg vagyunk lepelve. Elszalasztottuk az alkalmas pillanatot, mert ha négy-öt nap előtt néhány hadosztályunk lett volna utrakészen, akkor minden bizonytalanságot a függetlenség elismerését esikartuk volna ki, hanem megakadályozhattuk volna a dolgok ilyen fordulatát, amely reánk nézve nem kedvező.

#### Idegen hadihajók a Boszporusz előtt.

Ma az a hír terjedt el Konstantinápolyban, hogy a máltai angol flottát a Dardanelláknál látták. A boszporuszi erődök parancsnokát arra a hírre, hogy az orosz flotta Herakleához közeledik, a portára hívták.

Egy bécsi reggeli lap Pólából azt a hírt közli, hogy ott előkészületeket tesznek, hogy Konstantinápolyba állami alattvalóink és nagykövetségeink védelmére hadihajókat küldjenek ki. Ez a hír — mint hivatalosan jelentik Bécsből — a tényeknek nem felel meg. Eddig semmiféle hasonló rendelkezés még nem történt.

#### A hatalmak és a forradalom.

A nagyhatalmak meggyeztek, hogy egyelőre egyetlen állam sem intervénál Törökországban. Nem igaz, hogy hadihajókat küldtek Konstantinápoly elé. A hatalmak csak abban az esetben készülnek beavatkozásra, ha alattvalóik élete és vagyona volna veszedelemben.

A pétervári angol nagykövet tegnap kiballgatáson volt a császárnál és ezen az audiencián megbeszélte Angliának Oroszországgal való egyértelmű eljárását Törökországban.

A monarchia magatartásáról Bécsből a következőket jelentik: A Törökországban uralkodó zavaros állapotokkal szemben monarchiánk ezidő szerint várakozó álláspontot helyezkedik. Tévesek azok a hírek, amelyen intervenczióról szólnak. Eddigelé sem monarchiánk, sem a többi hatalmak lépéseket nem tettek és csak ha a Törökországban élő külföldiek élete lesz veszélyeztetve, kerülhet sor az intervenczióra. A helyzet különben kritikus és komplikációkra alkalmas.

#### Vérgengések Kisáziában.

Merzinából (Kisázsia) konzuli jelentések érkeztek, amelyek szerint ott egy örmény két mohamedánt megölt, mire a mohamedánok gyilkolják az örményeket. A keresztények segítséget kérnek. Újabb jelentések szerint tegnap este óta egyre öldöklök Adanában az örményeket. A csapatok nem képesek a megszállást megakadályozni. A zendülők az üzleteket fosztogatják. A város tegnapelőtt este óta lángokban áll. Az utcákon rettenetes megszállás folyik. Az Adana-Mersinavonalon egy vonatra löttek. A német kolónia, Bagdad-vasút mérnökei és a gyapotkereskedők társasága táviratilag kért védelmet a német nagykövettől. Jelentik továbbá, hogy a nagyvezér a német nagykövet felszólalására táviratilag utasításokat adott a védelmi intézkedések megtételére.

#### Garázdálkodó matrózok.

Perában újabb pánik tört ki. Tengerész-katonák, akik az üzleteket fosztogatják, összeütköztek a szaloniki vadászokkal, akiket letartóztatásukra küldtek ki. A vadászok tüzeltek s véletlenül agyonlöttek egy görög fodrászt. Emiatt támadt a rémület. A katonák nem temernek többé semmi fegyelmet, puskájukat eladják és a közönséget az utcán megszarolják. A hadseregben uralkodó fegyelmetlenség miatt sok vezérkari tiszt máris lemondott és a külföldi származású pasák is le akarnak mondani.

#### Anarchia Macedóniában.

Ristováczból jelentik, hogy egész Macedóniában anarchia uralkodik. Zirlikovában a bulgárok husvétkor megtámadták a görög templomot, de a katonaság fegyveresen szétkergette őket és két bolgárt megölt. Később ismét összeütközés volt és a katonaság hat bulgárt agyonlött. Denesovban a görögök megtámadták a török mecsetet és lövöldöztek. A mohamedán lakosság fenyegetőzik, hogy vérfürdőt rendez a keresztények között. Üszkübből a banda vezetője parancsot küldött Mitroviczába, hogy a bandák induljanak Konstantinápoly felé. A városban nagy az izgatottság és a kereskedelem megbénult. A tisztiklub gyűlést tartott és elhatározta, hogy minden lehető eszközzel főn fogja tartani a nyugalmat. Üszkübben nincsenek hívei a liberális uniónak, a lakosság egyrésze reakcionárius, a többség azonban az ifju-törököket követi. Pristinából a mufti elutazott, hogy a vidéken kihirdesse a seriatusi törvényeket. Nagy az elégedetlenség a katonatisztek között, mert fizetéseiket leszállították. Az ifju-török bizottság nem ismeri el az új kormányt. Veszedelmes forrongás mutatkozik Cuccucliban, ahol az üzleteket bezárták. Debrában és környékén a katonaság az albánokkal tart.

#### A lázadók vezetői.

Meg van állapítva, hogy kedden tiszték közkatonák egyenruhájában vezették a lázadókat, kettesével egy-egy századot. Sok list szándékosan bezártatta magát, azokat a tisztet ellenben, akik igazán az ifju-török párttal tartottak, a katonák erőszakkal zárták el. Azt a kétféle fontot, amit a szultán a múlt héten vett föl az angol banktól, hódzsák osztották ki a katonák között.

#### Legújabb hírek.

A mai szelamlík incidens nélkül ért véget és nyit mindíg, az összes csapatok kivonultak a lázadás ezred kivételével. Csak a tiszték száma volt kisebb és azok a tiszték is, kik kivonultak, majdnem kizárólag olyanok, akik közemberek voltak. A szaloniki lövészek tiszték nélkül vonultak ki. A szelamlíkot nagyszámu néptömeg nézte végig. Különösen nagyszámmal volt a mohamedán papság képviselve. Hálaimát mondtak a mecsetben és a szultánt rendkívül viharosan éltették. — Maltából jelentik: A földközi tengeri flotta parancsnoka utasítást kapott, a parancsnoksága alatt álló hadihajók elindítására. Habár az elindulás időpontja és az ut irányja még ismeretlen, azt hiszik, hogy a hajók a török vizekre

indulnak. Nem tartják valószínűtlennek, hogy a hajók az ázsiai Törökország partvidékei felé indulnak. Az Océán sorhajó már utra készen áll.

## KÜLFÖLD.

Szerbia felmondta a konvencziókat. A szerb kormány Ausztria-Magyarországnak 1910. április 15-ére felmondta a Szerbia és Ausztria-Magyarország között fennálló következő konvencziókat: 1. a gőzhajózási konvencziót; 2. a konzuli konvencziót; 3. az örökségi, gyámsági és ápolószülői konvencziót; 4. a jogi segélyre vonatkozó konvencziót; 5. a bűnösök kiadatására vonatkozó konvencziót. E konvencziókat a két állam már 1882-ben az első kereskedelmi szerződés megkötése alkalmával kötötték meg és az 1894. évi kereskedelmi szerződés megkötése alkalmával a szerződés egész tartamára meghosszabbította. Az 1903. évi megkötött kereskedelmi szerződés hitelességi jegyzőkönyvében a konvencziók érvénye a szükségesnek látott revízió lehetővé tétele céljából csak három évre hosszabbított meg. Miután azonban a kereskedelmi szerződést Ausztria-Magyarország teljesen elejtette, a szerb kormány indítatva érzi magát, hogy a fent felsorolt konvencziókat is felmondja. Együttal azonban késznek nyilatkozik azonnali külön tárgyalásokat folytatni, illetve e tárgyalásokat párhuzamosan az új kereskedelmi szerződési tárgyalásokkal vezetni.

## MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A nagyváradi kulturpalota. Nagyvárad törvényhatósága által a kulturpalota ügyének előkészítésére kiküldött bizottság ülést tartott, amelyen Rimler Károly polgármester a palota építésére nézve tett előterjesztéseket. Az előterjesztés szerint a nagyváradi kulturház a közönyvtárnak, a zeneiskolának és a képzőművészeteknek közös hajléka volna, azonkívül helyet kapna benne egy nagy fülölvásó- és előadó-terem s egy hangversenyterem is. Bejelentette a polgármester, hogy gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi minisztertől utasítást nyert arra nézve, hogy készítse el a kulturház tervét, költségelőirányzatát, terjeszse azt föl s közölje a kultuszminiszterrel, hogy mennyit adhat a város a magából, hogy azután megállapíthassa a minisztérium hozzájárulását. Végül azt javasolja a polgármester, hogy bízzák meg a város mérnöki hivatalát az építkezés terveinek kidolgozásával s küldjenek ki albizottságot, amely szakértők bevonásával állapítaná meg a kulturház megalapításának észlezeit. A polgármester előterjesztését egyhangulag elfogadták.

Két román község képviselőtestületének feloszlása. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter elrendelte Kostély és Hosszuszó temesmegyei román községek képviselőtestületének feloszlását. Mindkét község ellenszegült a vármegye, illetve a belügyminiszter határozatának. Kostély község az 5 pénzt az verseezi „Lucefarul“ román bankban helyezte el. A vármegye elrendelte, hogy a községi pénzek a nevezett bankból kivételesen és egy magyar bankban helyeztessenek el. Ezt a határozatot a község megfellebbezte a belügyminiszterhez, aki azt jóváhagyta. Mindennek dacára a község nem hajította végre a megye határozatát, mire a belügyminiszter a képviselőtestületet most feloszlatta és a község ügyeinek vezetésével Duptza Ferenc segédjegyzőt bízta meg. — Hosszuszó község képviselőtestületét azért oszlatta fel a belügyminiszter, mert vonakodott eleget tenni a megye ama határozatának, hogy a község záros határidő alatt községi iskolát tartozik felállítani. Az új iskolai törvény értelmében ugyanis az újonnan felállított községi iskolákban az előadási nyelvnek a magyar-nak kell lennie, ebbe pedig a román képviselőtestület nem akart belemenni.

Baján abból az alkalomból, hogy a képviselőház tegnapi ülésén Günther Antal igazságügyminiszter három új törvényszék felállítására végett törvényjavaslatot nyújtott be, a bajai ügyvédi kör ma délelőtt tartott rendkívüli értekezletén elhatározta, hogy a városi közgyűlés sürgős összehívását fogja kérni arra a célra, hogy a város törvényhatósága küldöttséggel kérje Günther Antal igazságügyminisztert a bajai törvényszék visszaállítására vonatkozó törvényjavaslatnak sürgős benyuj-

tására. A határozatnak indoka az, hogy a bajai járásbíróság ügyforgalma, különösen telekkönyvi ügyekben rendkívül megnövekedett, továbbá hogy a törvényszék elé tartozó büntető-, polgári és felebezési ügyekben a város és környékének az utóbbi időben igen megszaporodott jogkereső közönsége a nagyon messzeeső törvényszékkel csak nagy nehézségek között és gyakran érdekeinek súlyos sérelmére érintkezhetik közvetlenül.

Zenta város közgyűlése elhatározta, hogy a város iskoláit államosítani fogja. A határozat, amelyben a város törvényhatóságában erős ellenzék volt, felebezés folytán a belügyminiszter elé került, aki azt jóváhagyta. A belügyminiszteri jóváhagyás után a vallás- és közoktatásügyi minisztériummal folytatott a város tárgyalásokat s most gróf Apponyi Albert kultuszminiszter leiratban arról értesítette Zenta városát, hogy ez évi szeptember 1-én a zentai városi iskolákat átveszi.

## Náday Ferencz temetése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 16.

Olyan tiszta, napsugaras tavaszi nap kísérte ma örök nyugalomra Náday Ferenczet, mint amilyen egész élete, jelleme és egész művészete volt. A régi Nemzeti Színház tájkát pedig előtörtte a résztvevők sokasága, hogy utolsó útjára elkísérjék az örökre távozót.

Náday Ferencz holttestét ma reggel ravatalra tették a Nemzeti Színház régi épületének udvarán. Babérfák, örökzöld cserjék, pálmák és délszaki növények között állt a remekművi barna érezkoporsót tartó magas katafalk s négy sarkán a kandaláberek égtek. Egy kis biborvánkoston, a koporsó lábánál az elhunyt érdemeje: a Ferencz József-rend lovagkeresztje fekszik. Köröskörül pedig a koszorú száza. A család s a Nemzeti Színház tagjainak koszorúin kívül Molnár Viktor közoktatásügyi államtitkár, Székesfőváros, a Nemzeti Színház igazgatósága, az Operaház tagjai, a Vigaszínház, az Országos magyar királyi színművészeti akadémia, a „Fészek“, a Lipótvárosi Kaszinó, gróf Zichy Aladár, Wenckheim Krisztina grófnő, Ábrányi Kornél, Berczik Árpád, Farnady József, dr. Sass István, Hentaller Lajos, Petz István, Fráter Loránd, dr. Pohl, a Maleczky-család, dr. Spett Ferencz és mások koszorúit fűdték a koporsót. Sok vidéki szintársulat is küldött koszorút a ravatalra, többek között Balla Kálmán, a pozsony-fiumei szintársulat igazgatója. A gyásztól sújtott családhoz még egyre érkeznek a részvénytilatkozatok. Molnár Viktor közoktatásügyi államtitkár a következő levelet intézte az elhunyt özvegyéhez:

„Nagyságos asszonyom! Ószinte megindulással értesülök arról a fájdalmas veszteségről, mely felejtethetetlen férjének, a magyar színművészet örök dícsőségének elhunytával elsősorban Nagyságodat érte. Ha a sors ily kegyetlen pillanataiban képzelhető vigasz, mely a fájdalmat némiképpen enyhíteni tudja, találja meg abban az osztatlan, meleg részvétben, mely országszerte érezteti az irt, melyet a kivételes művész nagy maga után és abban az ószinte gyászban, mely azokat sújtja, akik, mint én is, a kiváló egyéniség vonzó és lebilincselő tulajdonságait a közvetlen baráti érintkezésben tanultuk becsülni és szeretni. Kiváló tisztelettel Molnár Viktor államtitkár.“

A kondeleálók nagy seregében ott vannak még: Ezerzevny Albert, Justh Gyula, gróf Zichy Aladár, gróf Batthyány István, Bolgár Ferencz, Láng Lajos, gróf Apponyi Lajos, dr. Bárczy István, báró Radvánszky Géza, Rákosi Jenő, Herczeg Ferencz, Csajthay Ferencz, Thallóczy Lajos, Szemeré Miklós, gróf Festetics Andor, gróf Bethlen Bálint, báró Mattendoit Gyula, báró Somssich Andor, Desseuffy Arisztid, Szász Károly, Ambrus Zoltán, Zempléni Árpád, Mészáros Imre, Gruz Albert, Gaál Jenő, Kraitsik Ferencz, Evva Lajos, Ihász Aladár, Rohrer Géza, Kürthy Emil, Malonyay Dezső, Lipthay Béla, Gorove Árpád, Csathó Kálmán, Pader Rezső soproni, Russek Antal győri prépostok, Buttykay Ákos, Krecsányi Ignác, Foringák Gyuláné és még igen sokan mások.

A temetés délután fél négy órakor volt a Nemzeti Színház régi épületének udvaráról. Az Opera kórusa gyászdalokat énekelt az egyházi szertartás után, azután pedig Tóth Imre, a Nemzeti Színház igazgatója lépett a koporsóhoz és gyönyörű beszédben bucsuztatta el a halottat. Beszédét így fejezte be:

Nem a művészt siratjuk, az nem halt meg, az ő dícsőségének a fénye tulragyogja a feledés homályát, hanem a barátot, a rokonlelket, amelynek meleg sugarait többé nem érezzük soha, mert azt megöli a halál. S azért siratjuk Náday Ferenczet! Az ő művészetét aranyvívóval róják fel a magyar színészet történeti táblájára és nem pusztul el az élő hatás, amit a színművészet fejlődésében neki köszönünk, de a barátságát magával viszi a sírba s csak a hála és az emlék marad utána. De ezt az emléket, ezt a hálát meg kell őrizniünk. A szívünkben, az érzéseinkben ebben a kincsben házában erősen kell őrizniünk. Hiszem, tudom, fogadom, hogy megőrizzük.

A beszéd elhangzása után, a Nemzeti Színház zenekara Kun László karnagy vezetésével gyászindulót játszott s ennek hangjai mellett vitték ki a koporsót a halottas kocsira, amely a kerepesi temetőbe szállította a holttestet, ahol Mihályfi Károly bucsuzott még a halottól a pályatársak nevében. A temetési szertartáson jelen voltak többek közt: Günther Antal igazságügyi és gróf Zichy Aladár király személye körüli miniszterek, gróf Széchenyi Béla koronaőr, Molnár Viktor, Bezzeredy Viktor és Bolgár Ferencz államtitkárok is.

## A maroshévi dráma.

Budapest, április 16.

A marosvásárhelyi esküdtbíróóság előtt második napja folyik már a megrázóan érdekes maroshévi tragédia tárgyalása. Az érdeklődés ma is óriási a tárgyalás iránt. A nagyszámú közönség feszült izgalommal kíséri a tanúk kihallgatását s tüntető szimpátiával a pör vádlottját, a szerencsétlen, agyongyörtört Pártos Gyula mérnököt.

Kilencz óraker megkezdődik a tárgyalás. Az első tanu Pál József, aki határozottan Pártos Gyula mellett tesz vallomást. Elmondja, hogy ő látta, amint Giacomuzzi Virgil az ostarával végigsújtott Pártoson, mire összeverekedtek és pofozkodtak. Látta azt is, hogy Pártos előrántotta a fegyverét, de hogy miképp sült el, azt nem látta.

A nagy érdeklődés izgalma zug végig a termen, amikor beszélik a következő tanut, Giacomuzzi Ádámot. A meggyilkolt nagybátyja határozottan terhelő vallomást tesz Pártos Gyula ellen. Azt mondja, hogy tudomása szerint az eset úgy történt, hogy Pártos Gyula, amikor Giacomuzzival találkozott és messziről meglátta, így kiáltott fel: — Most megöllek!

Ezzel Pártos elő is rántotta volna a revolverét és készült a gyilkosságra.

Az elnök Giacomuzzi Ádámot szembesítetté Dusa Lászlóval, aki tegnap éppen ellenkező vallomást tett. Dusa László fentartja és Giacomuzzi szemébe mondja, hogy az inzultálásokat Giacomuzzi kezdte és Pártos Gyula csak akkor rántotta elő a revolverét, amikor Giacomuzzi őt előbb az ostarával megütötte, majd szidalmazta és pofozta.

A következő tanu Süttő István mint szemtanu azt állítja, hogy az egész dolognak Pártos Gyula az oka. Pártos Gyula szerinte elhaladt Giacomuzzi kocsija mellett és minden ok nélkül előrántotta a revolverét ezzel a kiáltással:

— Állj meg gazember! Most végzek veled!

Giacomuzzi Virgil csak ezután állította volna meg a kocsiját és ekkor történt az összeütközés, Pártos agyonlőtte Giacomuzzit.

A publikum soraiban eleitől fogva tompa morajlással fogadták ezt a vallomást. Amikor pedig Süttő ezeket a súlyos vádakot hangoztatta, általánossá lett a tiltakozás. A közönség hangosan tüntetett:

— Nem igaz! — kiáltották.

Az elnök percekig tartó esengetéssel állította helyre a csendet.

— Kiürítetem a termet, ha a zajongások megismétlődnek.

A közönség végre elesenedett. Sokan elhagyták a termet és a folyosón tüntettek Süttő ellen. Süttőt különben Dusával szembesítették. Dusa a szemébe mondta Süttőnek, hogy nem vallott igazat.

Kelemen János a következő tanu. Elmondja, hogy szemtanuja volt a dulakodásnak. Látta, amint Giacomuzzi mellen ragadta Pártost s a dulakodás közben sült el a revolver.

Rendkívül érdekes volt Kozma István tanu kihallgatása, aki elmondotta, hogy Pártos nem is akart leszállani a kocsiról. Csak akkor szállott le, amikor Giacomuzzi rákiáltott:

— Gyáva szűd, szállj le, mert lelöllek!

Ezzel dulakodás támadt a két ember között; hogy Pártos revolvere miképp sült el, azt a szemtanu nem láthatta, mert a földön hempergő dulakodók elfedték egymást.

A tárgyalást holnap folytatják.

## Egy balkán-regény.

A háboru veszélye elmúlt, helyreállt a nyugalom s ma már szívesen olvasunk olyan könyvet, mely bár Szerbiáról szól, de nem a közelmúlt napok eseményeiből szövődött, hanem régebbi idők intím hatása emlékeit tárja fel előttünk.

Az érdekes könyv szerzője Georgevics Vladan, Szerbia egykori miniszterelnöke, aki már több ízben adta jelét nem mindennapi írói tehetségének. Nemcsak kitűnő ismerője hazája minden viszonyainak, de azokat élesen, élethűen le is tudja írni. Ezt akkor láttuk a legvilágosabban, amikor Sándor király meggyilkoltatásakor az Obrenovics-dinasztia letűnt és Európa meglehetősen tanácsalannul szemlélte Szerbia bonyolódott politikáját. Georgevics Vladan akkoriban sok rejtélyről rántotta le a leplet.

Most nem mint cikkíró, hanem mint regényszerző lép a nyilvánosság elé. Könyve Stuttgartban jelent meg s a címe: „Golgotha“. A mű hőse, aki Golgotha utját, az önfeláldozás göröngyös ösvényét járja, — Milán király. Oroszország gyűlöletével üldözte az Obrenovics-dinasztiát. Milán önmagát ajánlja fel áldozatul, fiát emeli a trónra, hogy családját megmentse az enyészettől, így remélve országa békéjét biztosítani.

A regény aznap kezdődik, amikor a fiatal trónörökös Belgrádba visszaérkezett. Emlékezetes, hogy Németországban az édesanyja karjai közül tépték ki. Az egész sajtó mély részvéttel volt a szerencsétlen Nathálja királyné iránt és elítélték a kegyetlen, a ledér Milán királyt. Belgrádban pedig összeesküvéseket szőnek, az orosz követ piszkálására.

Milán a regény rendkívül vonzó egyéniségnek vázolja. Kissé hamis, kissé komédiás, kissé despota. Amellett érzéki, élvezni vágyó és intrikus. De alapjában jószívű, nagylelkű, szerencsétlen. Hasztalan epedve egy csepp szeretetért. Ezer nyi cselek ellen, Oroszország mindenféle alávalóságai ellen küzd, ugyszintén országa ellenzéki politikusaival és a hadseregét meztelenséggel hűltelenséggel. Ha kell, mesterileg tudja a nép hangulatát vezetni, a közvéleményt lóvá tenni.

A regény bevezetése nagyon drámai. Milán egy ezredet végeztetett ki, mert Oroszország zsoldjában állva, összeesküvést szított. E katonatiszt özvegye meg akarja boszulni az urát. Ő is orosz szolgálatban áll. Ugyszintén az a szárnysegéd, Milán kegyence is, aki a váróteremben az audienciára jelentkezőket jegyezi elő. Odakünn várakozik a szép özvegy, törrel a köpenye alatt. Milán király tudja ezt. Tudja, hogy megint egy kis merénylet vár rá; azt is tudja, hogy a szárnysegéd, az ő kegyence, szintén lesi az alkalmat, hogy őt meggyilkolhassa.

Nyugodtan, hidegvérrel végzi a folyó ügyeket, fogadja az ország hatalmasait, meghallgatja jelentéseiket s tárgyal velük. Azután kerül a sor a fiatal özvegyre, aki már régóta lángra gyújtotta könnyen hevülő vérére. Fogadja és amikor az aszszony tört emel ellene, vasmarokkal lefegyverzi s a szárnysegédet — aki látszólag megmentésére rohan be — börtönbe vetteti. Azután bebizonyítja a szép asszonynak, hogy férje nyomorult gazember volt és . . . az ágyuk dörögnek, udvrivalgás hallatszik, a trónörökös Belgrádba érkezett és . . . Milán király ismét megmentette országát s a dinasztiaát és fölül rá egy szép szeretőre tett szert.

Ezek után a dráma elég gyorsan bonyolódik le. Csak a hosszadalmas, lapokra terjedő, politikai vitatkozások akadályozzák az események menetét. Milán a forrongó országot teljesen modern alkotmánynyal lepi meg. Ezzel még inkább magára vonja az oroszok fokozott gyűlöletét. Olyan állapotokat kell teremtenie, melyek fiának a koronát biztosítják.

Egy új összeesküvést fedeznek fel, mely az élete ellen irányult. A összeesküvést lelelezzák, de Milán nem büntetheti meg őket, mert Oroszország az „áttatlanok“ szabadon bocsátását követeli. Egész határozott hangon szól az ukáz, hogy az összeesküvők sértetlenül egy orosz gőzökre szállítandók. Ha ezt megtagadja, Oroszország

azonnal felmondja az államkölsönt, melynek részlettörlesztésével Szerbia már évek óta hátralékban volt. Milánnak összetett kezekkel kellett néznie, hogy gyilkosai sértetlenül elutaznak, az orosz hadseregbe felvételnek és abban gyorsan előlépnek.

Most már többé nincs maradása a trónon. Undorral és fáradtan vissza akar vonulni, hogy kedvesével nyugodtan élhessen. Orosz ellenségének ezt a megadást ajánlja fel, két milliót fizettet magának érte és leköszön. Hasztalan áldozat. Kétszeresen hiabavaló. Fia szavaiból megérti, hogy a gyerek koraérett, érzéketlen, romlott és valószínűleg képtelen a korona viselésére. Kedvese pedig, akinek a szemébe vágta, hogy a király miatta vált meg trónjától, megmérgezi magát.

Milán lemondása, Sándor trónralépése az Obrenovics-dinasztia végének kezdete. Georgevics Vladan megmutatja, mennyire aláaknázott volt az a talaj, melyre Sándor lépett. Regényében a nyitányt vezeti be. Talán a következő műben Sándor sorsának regényét írja le. Azt azonban már ebből a könyvből is látjuk, hogy Szerbia talaja teljesen fel van dülva s hogy abban nemzeti dinasztia sohasse fog állandóan gyökeret verhetni.

## Fiam született!

vagy

üzent a királyné.

Előjáró.

Saját műhelyünkbeli tréfákkal nem szoktunk előhozakodni, de az elmondandó dolog olyan, hogy okvetlenül a kaczagni szerető közönség elé való. Amikor ebben az előjáróban a hősi énekekben szokásos fohászszal azt kérjük, hogy a leírás úgy sikerüljön, mint maga a tréfa, előadjuk imo a történetet.

Első ének.

A történet hőse szerkesztőségünk összes „fiainak” nagyraecskült és szeretett „apja”, a mozgató erők pedig redakciónk gaminjei, akiktől mindig kitélik egy-egy tréfa.

Néhány nappal ezelőtt, rendes szokásához híven, beköszönt a redakcióba az „öreg”:

— Mondtam már, hogy itt vagyok!

A kórus rázengi:

— Mondta már, apám...

Ezzel megkezdődik a lázas tevékenység az öreg asztalánál. (Ha megtudja, hogy ki írta ezt a karcolatot, az „öreg” szóért megöli.) Az „öreg” nyír, szabdall különféle esti lapokban, egyszerre azután gunyosan fölkaczag:

— Na ja, a Vilma... Gyereke lesz... Hahaha, régen nevettem ilyen jót... Mondtam már, hogy régen nevettem ilyen jót?

Apró eszmecsere fejlődik ki Vilmáról, a hollandusok királynéjáról, Henrik hercegről, a buzgó dinasztia-fentartóról, Hollandiáról, a vörös tetejű házakban lakozó csuda nagy örömkörről, végre az „öreg”, aki adja a szocialistát, fölnéz:

— Ó-Budán szákszámra születik a zsidógyerek, nem törődik vele senki, de mert a Vilmáé... na ja... én bizony levágom...

Főreértések elkerülése végett meg kell magyarázni, hogy a „levágás” szerkesztőségi nyelven annyit jelent, hogy „leposzkondírozni”, nem pedig annyit, hogy az öreg legyilkolja a gyereket vagy pedig még életrontóbb cselekedetet visz véghez rajta.

Persze nem „vágta” le, hanem megírta, hogy Hollandia örömmámorban uszik, mert fiut vár.

A szegény királynével szemben tanusított antipátiája azonban azt eredményezte, hogy a szerkesztőség nyomban sürgönyözött az öregnek egy krajczáros laphoz, ahol a délelőttijeit hasznosítja:

**Fiunk született. Oeruel-joen. Vilma.**

Estére az egész társaság leste a hatást, de a „heccz” elmaradt, mert az öreg pokoli nyugalommal foglalta el helyét és pilláinak egy rebbanásával sem árulta el, hogy megkapta a táviratot. Az öreg titokban örült, hogy ilyen finoman lefozta a szerkesztőséget, de korán örült, mert a magyarok istene le-

nyult a fellegekéből és úgy megozibálta az öreget, hogy ettől fog koldulni három hétig.

A táviratot ugyanis a zsebében felejtette a szerkesztőlen és csak természetesen, hogy a kutató bizalmatlan (az öregnél ez régi prakszison jogosult bizalmatlanság) feleség megtalálta.

Második ének.

Mennydörgés. Villámlás. Ujra mennydörgés. Lapítások. Magyarázatok. Kiáltások: ismerlek, jó madár! Ujabb magyarázatok. Mennydörgés. Villámlás. Az öreg busan néz szét — az utcán, ahová ebéd nélkül jutott.

Harmadik ének.

Estére ismét a szerkesztőségben ült „apánk”. Mélységesen hallgat, nem is sejt, hogy mi tudunk a családi drámáról. Dunsztja sincs, hogy informálva vagyunk: milyen félreértésekre adott alkalmat a sürgöny és milyen házi fenytékek érték a mi kedves „apánk”-at.

Hat óraker kezdének jönni a sürgönyhordók, akik újabb sürgönyeinket hozzák. Mindenféle szövegű sürgönyökben jelenti „Vilma”, hogy a fiu megszületett. Az öreg szó nélkül leteszi maga elé a táviratokat, csak a hetedik után kaczag föl:

— Csacsik, azt hiszitek, hogy engem ugrattok. Tossék korábban fölkelni... Mondtam már, hogy tessék korábban fölkelni?

Nagyon bátran szaval az öreg, mert azt hiszi, hogy a családi dráma ismeretlen előttiünk. Henczegetésben annyira megy, hogy a fölbontatlan sürgönyöket a tűzbe löki, dokumentálván ezzel, hogy ő nem „frocilizható”.

Erre kitér az óriási kaczagás.

— Nem „frocilizható” — ordítanak a fiuk — nem frocilizható, apám? Hát hogy is volt az ma délben?

Tableau. Az öreg látja, hogy leleplezték és busan ingatja a fejét.

— Az én jószágos istenem, hogy csapna köztetek — sóhajta jámboran, azután a kályhának ugrik, hogy az alibiket megmentsse. Azokat a sürgönyöket, melyek bizonyítják, hogy az egész csak tréfa volt és az öregnek semmi köze se Vilmához, se a fiuhoz. A sürgönyök azonban porrá hamvadtak, azokkal már nem lehet bizonyítani. Az öreg busan veszi a kabátját és menni készül. Az ajtóból azonban megkönnyebbült sóhajjal tér vissza:

— A sürgönyhordó jön.

Csakugyan jön és az öreget keresi. Kedves „apánk” mély lélegzettel rejti el a fölbontatlan sürgönyt és megindul földelt házi tűzhelye felé.

E sorok írója vall.

Ha megölnék is, bevallom, hogy a fenti sorokat azért írtam meg, mert az öreg megkért, hogy ilyen módon intőzzem el a házi perpatvart.

— A feleségem két dologban nem ismer tréfát — szolt hozzám — nem türi, hogy szoknya után fussak és hogy váltót zsiráljak.

Én tehát megírtam a történetet, hogy az én kedves „apám” rehabilitáljam.

Zárszó.

A sürgöny büszke átadása. Mennydörgés. Villámlás. Ujra mennydörgés. Lapítások. Hebezés. Kiáltások: még ez is, jó madár? Mennydörgés. Villámlás. Az öreg busan néz szét az utcán, ahová vacsora nélkül jutott.

A sok tréfás sürgöny közt az az egy, amelyet hazavitt, igaz volt és ennyit tartalmazott:

**Zsiróddal ezer koronát kaptam. Koeszoenet. Gyula.**

Ray.

## UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szombat, április 17. — Róm. kath.: Anicéb p. vt. — Prot.: Asztogárd. — Görög-orosz: apr. 4. György. — Zsidó: Niz. 26. — A nap két reggel 5 óra 10 perczkor, nyugszik este 6 óra 50 perczkor. — A hold két reggel 4 óra 20 perczkor, nyugszik délután 3 óra 11 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Oszálysorsjegyek húzása d. e. fél 9 óraker. Tavaszí tárlat a Múcsarnokban. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Állandó kiállítás a Könyves

Kálmánnál (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Földtani Intézet Muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi Múzeum nyitva 10—12-ig. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum és könyvtára nyitva 9—1-ig. — A Ráth György Múzeum nyitva 10—4-ig. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—1-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—2 óráig. — A Keresk. Múzeum könyvtára nyitva 9—2 óráig. — A pedagógiai könyvtár és táuszerkiállítás nyitva 3—6-ig.

— A német császári pár utja. A német császári pár és Oszkár herceg ma reggel a „Hohenzollern” yachton a „Hamburg” czirkáló és a „Sleipner” torpedóuzó kíséretében elindult Velenczéből Korfuba.

— Vilma királynő. A „Berliner Lokalanzeiger”-nek táviratozzák Hágából, hogy Vilma királynő tegnap délután majdnem egy óráig sétált a kastély kertjében. Férje, Henrik herceg, kísérte. A királynő pompás szímben van. Henrik herceg polgári ruhát viselt. A palotában néhány napon belül várják a nagy eseményt. A berlini Holland kolónia bizottságot alakított, amely gyűjtést indított meg, hogy művészi kitételű feliratot nyújtson át Vilma királynőnek s a Berlinben élő hollandi nők nagy pénzösszeget fognak küldeni a királynőnek, amelylyel szabadon rendelkezhetnek. Mihelyt a trónörökös megszületik, a hollandi követ lakomát fog rendezni a holland kolónia számára.

— Hengelmüller nagykövet Fiumében. Hengelmüller László, Ausztria-Magyarország washingtoni nagykövete néhány nap óta Abbáziában tartózkodik és husvét második napján gróf Nákó Sándor fiúmei kormányzó vendége volt, aki a nagykövet tiszteletére hajókirándulást rendezett a szomszédos Portoré és Bukkaré tengerparti városok felé. A kiránduláson résztvettek a kormányzó és neje kívül Schlick grófnő, gróf Széchenyi Emil, báró Bornemissa és a kormányzóság, valamint a tengerészeti hatóság több előkelő tisztviselője.

— Királyunk köszönete. A bécsi „Zeit” értesülése szerint holnap legfelsőbb hadirendelet fog megjelenni, amelyben az uralkodó köszönetet mond a csapatparancsnokoknak, a katonai intézeteknek és a bevonult tartalékosoknak mintaszerű maguktartásáért, amelyet súlyos viszonyok között tanusítottak.

— Nagybeteg országgyűlési képviselő. A székeludvarhelyi kerület népszerű országgyűlési képviselője, Solymossy Endre, Székeludvarhelyen, hová választói körébe a husvét szünidőre érkezett, súlyosan megbetegedett és az egész ünnepet ágyban töltötte. Mint udvarhelyi levelezőnk jelenti, a beteg állapotában most jelentékeny javulás állott be és van remény, hogy nemsokára teljesen felépül.

— Főuri esküvő. Római szentbirodalmi gróf Beroldingen Ervin m. kir. honvédelmizsereztábornok tegnap tartotta esküvőjét dicsei és nagyszülesei Várady Sándor nagybirtokos és neje, felső és alsópásztori és laki Pászthory Bakich Erzsébet leányával: Máriával. Az esküvő a menyasszony szülei krizsoljani birtoka kastélyának házikapornájában volt s a fiatal párt Voatsch Antal kanonok adta össze Ciznic János esperes-plébános segédletével. Az esketésnél tanúként szerepeltek: Josipovich Imre titkos tanácsos, volt horvát miniszter, samobori báró Kuszevich Emil, ratzermiedi gróf Beroldingen Zsigmond és bélai és barlabesivici báró Ozegovic János. A násznép soraiban ott voltak: Josipovich Imréné, lohauseni báró Jordiss Kamill nejevel és leányával, Lanjus Wallenburg Piona grófnő, nagy és kishindi dr. Hindy Zoltán, friedbergi Salamon Gusztáv és a menyasszony családjának összes tagja.

— A szász király pöre. Braunschweighból jelentik: A legfelsőbb törvényszék ma visszautasította Civry grófnő örökösének felebbezését az alsóbbfoku bíróságnak a szász király és a braunschweigi herceg ellen indított milliós örökségi pemben és a felebbezést indokolatlannak mondotta.

— **Edvárd király Párisban.** Edvárd király Párisban ma fogadta Clemenceau miniszterelnököt. Alexandra királyné és az özvegy orosz czárné ma délelőtt Londonból Párisba utaztak, ahol Edvárd királlyal találkozni fognak. Edvárd király augusztus 14-én vagy 15-én fogja meglátogatni Ischlben Ferencz József királyt és másnap Marienbadba utazik, ahol huszonkét napot fog tölteni.

Az angol király este 6 óra 20 perczkor Párisból elutazott, hogy a királynéval Páris mellett, Le Bourgetben találkozzék, honnan együtt utaznak Genuába.

— **Kitüntetés.** A király hű és buzgó szolgálatuk elismerésül *Késmárczy* Kálmánnak, a zólyombrézói vasgyár felügyelőjének és gyárfőnökhelyettesének a Ferencz József-rend lovagkeresztjét és idősebb *Orentsáb* Simonnak, a vajdaiunyadi vasgyár művezetőjének a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **Báró Kaas Ivor nagybeteg.** Báró Kaas Ivor, a jeles publicista súlyosan megbetegedett s nagyfokú tüdőgyulladásban fekszik Kecskeméti-utcai lakásán.

— **Jónapot Lemoine ur!** Röviden hírt edtünk már róla, hogy a szélhámos Lemoine, aki oly agyafurt módon hitette el a hiszékenyekkel, hogy mesterségesen tud gyémántot előállítani, mégis sikerült elfogni, miután a törvényszék in contumaciam ötévi börtövre ítélte. Erre vonatkozólag ezeket jelentik Párisból: Lemoine letartóztatása egy névtelen levél alapján történt, amelyben valaki azt jelentette a rendőrségnek, hogy Lemoine Párisban tartózkodik. A feljelentés különben Lemoine vigyázatlanságára vezethető vissza. Nagypénteken érkezett Párisba, de barátait már előre értesítette, úgy hogy ezek eléje mentek a pályaudvarra. A Molard-szállodából, ahol lakott, gyakran sétára indult a boulevardokra és este a Montmartrén mulatott. A rendőrségen Albrecht rendőrbiztost és egy titkos rendőrt bíztak meg felkutatásával s letartóztatásával. (Albrecht úgy okoskodott, hogy Lemoine, ha már Párisban van, okvetlenül fel fogja keresni volt titkárát, Puzint és épp azért társával Puzin lakásával szemben állott lesbe. Számítása helyes volt, mert a délután első óráiban egy közeli utcakereszteződésnél egyszerre csak Lemoine látják befordulni, aki egy fiatalember kíséretében egyenesen Puzin lakása felé tartott. Albrecht elébe lépett, vállára tette kezét és így szólt:

— Jónapot, Lemoine ur! Örvendek, hogy végre megtaláltam. A törvény nevében ezenel letartóztatom.

Lemoine nem ellenkezett, hanem kíséreléssel és a két rendőrtisztrel kocsiába szállt, amely a rendőrkapitányságra szállította. Ott azonnal kihallgatták. Elmondotta, hogy szökése óta merre járt és hogy sógora nevére kiállított utlevele milyen jó szolgálásokat tett neki. Eltűnése után előbb Szófiába, majd onnan Budapestre és Bécsbe utazott, de egyik helyen sem tartózkodott sokáig. Bécsből Triestbe, szülővárosába ment, ahol két hónapot töltött, azután Londonba utazott, ahol egész mostanig tartózkodott. Volt titkárának a lakásán tegnap házkutatást tartottak. Valószínű, hogy az államügyész a titkár ellen vádat fog emelni azon a czímen, hogy egy hatóságilag körözött gonosztevő hollétéről mindig tudomása volt és nem értesítette erről a hatóságokat.

— **A Harden-pör.** Gróf Moltke Kuno február közepén Berlinbe érkezett s egy héttig ott tartózkodott, hogy jogtanácsosával megbeszélje a tárgyalásra kitűzött Harden-pört. A gróf hétfőn Meránba utazott, de megelőzőleg orvosi bizonyítványt szerzett, hogy idegbaja miatt hosszabb ideig szomatériumban kénytelen lenni. Az orvosi bizonyítványt azzal a kéréssel juttatta el a törvényszék elnökéhez, hogy mentse föl a személyes megjelenés kötelezettsége alól a 20-án tartandó tárgyaláson. A törvényszék még nem döntött.

— **Stein Aurél** Budapesten. Dr. Stein Aurél hazánkfia, a híres ázsiai utazó, a jövő héten Budapestre érkezik. A kitűnő tudós, mint a Magyar Földrajzi Társaság vendége, április 25-én és 26-án felolvasást fog tartani az Uránia tudományos színházban. Stein, akinek tudósaink nagy ünnepséggel fogadják, részt fog venni a Magyar Tudományos Akadémiának *Kőrösi Csoma* Sándor emlékére április 26-án tartandó ünnepi diszülésen.

— **Magyar-lengyel barátság.** A lengyel alkotmány visszaállításának évfordulója alkalmából a lengyel nemzet nagyszabású ünnepségekre készül. A lengyel egyetemi ifjúság és Lemberg város polgársága ez alkalomból ünnepiesen kifejezést akar adni a magyar nemzet iránt való rokonszenvének s evégből a május 2-án és 3-án rendezendő nemzeti ünnepélyre a magyar ifjúságot is meghívta. A magyar ifjúság egyöntetű eljárásának megbeszélése czéljából a Kurucz Ifjak Társasága holnap, szombaton esti félkilenc órakor az Eltekávéház külön helyiségében e tárgyban ülést tart, amelyen valamennyi ifjúsági egyesület hivatalosan képviselteti magát.

— **Alapítvány.** A Gyermekvédő Liga javára ma egy nemeslelkű urinő 100.000 koronás alapítványt tett. Az alapítványt tevő urna ugyanaz, aki 200.000 koronát ígért a ligának arra az esetre, ha a gyermeknap nem sikerülne. Erre az adományra szerencsére nem volt szükség s így az adományból alapítvány lett.

— **Magyarok a berlini sebészeti kongresszuson.** A német sebészek társulata által rendezett XXXVIII. sebészeti kongresszus tegnap kezdte meg tanácskozásait Berlinben. A kongresszuson Magyarország képviselőiben résztvett dr. *Lumnicz* József egyetemi tanár, *Haberern* F. Pál, *Alapi* Henrik és *Manning* Gergő főorvosok Budapestről; *Sántha* György kórházigazgató Szabadkáról, *Chudovszky* Sátorlajuhelyről, *Vidákovics* Kolozsavárról és *Martiny* Trencsénből.

A nagygyűlést *Kümmel* hamburgi egyetemi tanár nyitotta meg, aki elnöki beszédében hangsúlyozta és kifejtette, hogy a modern sebészek ma már a legmagasabb fórumnak tekintik ezt a kongresszust, ahol a szakembereket nem személyeskedés vezeti, hanem a tudomány iránti elfogulatlan törekvés és bírálat irányítja. Kimutatja, hogy a sebészet terén minden újítás a sebészeti társaság közreműködésével jutott a gyakorlatba. A jelen kongresszus egyik főthémája: hogyan lehet műtét alatt és előtt a beteget fájdalomtól megkímélni. Erről értekezett az első napon *Neuber* (Kiel), *Bier* (Berlin), *Sudeck* (Hamburg). A kongresszus megállapodott abban, hogy az általános érzéstelenítés mellett, amely chloroform-aetherrel a legvesélytelenebb, a leghumánusabb eljárás az, ha műtét előtt a beteget egy újabb szerrel (scopotamin-morphiummal) elkábítják, amiáltal az operáció előtti izgalmakat teljesen el lehet kerülni. A magyar szakférfiak előadásaira később kerül a sor.

A sebészkongresszuson *Hoeftmann* königsbergi tanár két érdekes esetet mutatott be, két férfit, akiknek se karjuk, se lábuk, de egy készülék segítségével rendes foglalkozást üzhetnek és meg tudják keresni kenyerüket. Az egyik egy husz éves ifju, akinek mindkét keze és lába lefagyott, tehát amputálni kellett. *Hoeftmann* nem műkezet és műlábát alkalmaz, hanem bőrből készült tokot, amely a vállhoz erősíthető, rugók segítségével könnyen és minden irányban mozgatható. A szerencsétlen ifju már azóta megtanulta a lakatosmesterséget s a kongresszus ülésén bemutatta nagy ügyességét. Szerszámaint maga erősíti a bőrtök nyílásába, természetesen a szerszámok is annak megfelelően készültek. Maga tud öltözködni, mosakodni, sőt az evészközöket is ügyesen használja.

— **Nyelvtanárok kongresszusa.** Ma nyílt meg Párisban az idegen nyelvek tanárainak nemzetközi kongresszusa, amelyre Európából és Amerikából mintegy hétszáz tanár jelentkezett. A kongresszust *Brunot*, a Sorbonne tanára nyitotta meg. A külföldi tanárok tiszteletére 14-én nagy fogadóst volt a Sorbonne disztermében, másnap pedig diszladás volt az Odeon-színházban. A magyarországi tanárságot hét tanár képviseli.

— **Nagy erdőtüz.** A hunyadmegyei Felpestes község mellett elterülő erdő kigyuladt s a tüzet csak két napos fáradtságos munka után lehetett lokalizálni. Hatvan holdnyi terület égett le, az erdőt a szomszéd falu lakói gyújtották fel boszúból. Erdőtüz volt a hunyadmegyei Gyalár községben is. A tűz száz holdnyi erdőt pusztított el.

— **Tüntetés a templomban.** Husvét vasárnapján az árvaegyei Turdosin községben *Fehérpataky* Ferencz római katolikus segédlelkész egy latinnyelvű karéneket tanított be. A templomtól közönsége azt hitte, hogy az érek magyar nyelvű és nagy lármát csapva megakadályozták az ének befejezését. Az eljárást a rendzavarók ellen megindították.

— **Bengrott a tengerbe.** A Riva Orientalenál ma reggel *Mikelanz* Albert gyári gépész a tengerbe ugrott. *Linick* Antal városi vámos az öngyilkosnak segítségére sietett, de nem sikerült őt megmenteni. Az öngyilkos holttestét a délelőtt folyamán kihúzták a tengerből.

— **Megfagyott képzelődésből.** Pétervárról érkezik a hír, de egészen amerikaiasan hangzik. Elmondja a tudósítás, hogy egy szerencsétlen ember abban a hiszemben, hogy hűtőkosiba került, melynek szerkezete működésben van, úgy megrémült s fantáziája úgy megtelt a fagyhalál képzetével, hogy megfagyott. Amennyiben azonban mégis megfelel a valóságnak a hír, érdeemes a följegyzésre. A tudósítás így szól: *Staricky* Mihály, a szibériai vasut egyik alkalmazottja Krasnojanksz állomáson kíváncsiságból belopózott egy hűtőkosiba, mikor ki akart belőle jönni, azt vette észre, hogy be van csukva. Kétségbeesetten kezdte döngölni a kocsi falait, de senki sem jött segítségére. Ekkor borzasztó ijedelem szállta meg: nem ismerte a hűtőkosci berendezését és szentül meg volt győződve arról, hogy most meg fog fagyni. Hogy milyen gyötrelmeket szenvedett, bizonyítja az a följegyzés, amelyet a halálra rémült ember krétával írt a kocsi padlójára.

— **Kezdek hűlni és nem siet senki, senki a segítségemre.** — szól az első följegyzés, azután ez következik: — A lábam már megdermedt, úgy lát-szik, alulról fagyok fölfelé.

Kicsit később ismét így folytatja:

— A fejem zug és álmos vagyok. A kocsi leg-szélő sarkába huzódtam, de itt is érzem a gyilkos hideg dermesztő leheletét. A szememet alig birom nyitva tartani, minden forog körülöttem s érzem, hogy nem birom ki sokáig. Borzasztó, borzasztó, hogy így kell elpusztulnom.

Azután következik az utolsó mondat:

— Hallom kívülről az életet, csak engem nem hall senki. Már a kezem is dermedt s a krétát alig birom tartani, bizonyára ez az utolsó mondat, amit még le tudok írni.

Mikor néhány óra múlva a kocsi kinyitották, *Staricky* a kocsi sarkában, összeszuszorodva, halva találták. A legsodálatosabb azonban, hogy miután a hűtőkoszülék nem volt rendben, a hőmérséklet a kocsiiban tizenegy fok zérus fölött volt. Tehát *Staricky* nem a hideg, hanem a képzelődés ölte meg.

— **Terrorizáló fuvaroskocsisok.** Többször meg-irtuk már az utóbbi időkben, hogy milyen módon terrorizálják a fuvarosmunkások szabadszervezetének egyes tagjai azokat a fuvaroskocsisokat, akik nem lépnek be a szabadszervezetbe. Az erőszakoskodó fuvaroskocsisok közül a rendőrség ma ötöt, névszerint *Setei* Miklóst, *Barinka* Józsefet, *Szigeti* Lászlót, *Molnár* Ferenczet, és *Hardi* Jánost magá-nosok elleni erőszak czímen letartóztatta. Ezek a kocsisok 14-én este hat órakor a Népszínház-utca 34. sz. alatti *Szabó*-féle vendéglőben borozgattak. Véletlenül asztalukhoz telepedett *Lengyel* János kocsis, aki *Kurlaender* Jakab köbányai fuvaros-czégénél van alkalmazva. Ennek a czégnél jelenleg körülbelül husz kocsi sztrájkol. A „szervezett“ kocsisok rögtön nekitámadtak *Lengyelnek* és felelősségre vonták, hogy miért vállalt munkát *Kurlaender*nél, akinek czégét a szervezet bojkottálta. A felelősségre vont kocsis kijelentette, hogy neki hat gyermeke van, akik enni kérnek, a sztrájkból pedig meg nem élnek. A kocsisok erre a tagsági jegyét kérték *Lengyeltől*, amit ez persze nem tudott felmutatni. A kocsisok ekkor nekiestek, agyba-főbe verték, úgy hogy a mentők vették ápolás alá.

Ugyanezek a kocsisok tegnap este tíz órakor ugyancsak a Népszínház-utczában megállították a *Kurlaender*-czég két másik kocsiját, amelyeket *Barlaender* Károly és *Lakos* András kocsisok hajtottak. Ezekről is követelték, hogy igazolják, vajjon tagjai-e a szabadszervezetnek, majd felugrottak a bakra és fojtogatni kezdték a két kocsist. Ezek egyike, *Lakos* András, szorongatott helyzetében elő-rántotta a revolverét és a leverőbe lött. A lövésre rendőrök jelentek meg a helyszínén, akik az erőszakoskodó kocsisokat bevitték a főkapitányságra, ahol letartóztatták őket.

— **A szerelem.** A reménytelen szerelem miatt akart megválni az élettől *Kovács* Károly huszonegy-éves lakatossegéd. Beleszeretett egy csinos munká-leányba, aki azonban tudni sem akart róla. Ez any-nyira elkeserítette a fiatalembert, hogy ma reggel felakasztotta magát *Léhel*-utca 10. száma alatt levő lakásán. A szomszédok azonban idejekorán ész-revették az öngyilkossági kísérletet és hamarosan elválták a kötelet. *Kovács* így megmenekült a haláltól, de a nyakát erősen megsértette a kötélt. Most a Rókus-kórházban ápolják a szerelmes fiatal-embert.

**Borzalmak egy tébolydában.** Csak minap adtunk hírt arról, hogy a steinhofi elmeegógyintézetben agyonverték egy szerencsétlen elmebetegét az ápolók. Most ehhez hasonló borzalmas eset híre érkezik Zágrárból. Pongrasic Mihály radboji lakos megjelent a feleségével a zágrábi rendőrségen s elmondta, hogy eljöttek Zágrábra, hogy meglátogassák az irgalmasok zágrábi kórházának elmebeteg osztályán ápolt rokonukat, Jedvai Czeccilt. A kórházban azonban közölték velük, hogy Jedvai Czeccil már meghalt, a holtteste lenn van a kórház halottaskamrájában. Lementek s látták, hogy a holttesten oly sérülések nyomai vannak, melyek azt sejtetik, hogy a beteg nem természetes halállal halt meg. A feljelentés alapján megindult a vizsgálat, melynek folyamán csakugyan több sérülést állapítottak meg Jedvai Czeccil fején. Elővették erre Souhul és Hotsek ápolókat. Ezek erre azt vallották, hogy még e hó 9-én förtént hajnali féltkor, hogy az elmebetegek közt verekedés támadt, melynek folyamán Jedvai úgy összekapaszkodott egy másik beteggel, hogy nem lehetett őket szétválasztani. Jedvai ekkor sebesült úgy meg. Megállapították, hogy Jedvait súlyos sérülései dazára nem ápolták s még csak jelentést sem tett a kórház vezetősége az esetről. Zágrában izgatottsággal tárgyalják a dolgot és szigorú vizsgálatot követelnek. A kórház vezetősége, melyet szintén kihallgattak, azt mondja, hogy Jedvai Czeccil természetes halállal halt meg.

**A képviselőház a nagysarlói ünnepen.** Nagysarló község közönsége meghívta a képviselőházat a nagysarlói ütközet hatvan éves évfordulójára alkalmából e hónap 19-én rendezendő ünnepségre. A képviselőház küldöttségének vezetője Csizmazsi Endre, a képviselőház egyik jegyzője lesz.

**Az erkölcsrendezési új kódexe.** Dr. Boda Dezső főkapitány kineveztetése alkalmával legstírgósebb elintézni valójának a főváros erkölcsrendezési reorganizációját vallotta. A külföldi viszonyok tanulmányozása céljából hosszabb utra küldte dr. Schreiber Emil rendőrkapitányt, aki tapasztalatai alapján elkészítette az új szabályrendeletet, amely májusban lép érvénybe. Az új erkölcsrendezési kódex csaknem tökéletesen megoldja ezt a súlyos problémát, mert amíg egyrészt megvédelmezi a közérdeket követelményeket, másrészt emberi, védvén a társadalomból kizárt nék érdekeit. A humánus szabályrendeletért a legteljesebb elismerés illeti dr. Boda Dezső főkapitányt és dr. Schreiber Emilt, aki a külföldön tapasztalatakat sok irányban a magából javította.

**Kivándorlás Fiumén keresztül.** Jekelfalussy Zoltán, a nemrég kinevezett kivándorlási biztos, kinek ez legelső hivatali ténylegése, gróf Nákó Sándor kormányzóval szült meg, kinek rokona. Ma délután Jekelfalussy megtekintette a „Pannonia” kivándorlási hajót, majd a kivándorló szállódjába ment, hol a szálláshelyeket, berendezést, élelmezést, irodavezetést és az utasokkal való bánásmódot vizsgálta meg részletesen. A „Pannonia” szerdán érkezett meg amerikai utjáról Fiuméba. A gözessel 390 magyar alttalvó jött haza, kik Fiuméből azonnal folytatják útjukat az ország belsejébe. Fiumében már napok óta 1600 kivándorló utas várakozik, kikkel a „Pannonia” holnap indul utnak Triest érintésével. A fiumei tengerészeti hatóság most tette közzé az elmúlt év hajóforgalmáról szóló jelentést, mely érdekös világlátást vet az Amerikába való kivándorlásra is. A statisztika szerint az Amerikába irányuló kivándorlásban örvendetes esőkkenés állott be: mind kevesebben utaznak el évről-évre és mind többen jönnek vissza. A révhivatal jelentése szerint 1908-ban Amerikába 15.650 utazott, 1907-ben ugyanez a szám 48.569 volt, 1906-ban pedig 49.408. Amerikából Fiuméba visszaérkezett kivándorló volt 1908-ban 9888, az ezt megelőző 1907 évben 9204, még előbb 1906-ban 3169. Az általános személyforgalmi statisztika szerint az 1908-dik évben hajón Fiuméba érkezett: Olaszországból 20.735 személy, Dalmáciából és a tengeremlékről 628.563. Amerikából 9888. Összesen tehát 659.186 személy. Elutazott: Indiába 3. Olaszországba 19.777, Dalmáciába és a tengeremlékre 516.751, Amerikába 15.650, összesen tehát 551.681 személy.

**Gyilkos asszony.** Zsombolyán Gertner Zsuzsanna ma szívbetegségben Tódor Miklós apósát szívverszarta. Az öreg azonnal meghalt. A gyilkos asszonyt letartóztatták.

**A kitiltott szerb lapok ügye.** A belgrádi újságíró egyesület tegnap tartott gyűlésében elhatározta, hogy felkéri a kormányt, hogy diplomáciai uton tegyen lépéseket azért, hogy a magyar kormány ama rendeletét, melylyel a szerb lapokat Magyarországról, illetőleg Horvátországról területéről kitiltotta, a békés viszonyokra való tekintettel mielőbb vonja vissza. Az újságírók közül többen panaszosan említették azt az ellenséges magatartást, melyet a magyar sajtó Szerbiával szemben tanusít. Az egyesület küldöttséget menesztett e tárgyban a külügyminiszterhez, aki megígérte, hogy alkalomadtán az egyesület kívánásának eleget fog tenni.

**A cipézmunkások kizárása.** A fővárosi cipézmesterek és cipőkereskedők Damjanovics Ödön ipartestületi elnök elnöklésével rendkívüli népes gyűlést tartottak az ipartestület székházában. A gyűlés, amely meglehetősen izgalmas lefolyású volt, egyhangulag elhatározta, hogy a főváros összes cipézmesterei és cipőkereskedői hétfőn, e hó 19-én kizárják munkásaikat. A gyűlésen Schall Antal másodelnök ismertette a kizárás előzményeit s elmondta, hogy a békéltetési tárgyalás a munkások küldötteinél feneklett meg. Végül indítványozta, hogy mondja ki a nagygyűlés az összes munkások kizárását. Az elnök közölte ezután, hogy eddig alig ezer munkás van kizárva és akadnak mesterek és kereskedők, akik munkásaikat kizárták ugyan, de a munkát házon kívül kiadják. Kraszof János, a cipézmesterek országos szövetségének elnöke kéri a gyűlést, hogy ne foglalkozzék személyes kérdésekkel, hanem tegye kötelességévé minden mesternek, hogy zárja ki munkásait. Láng Ignác, a Magyar cipézmesterek és cipőkereskedők országos egyesületének elnöke szerint, ha a munkaadók kudarcot vallanak, akkor a magyarországi cipézipar tényleg elpusztul. Czertner Elek azt indítványozta, hogy a kereskedők zárják be üzleteiket a haroz idejére. Klein Bertalan, Ádám György és mások felszólalása után az elnök azt javasolta, hogy a szövetség kerületi elnökei kísérjék figyelemmel a területükön lakó mestereket és akik nem zárják ki munkásaikat, azokat bojkottálni kell. Az összes indítványok egyhangulag elfogadattván, az elnök a gyűlést beakasztotta.

**Elpusztult község.** A németújvári járásban lévő Pásztorháza községet nagy tüzvész majdnem teljesen elpusztította. A tűz reggel kilenc órákor keletkezett és késő estig tartott. Több száz tűzoltó, köztük Erdődy Tamás és Erdődy Lajos grófok, valamint gróf Széchenyi Rezső, továbbá több stájer tűzoltóegylet vonult ki és munkálkodott a lakossággal együtt a tűz oltásán, amely azonban a nagyszámú házkövetkeztében lehetetlen volt. A tűz 72 házat hamvasztott el teljesen s melléképületekkel együtt 140 család maradt hajlék és kenyér nélkül s ezeknek a szomszéd községek adták az első segítyt. A kár meghaladja a 300.000 koronát. A tűz oka ismeretlen. Több ember oltás közben súlyosan megsérült. Attól tartanak, hogy több öreg ember és gyermek a gyorsan terjedő tűzben lelto halálát, mert ezeket estig nem találták meg. A károsultak felségélyezésére segítő-akciózt indítottak.

**Autóbuszpostajáratok a vidéken.** A székesfőváros területén nyolcz év óta használják a levélgyűjtésre, valamint a pályaudvarokhoz való szállításhoz lebonyolítására a motoros kocsikat. Ez a nyolcz évi állandó alkalmazás beigazolta, hogy az autóbusz-üzem a lözemenél intenzívebb, gyorsabb és a mellett jelentékenyen olcsóbb. Az autóbuszok gyors és biztos járással kitűnően beváltak, különösen az induló vonatokhoz való gyorsabb csatlakozásnál fogva, amivel a posta lezárási idejének kitölését is lehetővé tették. Minthogy a székesfővárosi postaszolgáltatásban alkalmazott autóbuszok úgy a szolgáltat, mint a közönség érdekeit minden tekintetben kielégítették, Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy az autóbusz üzemet egy nagyobb vidéki városokra, mint a hosszajáratok közüli összeköttetésre és vasutállomásoktól messze eső fürdőhelyekre is kiterjeszti, még pedig személyszállítással is összeköti. A személyszállításra alkalmas típus megállapítására most folynak a tárgyalások és milyest ezek befejezést nyernek, berendezik az első ilyen járatokat, amivel különösen azokon a vidékeken, ahol egyáltalában nincs vasút, nagy mértékben előmozdítják a személyszállítást. Az autóbuszüzem mielőbbi életbeletetését indokolttá teszi az a körülmény is, hogy míg a helyi és pályaudvari járatoknak lözemenel való lebonyolítása az eddigi tapasztalatok szerint kilométerenkint 67 fillérbe kerül, addig az autóbuszokkal

való lebonyolításnál a költség kilométerenkint csak 27 fillér.

**A fiumei irredentista tüntetés.** Jelentettük, hogy tegnapelőtt este a Teatro Kommunaleban irredentista tüntetés volt, amely alkalommal a rendőrség négy tüntetőt letartóztatott. A fiumei rendőrség a tüntetésért Cerlezina János pólai lakost, a Whit tead torpedógyár tisztviselőjét hét napi, Silire Vito kataniai illetőségű ügyvédi irnokot öt napi elzárásra és eltolonozolásra, Dubricich Rikárd réket ötven korona pénzbüntetésre ítélte, továbbá Mestek János laibachi és Cidri Ettore pólai illetőségű tüntetőket pedig hatóság ellen elkövetett erőszak miatt az ügyészségnél följelentette.

**Vád Lopuchin ellen.** Pétervárt a vizsgálat bevégeződött Lopuchin ellen és különösen három terhelő körülményt derített ki. Az egyik az, hogy tavaly novemberben késő este a központi forradalmi bizottság három tagja megjelent Lopuchin magánlakásán s revolvért szegve mellének, azt követelte tőle, hogy adja ki irásban és bizonyítsa hivatalos pecséttel, hogy Azew az orosz titkosrendőrség ügynöke. Lopuchin engedelmességet. A második vád az, hogy Lopuchin Párisban és Londonban megjelent a forradalmárok titkos gyűlésein és három-négy forradalmárral rejtékhelyeken tanácskozott. A harmadik vádpont végül az, hogy Lopuchin, mikor még a rendőrség igazgatója volt, szembélyesen ment el annak a forradalmi lapnak szerkesztőségébe, amelyet Burzew adott ki és ott bizonyos okmányokat közlés céljából ajánlott föl, amelyek a rendőrség titkos levéltárából valók voltak. Lopuchin pörét a kerületi törvényszék fogja tárgyalni.

**Potocky helytartó gyilkosa.** A Sicinski-permai tárgyalásán az elmeegógyászok szakvéleményükben kifejtik, hogy a vádlott semmi jelét nem mutatja a szellemi abnormitásnak. Ezután tanuként egy rendőrbiztos hallgattak ki, aki a vádlottat a rendőrségen közvetlenül a gyilkosság után kihallgatta. A vádlott csak e kihallgatás alkalmával értesült a helytartó haláláról és azt mondta, hogy gróf Potockit nem mint helytartót, hanem mint embert sajnálja és részvételt viseltetik neje és gyermekei iránt. A következő tanu Sicinska Ilona, a vádlott anyja. Beszámol a családjában előfordult betegségi esetekről és békésnek és megférhetőnek mondja fiát. Legközelebbi tanuként a vádlott sógorát hallgatják ki, aki közli, hogy Sicinski gyermeki éveit töltötte nála. A Sicinski családban több öngyilkosság fordult elő, de nem ismeri ezeket.

Az esti tárgyaláson az elnök, a szavazó bírák, az ügyész és a védők számos kérdést intéztek az orvos-szakértőkhez Sicynski beszámíthatóságáról, melyekre ezek behatóan válaszoltak. Ezután lezárták a bizonyítási eljárást. Az ügyész vádját módosította, amennyiben Sicynskit nem orgyilkosságnak, hanem közönséges gyilkosságnak miatt kéri felelősségre vonni. A törvényszék elutasította az ügyész azon indítványát, hogy hallgassák ki azt a vizsgálóbíró, aki Sicynski perében a vizsgálatot vezette és elutasították a védelem azon indítványait, hogy hallgassák ki Romantuk és Vassilko reichsrathi képviselőket és kérék be a több kolet-galicziai község kerületében történt paraszt-zavargásokról szóló perek iratait. Ugy az ügyész, mint a védők semmiségi panaszt jelentettek be. Ezután a törvényszék elhatározta, hogy az esküdtek elő egyetlen kérdést terjeszt a gyilkosságra vonatkozólag. A védelem alternatív kérdést indítványozott halált okozó súlyos testi sértés iránt és egy pótkérdést az ellenállhatatlan kényszer tárgyában. Ezen indítványokról holnap hirdetik ki a törvényszék határozatát.

**Lezuhant autobus.** Trierből jelentik, hogy Wiebelskirchen és Haugard között, ahol néhány hét óta automobilbusz közlekedést rendeztek be, az omnibusz tegnapelőtt a magas töltésen vezető utról lezuhant. Az omnibuszban 35 bányamunkás ült, akik valamennyien többé-kevésbé súlyos sérüléseket szenvedtek. A szerencsétlenséget a rossz út okozta.

**Házasság.** Árpássy Miczike, Árpássy Imre nyitrai földbirtokos és bankigazgató leánya jegyet vett dr. Dömény Pál es. és kir. ezredorvossal, dr. Dömény Lipót bécsi es. és kir. tanácsossal.

Berger Lajos szesznyakereskedő Baacszenttamásról eljegyezte Krahl Imrák, Krahl Zsigmond leányát, Magyarországon.

**Nászajándékok,** jeggyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterében, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Az angyalesinaló. Özevgy Molnár Ignáczné, azletett Kándó Jolán, hetvenégyéves szegényházi lakost, aki régebben szülész nő volt, ma délbem letartóztatta a rendőség. Az öregasszony titokban folytatta régi mesterségét és főképpen szerelem következményeitől félt cselédleányok körében volt népszerű. A rendőségnek tudomására jutott, hogy Molnárné büntös uton több cselédleányt ehajította a gyereket s legutóbb dr. Vas Lajos törvényszéki bíró Kasztrik Erzsébet nevű cselédjén vézget veszedelmes műtetet. Az öregasszonyt ezért ma letartóztatta a rendőség.

— Eletunt dijnok. Tegnap este jelentkezett a főkapitányság ügyeletes tisztviselőjénél Siklósi Adolf posta- és távirtdasegéditisz és előadta, hogy este megjelent Váci-körút 17. számú lakásán Link Lajos posta- és távirtdadijnok. Link rajongó ember volt, egész életét bölcselők tanulmányozásával töltötte el. Főleg Schopenhauer munkáit bujta és kívülről tudta minden sorát. Minden bevezetés nélkül rátért látogatása céljára:

— Kedves barátom, — mondotta — én is, mint Schopenhauer, arra a konkluzióra jutottam, hogy az élet nem ér semmit. Elhatároztam tehát, hogy meghalok. Ne gondolj arra, hogy megakadályozhatod öngyilkosságomat. Ne jöjj utánam, ha távozom, mert abban a pillanatban leugrom az emeletről. Itt van két levél. Az egyik özevgy édes anyámnak, a másik neked szól. Isten veled!

Ezzel gyorsan távozott. Siklósi nem mert utána menni, mert attól félt, hogy a fiatalember tényleg leugrik az emeletről. Felbontotta a levelet, amelyben az életunt ifjú Schopenhauerből cizálva, hebizonyítja, hogy élete céltalan és örömtelen. Megunta a küzdelmet és halálra szánta magát. Siklósi a levél olvasása után a rendőségre sietett és jelentette a dolgot. Minden gyors intézkedés hiábavaló volt azonban, mert a rajongó fiatalember este fél tizenegy órakor a nyugoti pályaudvar előtt mellbelátta magát. Célját nem érte el, bár súlyos sebet szenvedett, nem halt meg. A mentők a szorongóan ifjút a Rókus-kórházba vitték.

— Fürdők és nyaralóhelyek. A magyar fürdők legrégebb és egyedüli ingyenes szétosztásra szánt kaulauza a Fürdők és Nyaralóhelyek című fürdőismertetőnek XIII. évfolyama most hagyta el a sajtót. Az illusztrációkka: tarkított mű dr. Fodor Oszkárnak szerkesztésében jelent meg s tartalmazza mindama tudnivalókat, melyek a magyar fürdők tekintetében a fürdőző közönséget érdeklik. A fürdőkalaust az államvasuti és a kassa-oderbergi vasut kocsiájában is elhelyezi az egész fürdőzeszon alatt a kiadóhivatal, hogy ilyen módon is könnyebben hozzáférhetővé tegye, az utazó közönség részére. A Fürdők és Nyaralóhelyek kiadóhivatala (Budapest, Dohány-utca 30. I. 7. sz.) 20 fillér portódíj ellenében bárkinek ingyen küldi meg a könyvet.

— Halálozás. Novák Emil hosszas betegség után, életének 18. évében Sándorfalván elhunyt.

Brancoaccio Erzsébet hercegné, Hickson-Field amerikai milliomos leánya, Margit özevgy királyné udvarhölgye Rómában meghalt.

Cserháti Sándort tegnap delután négy órakor temették nagy részvét mellett Magyaróváron. A temetésen a vármegye, Moson városa, a gazdasági akadémia és a kísérleti állomások testületileg jelentek meg. A miniszteriumot Fürster Kálmán miniszteri tanácsos képviselte. Képviseltették magukat a budapesti rovartani állomás, az Országos Gazdasági Egyesület, a debreczeni gazdasági akadémia tanári kara és ifjúsága, a budapesti dohánykísérleti állomás, a keszthelyi gazdasági akadémia, a kassai gazdasági akadémia, a kolozsvári gazdasági iskola.

Dr. Elbogen Frigyes, Bécs egyik leghíresebb ügyvédje 54 éves korában meghalt. Egyike volt a legjelesebb kriminalistáknak és mint védőügyvéd nem egy esküdtbírósi tárgyaláson keltett feltűnést ragyogó beszédeivel. Ügyvédi tevékenysége mellett mint író is nagy hivatottsággal dolgozott; több novellát, regényt és drámát írt. „Dammerung“ cz. drámáját a Deutsches Volkstheater — „Recht“ című egyfelvonásos ciklusát pedig a Bürgertheater mutatta be.

Frey Vilmos, a Neues Wiener Tagblatt szerkesztőségének legidősebb tagja ma este több heti betegeskedés után 78 éves korában Bécsben meghalt. Az elhunyt Bécs írói világának egyik legkiválóbb tagja volt s a Neues Wiener Tagblatt zenerovatát vezette már hosszú idő óta. Hírlapírói munkássága széles körökben keltett figyelmet s szerzett az elhunytak megbecsülést, aki a Neues Wiener Tagblatt szerkesztőségének kötelékében három évtizeden át működött.

x Igyék naponta ebéd előtt dr. Hommel-féle Haematogént. Itványa fokozódik, idegrendszer erősödik és rögtön hegyreáll közérzése. Kérjen azonban kifejezetten dr. Hommel-féle Haematogént és utasítson vissza minden utánzatot.

x Fodor-féle vívőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyarmektorna- és vívásra.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Szívbjak és véredényelmeszesedés ellen Finsen-féle irlámpafüredőket alkalmaz dr. Hönig Lásó villanygyógyító intézetében (Budapest, IV., Kápolya-körút 24.) Ezt az eljárást a kopenhági Finsen-intézetben több, mint ezer szívbetegnél sikerrel alkalmazták, hazánkban először dr. Hönig próbálta ki és a javult és gyógyult betegek egész sora igazolja ezen kényelmes és fájdalomatlan gyógyeljárás sikerét szívbillentyűbjak, szervizomtegedés, véredényelmeszesedés, ideges szívbjak és szívzorongási rohamok (asthma, angina pectoris) esetében.

## SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

### Passe-Partout.

(Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Georges Thurner. Fordította: Szini Gyula. Bemutató a Nemzeti Színházban.)

A „Passe-Partout“ nem más, mint egy francia ujság czime. Ilyen című ujság persze nincs, nem is lesz, de a szerzőnek címre volt szüksége, mert be akart mutatni a közönségnek egy szerkesztőséget és egy szerkosztót. Olosó mulatságot akart szerezeni az igen tisztelt publikumnak, mintha azt akarta volna mondani: lám, ide nézzetek! Így készül egy ujság, amelynek minden egyes szavára hitet mernek tenni; ilyenek azok, akik az ujságok élén állnak; ilyenek a szerkosztók, a munkatársak. Tesék, épüljetez rajtuk!

Szinte csodálkoztam volna, ha a szerző nem torzképeket mutatott volna be; ha nem karrikírozott volna: hisz az volt a célja, hogy nevetessen. Ha az ujságkészítés, a szerkesztés és összeállítás igazi képét adta volna vidám formában, akkor az a summa elmésség, mely a szerzőnek adatott, nem lett volna elegendő. Mélyebben kellett volna látnia s meglátásának, észleletének is nagyobbak kellett volna lennie.

Igy azonban csak fölületesen fogott föl mindent, hogy kaczerkodhassék a publikummal. Konczessziókat tett a közhiedelemnek és közfelfogásnak és vagy egy francia zuglapot választott mintának, vagy szándékosan mutatta be a szerkesztőség visszaját, hogy néhány olosón szerzett kaczagást váltsön ki a közönség körében.

Az eredmény pedig az, hogy a szindarab abzolut hiányában van minden irodalmi értéknek. A mindennapi fogyasztásra szánt szinpadí produktum lett belőle s nem sokkal többet ér, mint a trivialis izlést szolgáló ponyvairodalmi produktum. Azonkívül nem is új az, amit bemutatni akar. Sokkal finomabb, sokkal mélyebben járón mutatatt már be színházi publikumnak szerkesztőségeket és ujságírókat. Hogy tovább ne menjünk, Herceg Ferencz is jóval vidámabban, élénkebb szinokban s több elmésséggel rajzolta meg a szerkesztőségi életet, noha ő is beleesett a torzítás hibájába, de nem otromba módon, mint a francia szerző, aki semmit sem tud mást, csak torzítani. Ennél van egy nagyobb tudománya is: untatni tudja a publikumot s csak elvéte, olykor-olykor tud kaczagtatni.

Igenis látunk egy szerkesztőséget, egy szerkosztót, egy helyettes-szerkosztót és különféle munkatársakat. De nem ilyen egy szerkesztőség; nem ilyenek a szerkosztók, sem a helyettesek, sem a munkatársak. A tónus sem az, amelyben a szerkosztóságokban beszélni szoktak az emberek. Az a vidám bohém-tónus, amely a redakciókban uralkodik, az a fölvidító hang és érintkezési mód távol marad ettől a darabtól. Olybá tünik fel, mintha csak hallomásból ösmerné a szerző a redakcionális életet. Mintha konvex, vagy konkáv tükrökből verődnenek vissza a képek és alakok, amelyek megnyujtva, vagy kiszélesítve, de semmi esetre sem igazi mivoltukban mutatják azt, amit mutatni akarnak.

Hogy azonkívül mi van a darabban? Jóformán semmi, vagy — ha úgy tesszük — valamivel kevesebb a semminél. A szerzőnek egyáltalában nem volt meséje. Alakjaival nem tudott mit csinálni s mert nem volt más célja, mint az, hogy néhány torzképet mutasson be, nem is volt semmi különös mondanivalója. Cselekménybeli érdekesség egyáltalában nincs a darabban. Minden, ami itt történik, epizódikus jellegű. Az első felvonást akarki elkészeti: észre sem fogja venni, hogy mulasztott valamit. A harmadik felvonás pedig folytatása lévén az elsőnek, bátran el is maradhatna. Mert a szentimentalizmus, mely ott kifejlődik, teljesen émelgős és így minden érdekesség nélkül való. Semmi művészet, semmi fölmelegítő, de még szórakoztató sincs ebben a két felvonásban.

Maradna a második felvonás. Ebben mutatja be a szerző a torz-szerkosztóséget. De itt sem történik semmi. Legföljebb az, hogy a főszerkosztó el akar csábitani egy szép özevgyet, akit irgalomból szerkosztótetett titkárnak s akit a testvéröcsöse is

szeret. Ez a szerelmi história is csak epizódyszerű. A szép özevgy vendég gyanánt megjelenik a főszerkosztó édesanyjánál. Sejtelmük sincs róla, hogy ugyanakkor a főszerkosztó öcsöse is bolészeret az özevgybe. Ezt csak a második felvonásban tudjuk meg hirtelen, minden előkészítés nélkül. A harmadikban pedig tudomásul vesszük, hogy a főszerkosztó, aki minden becsület nélkül való himpellér, nagylelküségi rohamban kegyesen átengedi az özevgyet, akit el akart csábitani, az öcsöcsének, mondván: isten neki! Legyen annak a felesége.

Aki ebben érdekes, vagy kerek cselekményt lát, azt valóban könnyű kielégíteni. Az a pár mulatságos jelenet, mely a második felvonásban kifejlődik, nem ér föl az upalommal, mely megszállja a kedélyeket, mialatt ezeket a jeleneteket kívárja.

Az előadás sok mindent igyekezett jóvátenni, amit a szerző mulasztott. A főszerepet Odry játszta. A hosszú, fárasztó szerep nagy türelmet és sok studiumot igényelt. Odry érezhette, hogy a teljesen üres, semmitmondó, semmit ki nem fejező torzalakot csak meglepő játékkal lehet elfogadhatóvá tenni. Nagy előnyére vált ebben a szerepben a beszéd gyors tempója. Frissen, vérvvel beszélt és poz nélkül játszott, különösen a második felvonásban, ahol vontatott előadásban minden elveszett volna. Ligeti Juliska a szép özevgy szerepében igen egyszerű és bájos volt, pedig nem egészen felelt meg neki a szerep. Legalább arra nem adott alkalmat, hogy igazi képességeit kifejthesse. Fáy Szeréna öreg asszonyt játszott. Oly finom, oly szelid, oly kedves volt ebben a szerepben, hogy a közönség szinte észre sem vette, mily laza összefüggésben van ez a szerep a darabbal. De hisz különben is itt minden jelenet és minden mozzanat lazán függ össze. Petthes a főszerkosztó öcsöcsének szerepét kapta. Csupa érzélgőség ez a szerep s ez legkevésbé illik Petthes egyéniségéhez. Sem a játék, sem a szerep nem tudott igazi érdeklődést kelteni. A második és harmadik felvonás szentimentális jeleneteit pedig éppenséggel émelgőséssel tette. A színház valóságos hibát követ el, ha Pethest érzélgős, hogy ne mondjam: pityergős szerepbe kényszeríti. Somlai epizód-szerepet kapott. Csak egy-két jelenete van, de ezeket elsőrendűkké tette. Megjelenése és némely mozdulata, bamba nevetése s általában felfogása mindenkit földerített. A legnagyobb eredmény, melyet színész elérhet, az, ha előadás után is visszaemlékezünk játékára. Ezt az eredményt Somlai annál is inkább elérte, mert kicsiny eszközökkel dolgozott s ezekkel tett művészi hatást. Gálnak és Rózsahegyinek is csak epizód szerep jutott. De mindketten játékkal pótolták azt, ami hiány mutatkozott a szerep alkotásában. Ne feledkezzünk meg az apró szereplőkről sem. Igen fontosak ezek oly darabban, melyben nincsenek cselekménybeli érdekességek. A mozzalom, a szin, az élet illuzióját csak ezek az apró szerepek kelthetik föl, feltéve, hogy jó kezekben vannak. És jó kezekben voltak: V. Molnár Rózi, György Ilona, Vizvári Mária, Horváth. Lenkei Hedvig, Tolnainé nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a darab valamivel barátságosabb fogadtatásban részesült, mint amilyent megérdemelt. A fordítást Szini Gyula vállalta. Nehéz munka volt a darab árnyalatait és színeit visszaadni, de a fordítóknak ez teljes mértékben sikerült.

A második felvonás végső jeleneteinek szcenikai rendezése oly sikerült volt, hogy a közönség többször kitapsolta a szereplőket. A többi felvonásnak alig volt hatása.

Timár Szaniszló.

(\*) Az Operaházban holnap, szombaton adják először a Fra Diavolo vagy „a terracínai vendégfogadó“ című viz operát, melynek zenéjét Auber D. írta, szövegét Scribe, fordította Váradi Antal. — A darabot a következő szereposztással mutatják be: Fra Diavolo — Környev Béla, Kookburn lord — Kornai, Pamela a neje — Ambrusné, Matteo, fogadás — Nev B., Zerlina a lánya — M. Szoyer, Lorenzo, örmester — Kertész, Giacomo és Lippo, zsványok — Hegedűs és Dalnoki, egy pársz — Kárpát, katoná — Juhász. Vezényel Szikla Adolf karmester, rendező: Alsözgy Kálmán, főrendező. (Évi bérlet 70. sz. rendes helyárak.) Vasárnap Goldmark Sába királynőjét adják a szin-szerpben Szamosi, a többiekben Sebeők (Szulamit), Berts (Asztarót), Arányi (Asszád), Szemero

(Salamon), Erdős (a főpap) és Mihályi (Baál Hanán) fellépésével.

(\*) A Nemzeti Színházról. Holnap, szombaton kerül először színpadra Georges Thurner ma bemutatott „Passerpartout” című háromfelvonásos színműve. Vasárnap délután Stuart Máriát adják Jászai Mari-val a czimszerepben. Hétfőre az ember tragédiája van kitűzve, amelynek három főszerepét K. Hegyesi Mari, Bakó és Gyenes játsszák.

(\*) Caruso hangja. Említettük, hogy Caruso hangját vesztély fenyegeti. A szezon elején csaknem minden este énekelt. Ez a túleröltetés megboszította magát, s felső hangjai kezdtek reszelősekké válni. A művész megijedt, s megvizsgáltatta magát a leg híresebb gégeorvosokkal, akik megnyugtatták, hogy a hangszalagai teljesen rendben vannak, aminek nagyon megörült — a biztosítótársaság, amelynél a művész a hangját mesés összegre biztosította és amely egyelőre nem köteles fizetni, mivel a csoda hang még megvan, csak hogy fáradt és kímélést kíván. Dr. Hoolbrook-Curtis newyorki gégeorvos két évi pihenőt ajánlott Carusónak és ez idő alatt nemcsak, hogy énekelnie nem szabad, de hangosan beszélni sem. Képzelték, hogyan hatott ez a tanács Carusora, aki minden esti nem-fellépésért tízezer koronát veszít. A Metropolitan-operaházban Caruso helyére Zanatello került, aki eddig a Hammerstein Manhattan-operaszínházának volt a tagja. A londoni Covent Gardenben is ő fogja az ideiglenes Caruso szerepeit betölteni, aki a Mauritánian elhagyta Amerikát és Londonba utazott. Elindulásakor megrohanták a hírlapírók, akiknek a következőket mondta:

— Tulságosan sokat énekeltem, visszaéltem hangommal. Mindenáron pénzt akartam keresni, mert nagyon szeretem a pénzt. Sokat akartam keresni és sokat énekeltem. Torkom pihenésre szorul. Pihenni megyek. Előbb Londonba utazom, onnan visszatérek hazámba és augusztus végéig Olaszországban maradok. Szeptemberre és októberre azonban szerződés kötelez, hogy körutra menjek Angliába és Németországba.

(\*) Uj népszínmű. Erdélyi Miklós, a nagyváradi „Szigligeti-színház” igazgatója előadásra elfogadta Marossy Géza „Törő Anna” című népszínművét. — A darab még a hónapban színpadra kerül.

(\*) Vendégek a Vígyszínházban. A jövő hét hétfőjén és keddjén Després Suzanne lép fel a párisi L'Oeuvre társulatával a Vígyszínházban. Első este a „Tolvaj”-t játssza, Bernstein Henri szerzőzésű drámáját. Másnap az „Elektra”-t adják Després Suzanne-nal a czimszerepben. A tragédiát lever de rideau gyanánt a „Szabadság terhe” (Le Fardeau de la Liberté) című vidám egyfelvonásos előzi meg, amelyben az Oeuvre kómikusai mutatkoznak be. A francziák vendégszereplését május hónapban az ideiglenes Reinhardt-féle berlini színtársulat tiz este fogja követni, amelyek keretében a berlini szezon színe-javát illesztették. Reinhardt előkelő művésztöbbsége között el fogja játszani Bródy Sándor Tanitónóját is. A műsorban szerepel továbbá Shakespeare: Lear király, Shaw: Orvos a választón, Hofmannsthal: Elektra, Aristophanes: Lysistrata, valamint bemutatják a berlini színház estendő legvidámabb darabját, a Revolution im Kraehwinkel című énekes bohózatot is.

(\*) Fedák Sári Bécsben. Bécsből jelentik lapunknak, hogy Fedák Sári a most következő színi évadban a Strauss János-színház kötelékébe lép.

(\*) Adományok a színészek nyugdíjalapjára. A színészek nyugdíjalapjára Bezerédj Viktor dr. államtitkár útján a következő adományok érkeztek: Lanzendorfer Emilnél 500 korona, Ludekené Sebők Johannától 250 korona, Sztóhló Aladár dr.-tól 250 korona, Nyírj István dr.-tól 250 korona. Ezen kívül az Egri nyomda részvénytársaság 200 koronát, a nagyváradi takarékpénztár pedig 20 koronát adományozott a nyugdíjalapnak.

(\*) Uj magyar férfiarok. Az Apolló zenemű folyóirat most megjelent április havi száma két hatalmas eredeti új férfiarokkal bővítte ki férfiarokalmunkát. Erkel Sándor: Dálya magyar című magas szárnyalású klasszikus kompozícióján kívül Lányi Ernő: A mi nótánk című újdonságát is hozza, ez utóbbi karta ugyan a legutóbbi egri országos dalnepen a kecskeméti dalárda adta elő jelentékeny sikerrel. Az Apolló zeneműfolyóirat, mely negyedévenként jelenik meg, egyedüli férfiarokgyűjteményünk. Az eddig megjelent és külön is kapható 460 karról jegyzéket kívánatra szívesen küld a kiadóhivatal (Budapest, VI., Lázár-utca 15.), ahová az előfizetési díjak (évi 5 korona), valamint mindennemű megrendelés is intézendő.

(\*) A szabadkai filharmonikusok hangversenye. A szabadkai filharmonikusok tegnap rendezték ötödik hangversenyüket a városi színházban. A zenekar Lányi Ernő karnagy vezetésével teljes szabattal adta elő Weber „Bűvös vadász” uvertürjét, Bizet Arlész-nő ariáját és Bach meg-Mozart egy-egy apróságát. A hangversenyen közreműködött még Kasicsné-Durigo Ilona, a kitűnő énekművész, aki nagy sikerrel énekelt egy ariát Gluck Orfeuszából és Farkas Ödön, Kálmán Imre, meg Lányi Ernő dalait. Koller Ferenc kecskeméti hegedűtanár pedig hatásosan játszotta Szent-Gály Gyula előjátékát és bölcsődalát. A közönség sokat tapsolt wánderik szám után.

## FŐVÁROS.

(\*) A pénzügyi bizottság ülése. A főváros pénzügyi bizottsága ma délelőtt dr. Bódy Tivadar tanácsos elnöklésével és dr. Márkus Jenő tanácsjegyző előadása mellett ülést tartott. A napirend előtt dr. Platty György szólalt fel, aki indítványt terjesztett elő aziránt, hogy az ügyosztály sürgősen tegyen jelentést a bizottságnak, amelyben részletes adatokkal szolgáljon a fővárosnak lípót-köruti és mester-utcai bérházainak jövedelmére vonatkozólag. Bíró Henrik felszólalása után dr. Bódy Tivadar kijelentette, hogy ezek az adatok a zárszámadásban benne vannak, ennek dacára nincsen akadály annak, hogy ez az előterjesztés a bizottság elé kerüljön. Bejelenti, hogy a budapesti állatvásár r.-t. részvénytökejének 55 százalékat meghaladó és a főváros tulajdonában lévő részvények egy részének eladását, valamint az Erzsébet-téri kioszk bérbeadását tárgyaló pontokat levetették a napirendről, miután ez a két tárgy nincsen kellőképpen előkészítve. A napirendre áttérve, a bizottság Bálint Sándor pártoló felszólalása után hozzájárult ahhoz, hogy a X. ker. Maglódi-úton lévő fővárosi teleknek egy részét a kőbányai polgári serfőző r.-t.-nak munkáslakások építésének céljára négyzetönként 23 korona árban összesen 137.609 koronáért eladják. Dr. Feleki Béla ezzel kapcsolatban azt kérte, hogy a befolyó vételárát telekvételi célokra fordítsák. Az elnöklő tanácsos megjegyezte, hogy ez a kérelem fölösleges, mert ez az ügy is generális budgetális elv. Lampl Hugó főszámvéve és dr. Platty György hozzájárulása után a bizottság hozzájárult a telek eladásához. A bizottság ezután több kisajátítási, bérleti szerződés meghosszabbítási és fedezetkimutatási ügyet tárgyalt és azokhoz vita nélkül hozzájárult; elhatározta továbbá, hogy a közgyűlésnek javaslatot tesz a kerületi tisztiorvosok mellé öt ideiglenes hatósági orvosnak az alkalmazására iránt, valamint a Szent László- és Szent Gellért-kórházakban szervezendő egy alorvosi és két segédorvosi állás létesítésére iránt, nemkülönben hozzájárult az ügyosztálynak a fővárosi árvaházi és szeretetházi igazgatók és tanítók illetményeinek arányosítására vonatkozó javaslatához, a balparti temetők házikertészetéhez szükséges állások és a III. kerületi új köztemetőhöz szükséges három sírűző és egy temetőőri állás szervezéséhez; végül hozzájárult a bizottság az ügyosztálynak ahhoz az előterjesztéséhez is, hogy az ez évben rendezendő országos ifjúsági tornaverseny támogatására a város 600 koronát és jutalomdíjakra 1000 koronát adományozzon és megszavazta az ügyosztálynak azt az előterjesztését, hogy a székesfőváros az 1909. évben Budapesten tartandó negyedik tejjgazdasági kongresszuson mint kiállító részt vegyen és erre a célra 2300 koronát engedélyeztet. Több kisebb jelentőségű ügynek elintézése után az ülés véget ért.

(\*) A polgármester Londonban. Budapest székesfőváros polgármestere Heltai Ferenc és Vázsanyi Vilmos fővárosi bizottsági tagokkal mostanában az angol főváros lakásügyi és jóléti intézményeit tanulmányozza. Ma a budapesti vendégek a londoni grófsági tanács intézményeit szemléltek meg.

(\*) A főváros középítési bizottságának ülése. Ma délután Kun Gyula tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen Borvendég Ferenc és dr. Schmelhoffer Árpád fogalmazók voltak az előadók. Napirend előtt Freund Vilmos bizottsági tag szóvá tette a Király-utca, Erzsébet-kört és Fasor közti részének utburkolatát, amely dacára a nagy forgalomnak, még mindig nincs rendben. Sürgős intézkedést kér. A napirend tárgyai közül nagyobb vitát provokált a Némethygy rendezésének kérdése. Az ügyosztály azzal a javaslattal járult a bizottság elé, hogy a kérdés tanulmányozására a tanácsnak vegyes-bizottság kiküldését ajánlja. Ugyancsak nagyobb vitát provokált a III. kerületben lévő Fazekas-község tervezett kiszélesítése, amelyről az ügyosztály azt javasolta, hogy az ottani telektulajdonosokkal fizetessék meg az utzszerítést. A bizottság dr. Erős Sándor, Freund Vilmos és Kun Gyula hozzájárulása után az ügyosztályi javaslatot elfogadta. A Kristóf-tér és a Váci-utca sarkán lévő Rothberger-féle ingatlan szabályozásával kapcsolatban az ingatlantulajdonosnak 16 négyzetölv városi területre van szüksége. A bizottság hosszabb vita után, amelyben Szabó József, Ullmann Gyula és Freund Vilmos vettek részt, Dövecs Ferenc műszaki tanácsosnak azt az indítványt fogadta el, hogy a területért négyzetölvönként 4000 koronát fizessen az ingatlantulajdonos és utasítsák a mérnöki hivatalt, hogy a homlokzat hosszának pontos megállapítása után ennek négyzetöglét ugyancsak 4000 koronáért engedje át az ingatlan tulajdonosának. Még több kisebb jelentőségű ügy szerepelt a napirenden, amelyeket vita nélkül fogadott el a bizottság. Az ülés hét órakor ért véget.

(\*) A Széchenyi-sziget rendezése. A földművelésügyi miniszter a múlt nyáron felkérte a főváros tanácsát, hogy készíttesse el a Széchenyi-sziget parkozásának és utépítési munkálatainak tervét és pedig a szigeten már befejezéshez közeledő mezőgazdasági muzeum építésével kapcsolatosan. A tanács a leiratnak eleget is tett, a terveket műszakilag letárgyalta és a maga részéről elfogadta. Az elfogadott terv szerint az utépítési munkát 10,068 korona 94 fillérbe, a járda-aszfaltozás 4560 koronába, a parkozási munkát 7655 koronába, a vízvezetési munkát 1450 koronába, a csatornázás 1200 koronába, a légszuszamlámpák áthelyezése 600 koronába, összesen 25.533 korona 94 fillérbe kerül. A rendezés összes költségeit az államkincstárnak kell viselnie, a főváros azonban hajlandó a költség lefizetése esetén utólagos elszámolás mellett az összes munkákat műszaki közlegével elvégeztetni, mert ezek hasonló munkálatok végrehajtása körül kellő jártassággal bírnak. A tanács feltételezvé az ajánlat elfogadását, utasította a magánépítési ügyosztályt, hogy az utépítési és aszfaltozási munkálatok dolgában tartson szűkebbkörű árlejtést. A földművelésügyi miniszter ama kívánságának, hogy a főváros a parkozáshoz szükséges fákat, cserjéket és bokrokat ingyenesen engedje át, a tanács annál is inkább helyt adott, mert ez a terület továbbra is a nagyközönség üdülésére fog szolgálni.

(\*) A hentesmühelyek vizsgálata. A kerületi előljárók a hentesüzletek elhelyezése, kezelése és állandó rendszeres vizsgálatának szabályrendeletileg való rendezését kérték. A tanács értesítette a kerületi előljárókat, hogy mivel egy időközben megjelent miniszteri rendelet a husfeldolgozó-mühelyek rendszeres ellenőrzését továbbra is a hatóság kötelességévé teszi, ez idő szerint feleslegesnek tart minden intézkedést. A kerületi előljárók a tanácsnak ezt a határozatát tudomásul vették; egyben elhatározták, hogy mivel a kérdés a tanácsnak most hozott határozatával nincs elintézve, előterjesztésük elintézését megsürgetik.

(\*) A balesetjáraékok felvétele. Az 1907. évi 19. törvényozikk értelmében a balesetjáraékok felvételére jogosultak életbenlétele a kerületi előljáróságok igazolják. Minthogy azonban a kerületi előljáróságok ezt az igazolást nem egyöntetűen végezték, amennyiben egyes előljáróságok azt kívánták, hogy a nyugtaúrlapon a kifizetendő járulékoszeget már előzetesen mutassák ki, az előljáróknak legutóbbi értekezlete elhatározta, hogy az életbenlételet mindenkor igazolják, tekintet nélkül arra, hogy a kifizetendő összeg a nyugtaúrlapon fel van-e tüntetve vagy nem, mert az életbenlételet igazolása a kifizetendő összeggel semmiféle összefüggésben nincs.

(\*) A közigazgatási bizottságnak ma tartott ülésén Magyarovits Mladen tisztí főorvos azt jelentette, hogy a közegészségügyi állapot a múlt hónapban kedvezőtlen volt, mert a ragadós betegségek száma emelkedett. Az adófelügyelőségnek a jelentése szerint Budapesten az adóbevétel a múlt hónapban 3.326.530 korona volt, 396.344 koronával kevesebb, mint tavaly márciusban.

(\*) Uj gyógyszerár. A Bethlen-utca és Ovoda-utca sarkán uj gyógyszerárat nyitnak s a belügyminiszter a közigazgatási bizottságnak engedte át az adományozás jogát. A bizottság pályázatot hirdetett s negyvennégy pályázó jelentkezett. Ma tartott ülésén döntött a bizottság. Az első szavazásnál a tizenhat szavazatból senki sem kapott abszolút többséget. Legtöbb szavazatot kapta Halász Zoltán hat szavazatot és Bakos József öt szavazatot. A kettő között uj szavazás volt s a második szavazáskor mindegyik nyolcz szavazatot kapott. Fülepp Kálmán főpolgármester javaslatára sorszhuzás útján döntöttek. A sors Bakos Józsefnek kedvezett s a gyógyszerárat ő kapta meg.

(\*) Uj tanítói állások. A főváros tanácsa pályázatot hirdet a székesfővárosi középiskolák és kisdóvodónál betöltés alá kerülő következő állásokra: I. A főreáliskoláknál: egy magyar és német nyelvi tanszék; egy mennyiségtan—természettani tanszék. II. A felső kereskedelmi iskoláknál: egy igazgatói állás; egy német nyelvi tanszék, összekötve a német kereskedelmi levelezés tanításának kötelezettségével; egy francia nyelvi tanszék, összekötve a magyar nyelv és az ezen nyelveken való kereskedelmi levelezés tanításának kötelezettségével; egy kereskedelmi és politikai számtani tanszék; egy mennyiségtan—természettani tanszék, összekötve a kereskedelmi számtan tanításának kötelezettségével. III. A felsőbb reálysiskoláknál: egy igazgatói állás; egy magyar nyelvi és történelmi tanszék; egy német nyelvi és történelmi tanszék; egy természetrajz—földrajz—vegytan tanszék. IV. A polgári iskoláknál: négy igazgatói állás; három magyar és német nyelvi tanszék; két német és magyar nyelvi tanszék; két magyar és német nyelvi tanszék, összekötve a francia nyelv tanításának kötelezettségével; három magyar és német nyelvi—földrajzi tanszék; egy magyar nyelvi—földrajzi tanszék; egy magyar nyelvi—történelmi tanszék; egy magyar nyelvi tanszék, összekötve a történet tanításának kötelezettségével; egy német nyelvi—földrajzi tanszék; összekötve a gazdaságtan tanításának kötelezettségével; egy történet—földrajzi tanszék; egy történet—földrajzi tanszék, összekötve a magyar nyelv tanításának kötelezettségével; egy ter-

mésztrajzi tanszék; egy természettan-vegytani tanszék; egy természettan-vegytan és földrajzi tanszék; egy természettan-földrajzi tanszék; négy mennyiség-tan-tervezési tanszék; egy mennyiség-tan-tervezési tanszék; egy számítan-mértani tanszék; két számítan-mértan, mértani rajzi tanszék; egy természettan-vegytani tanszék, összekötve a természettan-tanításnak kötelezettségével; egy szabadkézi és mértani rajzi tanszék; két torna-szépírási tanszék; egy torna-tanszék; egy kézimunka-torna tanszék; egy kézimunka és szépírási tanszék; egy kézimunka tanszék, összekötve a gazdaságtan tanításának kötelezettségével; egy rajz-szépírási tanszék. V. Az elemi iskolánál: több, részint újonnan szervezett, részint megüresedett, vagy a kijelölésig még megüresedő igazgató-tanítói, tanítói és tanítónői állás. VI. A kisdóvódnál: több, részint újonnan szervezett, részint megüresedett, vagy a kijelölésig még megüresedő óvónői állás. Pályázni lehet 1909. május 8-ig.

## EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Szt. Korona Országai Vöröskereszt Egyletének józsefvárosi osztálya (Budapest) ma tartotta évi rendes közgyűlését. Dr. Hainiss Géza kir. tanácsos, egyetemi tanár, elnök emelkedett hangú elnöki megnyitójában oly szép ecsettel a Vöröskereszt magasztos hivatását a fenyegetett háborus veszedelem alkalmából, hogy a közgyűlés elhatározta a beszéd kinyomását és terjesztését. Dr. Planer László pénztáros a tagállományról s az osztály vagyonáról terjesztette elő jelentését, majd dr. Körmöczy Lóránt titkár adta elő évi jelentését, amelynek kapcsán azon nagyfentosságu indítványt terjesztette elő, hogy az osztály a bujákór- és bőrbetegek részére, angol mintára u. n. dispensert állítson föl; itt a betegek elkülönítve férfi- és női osztályon ingyen rendelést és gyógyszert kapnának és végezhetnék a kurát, amelyben különben a lakásviszonyok, szemérem, stb. okából otthon nem lenne alkalmuk. A közgyűlés, Fenyvessy Adolf felszólalása után, nagy lelkesedéssel elfogadta az indítványt. Ezután a tisztújítást ejtették meg, újra megválasztván az eddigi tisztségek viselőit.

(—) Nemzetközi agrogeológiai értekezlet Budapesten. A nemzetközi talajismereti értekezlet mai harmadik napján Prof. dr. K. D. Glinka (Oroszország) és Prof. dr. F. Cornu (Leoben) elnöklésével folytatta tanácskozásait. Előadást tartottak: Prof. dr. E. Leploe, a belgiumi kormány hivatalos kiküldötte a belterjes gazdaság különleges kiválalmairól a talajvizsgálatok illetőleg; Fr. Schucht (Berlin) a porosz kir. földtani intézet talajvizsgálati módszereiről; Hornitzky Henrik (Budapest) pedig az agrogeológiai külső munkálatairól. Az előadásokat hosszu, élénk eszmecsere követte. A tegnapi értekezlet üdvözlő táviratot küldött nagysuri Böckh János miniszteri tanácsosnak, a Földtani Intézet volt érdemes igazgatójának, akinek megleghangú válasza a mai értekezleten került felolvasásra. Az értekezlet berekesztése után a társaság a keleti pályaudvarhoz indult s rövid villásreggeli után Gödöllőre rándult. Itt az állomásról a koronauradalom tisztviselői kara fogadta az érkezőket Nick Ede királyi tanácsos, igazgatóval az élen. Ezután a társaság tagjai a koronauradalom pompás fogatain Gödöllőn áthajtatva, megnézték a királyi parkot és vadászkastélyt, mire a babáti erdőbe mentek a jellemző Steppe-erdőtálat tanulmányozására. Itt élénk eszmecsere fejlődött, amelynek befejeztével a koronauradalom fényes uzsonnával vendégelte meg az értekezlet tagjait. Este a társaság visszatért a fővárosba. Az agrogeológusok budapesti nemzetközi kongresszusa alkalmából ötven tudós érkezik vasárnap Szegedre. Az illusztris társaság fogadásáról a város tanácsa gondoskodik. A tudósok Szegedre vasárnap este érnek s másnap, április 19-én reggel hat órakor kezdik meg Szeged környékén ásatásaikat. Az ásatásokhoz munkásokról a város gondoskodik. A tudósok délben térnek vissza a városba, ahol villásreggeli vendégelik meg őket s délután az egész társaság további tanulmányok céljából Mezőhegyesre utazik.

(—) A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület vasárnap tartja évi rendes tisztújító közgyűlését. Ez évvel fennállásának hetedik esztendejébe lépett a DMKE., amelynek történetében az elmúlt esztendőben legsajnálatosabb esemény az volt, hogy a kultúregyesület volt vezetője: Rónay Jenő ny. főispán elhagyta az elnöki székét, amely másfél esztendő után most került betöltésre. A még nemrégiben nagy és súlyos terhekkel küzdő kultúregyesület összes pénzügyi műveletei oly szerencsésen rendezettek, hogy ma már nem csupán a terhek pontos törlesztése van biztosítva, de azonkívül a kiadások is minden ágazatban apasztattak. Az új vezetés nyomán eloszlott a kultúregyesület működésével szemben észlelt bizalmatlanság ugyanarra, hogy a DMKE.-nek 1907. évi október hó 20. napján Hódmezővásárhely városában megtartott legutolsó rendes közgyűlés óta a

mai napig mindössze 105 a száma azoknak, akik tagsági kötelezettség lejárta után kilépés, vagy elhalálozás folytán megszűntek a DMKE. tagjai lenni. Ezzel szemben ugyanezen idő alatt a tagok száma 2014 taggal növekedett. Az újonnan belépett tagok közül 2 örökös, 96 alapító, 156 rendes tagdíj megváltással lépett be. A DMKE. mai taglétszáma a következő: Örökös tag 29, alapító tag 576, rendes megv. 320, rendes tag 9302. Ugyancsak az elmúlt esztendőben új fiókjai alakultak a kultúregyesületnek Budapesten, Szabadkán, Csabán és Vingán. A DMKE. terjeszkedésével, új fiókok alakulásával kapcsolatos a DMKE. temesmegyei osztálya megalakulásának nagyjelentőségű ügye is. Más irányban is teljes erővel foglalkoztatta a vezetőséget a kultúregyesület. Elsősorban lekötötte munkaeréjét az elnökségnek a DMKE. három nagy alkotása, a szegedi, aradi és makói nevelőintézet. Ebben az esztendőben kezdte meg az egyesület az ifjúsági egyesületek szervezését is. Eddig öt ifjúsági egyesület alakult a DMKE.-nek és pedig Bethlenházán, Simonyifalván, Makón, Horgoson és Ferenczfalván. Az ifjúsági egyesületeket ez évben gazdag könyvtárral is ellátja a központ. A földmivélségi kormány is szíves volt támogatni kultúregyesületünket. Az elnökség kérelmére a DMKE. tagjai között leendő kiosztásra, miként 1906. évben, ugy 1908. évben is fajbaromfiakat bocsátott a kultúregyesület rendelkezésére.

(—) A Mária Dorothea-Egyesület tanítónői szakosztálya e hó 17-én, szombaton délután öt órakor az állami felsőbb leányiskolában (Andrássy-ut 65.) ülést tart. Az ülés tárgyai következők lesznek: Fuchs-né Eitner Milla: A nevelőnek érdekében. Kiss Aladár: A leányok latinnyelvi oktatása. Rosenberg Augustia: A békemozgalomról.

(—) A budapesti II. kerületi állami elemi tanítónői- és nevelőintézet részben az intézeti segélyalap, részben az aradi Gólgota megváltása, részben a Gyermekvédő Liga javára, folyó évi április 17-én, szombaton délután 6 órakor jótékonykedő előadást rendez az intézet tornatermében II. ker. Csalogány-utca 43. szám.

## SPORT.

### Tavaszi versenyek Bécsben.

— Negyedik nap. —

Élénk sportra van kilátásunk a holnapi negyedik napon, mert minden egyes versenyre nagy és jó anyag van benevezve.

Érdeklődésünket mindenesetre először is az 1600 méteres *Kisbérverseny* ragadja meg, melynek 8000 koronájáért hároméveseink színe-java veszi fel a küzdelmet. Ezek közül külön is ki kell emelnünk mint legjobbakat Lappaliet, Dicsöt, Golfot, Wettert, de hozzájuk sorolhatjuk még az idén rosszul debutált, de mindemellett nagyképességű Reginát. Ha a tavalyi formákat tekintetbe vesszük, ugy mindenesetre Dicső és Regina esélyei tünnek fel legkedvezőbbben, de nem szabad arról sem megfeledkeznünk, hogy Lappalie háromszori szereplése alkalmával mindannyiszor nagy fölénytel győzte le ellenfeleit és ha hozzávesszük azt, hogy nagyon jó hírek kerüngenek felőle és a táv is teljesen megfelel neki, indokoltnak tartjuk, ha az első helyen jelöljük Dicső és Reine előtt, melyre istállótársa, Fabelhaft imponáló győzelme hívja fel a figyelmet.

A *St. Marzi-díj*, ez az 1000 méter távolságu handicapjellegű verseny több jó flyerünket fogja startjához gyűjteni. Ezek közül nekünk *Gestaendnis* tetszik legjobban, habár nagyon megnehezítheti neki a győzelmet Vincenz Albert, tekintve a távot és hogy nincs is nagyon szigoruan elbíralva; a harmadik helyre *Juliettát* várjuk, a meglepetés lovat pedig Mayemében keressük. A többi futamokban tipjeink szolgálhatnak útmutatásul.

Jelöltjeink:

- I. *Anecdote—Mulass.*
- II. *Boncompagno—Maillari.*
- III. *Lappalie—Dicső—Reine.*
- IV. *Palatinski—Paff.*
- V. *Gestaendnis—Vincenz Albert.*
- VI. *Grado—Nikita.*
- VII. *Avar—Random.*

( ) *Taral visszavonulása.* Taral, akiről megírtuk, hogy a testsúlyának leszállításához szükséges erőszakos izzasztás beteggá tette, nem lovagol többé s végleg elatározta, hogy visszavonul oly sok díjszövegnek színteréről. Néhezen fogjuk nélkülözni a távozó lovat, kinél kitünőbb, de egyuttal megbízhatóbb jockey tán soha nem lovagolt nálunk, Taralt, aki hozzánk jövele előtt Amerikában ért el valóban szenzációs sikereket. elhatározására folyton növekvő testsúlya kény-

szertette, szinte emberfeletti traininget kellett át szenvedni az utóbbi időben, hogy súlyát csak 56 kilóra is le tudta hozni. A Magyar Turf nyomán adjuk a kitünő professzionátusnak nálunk elért eredményeiből összeállított táblázatot:

	L o v.	I.	II.
1901	348	90	49
1902	277	56	47
1903	344	98	52
1904	305	76	43
1905	292	68	53
1906	314	83	49
1907	321	81	51
1908	272	47	53
1909	2	—	1
Összesen	2475	599	398

## TÖRVÉNYSZÉK.

§ A zágrábi pör. A mai tárgyaláson folytatták dr. Gyurics vádolt kihallgatását. Az elnök mindenekelőtt kihirdette a bíróság végzését, mely szerint Gyurics vádoltat, az ügyészszel szemben használt kifejezései miatt, negyvennyolc órai kemény fekvőhelylyel szigorított sötét magánzárkára itéli. A vádolt erre kijelenti, hogy minthogy az ügyész őt megsértette és elégtételt, illetően a bíróságnál védelmet nem talált, él azzal a joggal, hogy az ügyész kérdéseire nem válaszol. Az ügyész több kérdést intéz a vádlotthoz, aki azonban azokra nem válaszol. Tuskán védő intézett azután kérdéseket a vádlotthoz, aki elmondja, hogy a horvátoknak legjobb barátja. Egy grubispolnjei horvát embernek hozzá intézett levelével igazolja, hogy a horvátok őt sohasem bojkottálták. Mint orvos, nem is kérdzheti, hogy valaki horvát-e vagy szerb, neki egyaránt kötelessége elmenni, ahová hívják. Spanics védő kérdésére kijelenti, hogy politikai összejöveteleken nem vett részt és valótlannak mondja azt az állítást is, hogy Péter király képét terjesztette. Letartóztatták, ugymond, azért, mert a Frank-párt lapja azt írta róla, hogy ő is egyik vezetője a szerb önálló pártnak. Ha tényleg megtörtént, hogy a szerbek közül valamelyik elküldte magát, hogy éljen Szerbia, vagy hogy éljen Péter király, a jó-jális grubispolnjei magyarok és németek bizonyára meghallották és följelentették volna. Az egyik szavazó bíró kérdésére azt válaszolja a vádlot, hogy ő igaz, hogy nem visel nyakkendőt, de a fia igen, már ebből is kitetszik, mily megokoltan az a gyanúsítás, mintha a horvátok ellen érzett gyűlöleiből nem viselne nyakkendőt. Azután átérttek Szolarits Pláton, katinci szerb lelkész kihallgatására. A vádlevelet nem értette meg, csak annyit vesz ki abból, hogy halálbüntetésre ajánlja az ügyész.

Délután a negyvenegyedik vádlotat, *Miskovics Dusan* Mihály dr. harmincznyolc éves nős gyulavészi (gyulováci) községi orvost hallgatták ki.

Vádlot kijelenti, hogy az ellene szóló vádak egy Frenk nevű tanu vallomásán alapszanak. A tanunak az egész vallomása személyes boszúból ered. *Vádlot* mint a községi tanács tagja leleplezte a tanunak a községi erdővel üzőt manipulációját, miáltal a tanu 50.000 korona évi jövedelemtől esett el. Ezenkívül a vádlot feljelentette a tanut, hogy mézarszékében romlott húst árul. Azóta a tanu mindent elkövetett, hogy rajta boszút álljon. A tanu felizgatta ellene a község lakosságát és levelet írt Kossuth kereskedelmi miniszternek, aki neki mint vasuti orvosnak felelőse, amely levélben feljelentést tett ellene, hogy ő (a vádlot) izgat a magyarság ellen. Kossuth vizsgálatot indított, amelynek folyamán kiderült, hogy a vádlot teljesen ártatlan és a faluban a vizsgálóbiztosoknak azt mondták, hogy vádlotnál jobb ember alig létezik. Kossuth végzését, amelylyel a vizsgálat beszüntetését elrendelte, a horvát hatóságok semmibe se vették, ugy bántak azzal, mint egy koldus levelével és a vádlot ellen újabb vizsgálatot indítottak.

Az elnök felolvastatja a vádlevelet és ebből kiténik, hogy a tanu azt vallotta, hogy a vádlot Koharik állomásfőnök titkos gyűléseket tartottak nagyszerb tendenciával. A vádlot erre azt mondja, hogy ez a vallomás a legjobban bizonyítja a vád alaptalanságát, mert csak nem tételezhető fel egy magyar hivatalnokról, hogy olyan propagandában vesz részt, mely Magyarország egy részének Szerbiá-

hoz való csatolását czélozza. *Spolarics* védőügyvéd: Ez az állomásfőnök erős Kossuth-párti. Ez is bizonyítja, hogy ezt a pert a Kossuth-párt ellen akarták irányítani. Konstatálja, hogy az állomásfőnököt előbb mint vádlottat hallgatták ki, de később, miután semmi terhelő nem bizonyult rá, tanuként szerepeltették. A vádlott ezután megjegyzi, hogy az állomásfőnök neki jó barátja és igen becsületes ember. A tanu denunciaciójának alaptalansága abból is kitünik, mert egy magyar embert vádol magyarpropagandával. Ezután az ügyész intéz kérdést a vádlotthoz. Vádlott: Tegnapi az ügyész ur mélyen megsértette az én Gyurics kollégámat, miért is az ügyész ur kérdéseire nem válaszolok.

Ezután a tárgyalást berekesztették.

A mai zágrábi lapok azt írják, hogy *Accurti* ügyészt főügyésszé és *Kossutics* vizsgálóbíróvá egyetemi tanárrá fogják kinevezni.

§ Fialat gyilkos. A szabadtéri törvényszék ma egyévi börtönre ítélte Kiss Károly tizenöt éves fiút, ki Csepelen Antal topolyai legényt egy vasvillával agyonszúrta.

§ A bíróság köréből. A király *Németh* Gyula temesvári ítélőtáblai tanácselnöknek nyugdíjazása alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a Lipótrend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta. A király dr. *Rottenbiller* Fülöp budapesti büntetőtörvényszéki bírót a pécsi, *Hlaváts* Gyula soproni törvényszéki bírót a győri, dr. *Puky* Gyula kassai járásbíróvá a kassai, végül dr. *Szladits* Károly pestvidéki törvényszéki bírót a szegedi ítélőtáblához bírákká kinevezte. A király *Güntner* Antal igazságügyi miniszter előterjesztésére dr. *Balás* Béla és dr. *Tóry* József miniszteri titkároknak a miniszteri osztálytanácsosi címet és jellegű díjmentesen, dr. *Farbaky* István, dr. *Vecsaklőy* József és dr. *Rötzer* Ferenc miniszteri segédtitkároknak a miniszteri titkári, dr. *Magassy* Dénes, dr. *Tomcsányi* Vilmos Pál és dr. *Mikó* Ferenc miniszteri fogalmazóknak pedig a miniszteri segédtitkári címet és jellegű adományozta.

§ Vörös szegfű a bíróság előtt. Érdekes incidens játszódott le ma délelben a budapesti büntető törvényszéken, Szepessy István ítélő tanácsa előtt. Mára volt kitűzve dr. *Egerer* Dezső fővárosi magánúrnak a Népszava című lap ellen indított rágalmozási pöre főtárgyalásra. Ebben a perben a vádlottak Pók Ödön hírlapíró és Héjja István cipészegéd voltak, akik közül azonban csakis Héjja István jelent meg védőjével, dr. Ladányi Ármin fővárosi ügyvéddel. A tárgyalás megkezdése előtt Szepessy elnök felszólította dr. Ladányi Ármin védőt, hogy a bíróság iránti köteles tiszteletből kifolyólag vegye ki a gomblyukába tűzött bokrétját. Dr. Ladányi Ármin védő erre megjegyzte: Ha az elnök urnak ezzel sziveséget tesz, készséggel leteszem ezt a piros szegfűt, de ha az elnök ur erre engem rendeletileg akar kötelezni, akkor kénytelen vagyok kijelenteni, hogy felszólításának nem tesz eleget. A védő ezen kijelentése után a bíróság nyomban tanácskozássra vonult vissza. Tíz percznyi tanácskozás után az elnök a következő határozatot hirdette ki: A bíróság a jelen esetben a védő eljárásában a bíróság iránti köteles tisztelet megsértését látja annyival is inkább, mert maga a védő is aktív részese a főtárgyalásnak, amelyen indítványozási joggal bír. A jelen esetben a védő ur az elnöki felhívás dacára sem vette le a bokrétját, ezért a bíróság öt huzar korona rendbírsággal sújtja. Most pedig újból felhívom a védő urat, hogy ha a tárgyalás további során részt akar venni, a bokrétját vegye le! Dr. Ladányi Ármin erre bejelentette, hogy az elnök által kihirdetett bírói határozat ellen felfolyamodással él, a piros szegfűt pedig most már nem veszi le s kéri a tárgyalás felfüggesztését, hogy helyettesítéséről gondoskodhassék. Elnök erre megjegyzte, hogy a bíróság az ügyet az ügyvédi kamarának jelenti be. A bíróság azután tekintettel arra, hogy az egyik vádlott nem jelent meg a mai főtárgyalást elnapolta.

§ A Nemzetközi Büntetőjogi Egyesület magyar csoportja e hó 19—21-ig terjedő időközben tartja meg előadás-sorozatát a Magyar Tudományos Akadémia kis dísztermében. Vendégeket szívesen lát az egyesület.

§ A helyettes. Balázs András bérkocsist két-napi fogházra ítélte a rendőrség. Helyette barátja, Nagy Lajos napzámos írta le a büntetést. A családságra mihamar rájöttek és bíróság elé állították mindkettőjüket. Nagy Lajost másfél havi, Balázs Andrást pedig három havi fogházra ítélte a bíróság.

## Nyilttér.

Erovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

### Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.  
— Nem tevesztendő össze hasonló intézetekkel. —

Dr. HARMAT GYULA

### tüdőbajosok rendelő-intézete inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. szám.

Tüdő-, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérkópiás, tüdőcsucsuhurut kitűnő eredm. nyelvel gyógyíthatnak inhalációkkal és szoruitásokkal. Rendel. 11—12 és 2—4-ig.



## KÖZGAZDASÁG.

Lánczy Leó Budapest. Lánczy Leó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnök-vezérigazgatója ma Meránból (Budapestre érkezett, s holnap, szombaton már át is veszi hivatala vezetését.

Gyáriparosok tanácskozása. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatósága tegnapi ülést tartott, melyen dr. Chorin Ferenc főrendiházi tag elnökölt. A Kereskedelmi Múzeum abbeli átiratára, mely a Szövetséget egy a magyarországi gyáriparosság által Törökországba rendezendő tanulmányút rendezésében való részvételre hívja fel, az igazgatóság Elek Pál és báró Herzog Péter tagokat kérte fel arra, hogy a tanulmányút szervezésének módjait és időpontját állapítsák meg. Együttel elhatározták, hogy a Szövetség meg fogja ragadni az alkalmat arra is, hogy szoros és állandó összeköttetésbe lépjen a Bosznia-Hercegovinában e héten megalakult testvéregyesülettel. Az igazgatóság foglalkozott ezután azzal a sérelemmel, mely a magyar gyáripar váratlanul érte azáltal, hogy a képviselőház a jövődelmi adójavaslatok módosításával az értékcsökkenési alapokat adó alá vonta. Többek hozzájárulása után elhatározták, hogy ez ügyet az április 18-án tartandó közgyűlés elé viszik. Dr. Fenyő Miksa mutatta be ezután ama részletes tervezetet, amelyet a Szövetség megbízásából ipari munkások létesítése ügyében kidolgozott s az igazgatóság kimondotta, hogy a megvalósítás konkrét előkészítése végett megteszi a szükséges lépéseket. Végül a Szövetség győri főnöke nevében Wottitz Gusztáv terjesztette be indítványát a szerb vámtárgyalások siettetése tárgyában, melyet az igazgatóság egyhangulag elfogadott.

Uj államkölesönök. Az anektált tartományokért Törökországnak fizetendő kárpótlás, a mozgósítási költségek fedezése, valamint a nagy beruházási program végrehajtása, amint ismeretes, egy nagyobb, 300—400 millió államkölesön felvételét teszi szükségessé. A kölesön kibocsátását a kormány későbbi időre tervezte ugyan, mivel azonban a kinstári utalványok alakjában fölvetett kölcsönt a hadügyi szükségletek jórészt fölemésztették s így azok visszafizetése is megnehezített, sürgőssé vált az új koronajáradék kibocsátása is. Értesülésünk szerint május elejére várható az aközli bevezetése. Ezzel áll összefüggésben az is, hogy dr. Wekerle Sándor miniszterelnök bécsi tartózkodását felhasználta arra, hogy az illetékes minisztériumoknak vezetőivel a Törökországnak fizetendő kárpótlási összeg fizetési módjait végleg megállapítsa. A kárpótlási összeg fedezése tudvalevőleg részben a meglévő aktívák igénybevételevel, részben 36 millió előlegkölesön felvétele útján fog történni, míg a hiányzó 12 millió koronát az osztrák és a magyar kormányok hozzájárulásából fogják előteremteni. Az előleget nyújtó hitelkoncorcium a jövő héten fog megalakulni. A csoport

élen osztrák részről az Osztrák Földhitelintézet áll, magyar részről a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és abban résztvesznek még a legelőkelőbb osztrák és magyar bankok is.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseketelenségeket közli: Pegidjan Manó kereskedő, Kovászna; Strasser Vilmos kereskedő, Kisujszállás.

Ujítások a hadsereg élelmezése körül. Megemlékeztünk annak idején arról az ujításról, amelyet Weisz Manfréd gyára alkotott a tábori élelmezés gyorsítására. Az ujítás egy kerekeken járó tábori konyha, melylyel rendkívül gyorsan lehet főzni és a hozzávaló tábori ételhordó készülék. A háborus veszedelem hatása alatt, miután a próbák sikerültek, a hadügyminiszter — amint értesülünk — 1500 darab ilyen tábori konyhát és 4000 darab tábori ételhordó-készüléket rendelt meg Weisz Manfréd gyárában.

Gazdák és a hadseregellátás. Hogy a termelők a hadsereg ellátásában résztvehessenek, számos különleges tudnivaló elsajátítására van szükségük. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter Jekelfalussy honvédelmi miniszterrel egyetértőleg április 27., 28. és 29-én rendez az Országos Magyar Gazdasági Egyesület helyiségében ilyen czélú tanfolyamot. A tanfolyamnak a honvédelmi miniszter által kirendelt előadója Fest Imre hadbiztos lesz. Az előadásoknál a vezérfonalul szolgáló füzet és egyéb kellékek a tanfolyam helyén bocsátatnak a hallgatók rendelkezésére.

Uj bankalapítások Boszniában. Mióta a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank boszniai bank alapításának sikere külföldön is ismertté lett, azóta több külföldi, különösen osztrák pénzintézet szintén kísérletet tesz arra, hogy a Kereskedelmi Bankhoz hasonlóan főkéntet alapítsanak az anektált tartományokban. A jelentkező versenytársak azonban éppen nem valami túlságosan veszelényes ellenfelek. Az egyik a *Laibacher Kreditbank*, amely tudvalevőleg a Zivnostenska Banka alapítása, a másik az *Első Horvát Takarékpénztár*. Mindkettő Szerajevóban akar megtelepedni. Egyelőre azonban csak a tervezésnél tartanak. A boszniai magyar bank, a Szab. Boszniai Agrár és Kereskedelmi Bank pedig már a közeli hetekben megkezdí működését.

Az osztályorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

15.000 koronát nyert: 78186.  
10.000 koronát nyert: 59655.  
5000 koronát nyert: 121816.  
2000 koronát nyertek: 822 8875 8989 9812  
22215 47833 51431 53073 56250 88235 91357  
91731 96403 101608.  
1000 koronát nyertek: 3628 9346 13640 25092  
30187 37975 41722 56336 57514 60275 60730 66972  
73117 78748 79397 81359 82002 90670 92084 96259  
97199 100376 103568 114885 116831 121279.  
500 koronát nyertek: 3701 6045 7236 15329  
17217 19029 25372 31040 32797 41056 43862 44207  
53974 54201 64605 66716 70067 71925 81443 84525  
87251 88155 92553 92707 95223 96128 98440  
105355 106340 107534 108029 112238 120809  
121393. — A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

A Leszámitoló Bank új főnöke. A Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank — hír szerint — új főnököt létesít a Baross-téren. Az új főnök szervezési munkálatai most folynak.

Eredménytelen faárverések. A lipotújvári állami erdőhivatal a fenyőházai, oszabai és nikavai fenyőerdők termékeinek értékesítésére versenytárgyalást hirdetett. A kiküldési ár köbméterenként 17 korona 50 fillér volt, ezen az áron azonban senki sem ajánlkozott a famennyiség megvételére, vagyis az árlejts — eredménytelen maradt. Az erdőhivatal e hó 30-ára új árlejts hirdetett, ezuttal azonban nem iktatta az árlejts feltételei közé az eladásra kerülő famennyiség becsárát.

A Győr—Sopron—Ebenfurti Vasút R.T. nem fizet osztalékot. A GySEV. üzlete csak nem akar fellendülni. Az előző évi gyenge eredmények után a mult esztendő is annyira kedvezőtlen volt, hogy a társaság igazgatósága legutóbb Sopronban tartott ülésén az 1908. évi mérleg megállapítása után elhatározta, hogy az idén a közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy ne fizessen osztalékot. Az 1907-ik évben 46,383,105 korona részvénytőke után 235,510 korona nyereséget mutatott ki a társaság, miből a részvényesek 4 korona osztalékot kaptak.

**Az osztrák földhitelintézet közgyűlése.** Az osztrák földhitelintézet Bécsben Tauszig lovag kormányzó elnökletével tartott közgyűlésén vita nélkül egyhangulag elfogadta a kormányzó jelentését, valamint a 12.097.054 korona tiszta nyereség hovatfordítására vonatkozó javaslatát. Osztalékképpen 48 koronát fizetnek részvényenként. A rendkívüli B. tartalékalap dotálására 3.250.000 koronát fordítanak. Taftiemékre 935.359 koronát szánnak. Az alkalmazottak nyugdíjalapjához 100.000 koronát csatolnak, 611.658 koronát pedig új számlára írnak elő. A társaság vagyona 1908. év végén a részvénytőke, az árszóló-alap és a tartalékalap beszámításával 127 millió korona. A közgyűlésen rövid vita után elfogadták a javasolt alapszabály-módosítást is. Az üzleti jelentésből kitűnik, hogy a múlt év üzleti viszonyai a jelzőjelölés tekintetében nem voltak kedvezőek. A kölcsönösszegek állaga 1908. év végén 350.901.656 koronát tesznek ki. Záloglevelek és elsőbbségi kötvények forgalma 338.351.829 korona volt.

**Nemzetközi lóvásár Érsekújvárott.** A Nyitra-megyei Gazdasági Egyesület a folyó évben rendezendő XXVII-ik nemzetközi lóvásárját ismét május hó első vasárnap délutánján és az utána következő hétfőn, vagyis május hó 2-án délutánján és május hó 3-án tartja meg Érsekújváron.

**A mezőgazdasági helyzet.** Az O. M. G. E. tudósítói az általános mezőgazdasági helyzetet illetően április 15. kelettel a következőket jelentik:

**Arad.** A nagyon változó időjárás miatt a tavaszi külső munkákkal a gazdák lassan haladnak. A répa vetése folyamatban van. A tavaszi gabonafélék szépen kelnek s az őszi is kezdenek javulni. Enyhe, napos időre volna szükség.

**Baja.** Hideg, szeles idő után néhányszor jó esőnk volt. Most kedvező az időjárás. Az őszi rozs szép, a buza még nehezen indul, a tavaszi vetések szépen állanak. Takarmánykészleteink sok helyen kifogytak. Gabonázlet szilárd, hozatalok gyéren jönnek piacunkra.

**Balassagyarmat.** Hűvös éjjelek miatt úgy az őszi, mint a tavaszi vetések igen lassan fejlődnek; tavasziak csak most kezdenek kikelni. Ősziak fogasolása száraz talaj miatt nem lehetséges. Meleg eső volna kívánatos.

**Debrecen.** A hűvös időjárás folytán a vetések fejlődése lassú.

**Győr.** A zab és árpavetések befejeztettek, legtöbb helyen már kelnek. A rozsok meglehetősen fejlődnek, ellenben a búzák nagyon silányak és sok helyen ki kell szántani. Időjárás igen változó, tegnap kiadós esőnk volt.

**Kassa.** Az őszi vetések meglehetősen kiteleltek, meleg és esős idő kívánatos.

**Losonc.** Az időjárás hűvös és esős, az eső nagyon jó hatással van a vetésekre. Az őszi vetés a száraz földből nehezen kelt ki, de most jó fejlődésnek indul, a tavaszi vetések is szépen kelnek.

**Miskolc.** Az időjárás szeles, a várva-várt eső késik s meleg sincs. A szántás bár befejeződött, de a vetés még folyik.

**Nagybecskerek.** Zab és buza nagyon jól állnak. A téli árpa is jól telelt ki. Az időjárás többnyire hűvös.

**Nagykanizsa.** A tavaszi vetéseket majdnem mindenhol befejezték, most csak meleg esőre volna szükségünk.

**Nagyszentmiklós.** Többnyire szeles időjárásban van részünk. Az ősziak igen szépen alakulnak.

**Nyíregyháza.** Többnyire borús, szeles, hűvös az időjárás. Tavaszi szántás-vetés legnagyobb részét befejezték. Az elvetett tavasziakra kiadós, meleg eső kellene.

**Nyitra.** A tavaszi vetési munkálatokra az időjárás kedvező, szeles napok járnak, gyakori meleg, rövid csapadékokkal. Az ősziak nagyobb részt ki lettek szántva. A tavaszi első vetések már szépen kelnek.

**Pancsova.** Az őszi vetések állása jó, csak a téli árpáról hallani, hogy sok helyen kifogyott, az időjárás kedvező, meleg, esős.

**Szatmár.** Időjárás hideg, szeles. Tenyészet lassú. Szántás-vetés folyik, ugyszintén a gyengébb őszi vetések és rétek boronálása is. Takarmány-szükség és drágaság általános.

**Temesvár.** Az idő hideg, borús és esős. Vetések fejlődéséről panaszok nem érkezek, azonban több meleg nagyon kívánatos volna.

**Verscez.** A hideg esős idő nem kedvez a vetéseknek. A tavaszi már mind el van vetve.

**Zenta.** Hűvös idő van; tegnap esett is. A tengeri ültetése folyamatban van.

**Ujabb furások a kósi közszentületen.** Ismeretes, hogy néhány évvel ezelőtt Váci Kőszénbánya Társaság címmel vállalat alakult a célból, hogy a Kősd határában, Vác mellett, található közszentületet kiaknázzák. A furásokat meg is kezdték s midőn 130 m. mélységig lefúrtak, ott értékes szénreteget találtak. Mielőtt azonban feltárhatták volna, elöntötte a talajvíz. Így a kutatások megakadtak. Legutóbb azonban jelentős fordulat állott be a kósi szénbánya sorsában. Ifj. Casimir Perriert, a hasonnevű volt francia közszentületi elnök és Páris egyik leggazdagabb emberének fiát megnyerték a váci kőszénbánya társaság emberei, aki — szakemberek kíséretében — maga is többször járt a helyszínén az elszerecséltelenedett kósi bánya tanulmányozása és felkarolása végett, nemkülönben földtani intézetünkön is a szükséges vélemények beszerzése végett. Ifj. Casimir Perrier erre akként döntött, hogy az elöntött akna kiszivattyuztatásától eláll, ellenben a lefoglalt szentület mintegy nyolcz—tiz pontján újabb furásokat eszközöltet mintegy 500—550 méter mélységig. E munkák már nyolcz—tiz nappal ezelőtt meg is kezdődtek.

**Uj gazdasági tudósító.** A földművelésügyi miniszter Máramaros vármegye izavölgyi járására dr. Kiss István dragomérfalui lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

**A Ganz és Társa vasöntőde mérlege.** A Ganz és Társa vasöntő- és gépgyár r.-t. igazgatóságának mai napon megtartott ülésén bemutatták az 1908. évi zárszámadást, amely az értékesítési tartaléknak 252.355.52 koronával való rendes javadalmazása után 1.790.543.74 korona tiszta nyereséggel zárul, úgy, hogy a 273.030.14 korona nyereségához hozzászámításával összesen 2.063.573.88 korona áll a részvényesek rendelkezésére. Határozatba ment, hogy az igazgatóság a f. évi április 30-án megtartandó közgyűlésnek 1908. évre 180 korona osztalék kifizetését fogja javasolni, továbbá, hogy indítványozni fogja, miszerint az alapszabályszerű jutalék levonása után az értékesítési tartalékára 169.982.05 korona, a tisztviselők nyugdíjalapjának javadalmazására 60.000 korona fordítottassék, a fennmaradó 274.537.46 korona pedig új számlára vitessék át.

**Uj erőszolgáltató telep.** Érdekes és nagy figyelemre méltó beadványt intézett a Magyar Vasúti Forgalmi Rvt. Bihar megye alispánjához egy a Jád-patak vizének felhasználásával létesítendő villamos áramot szolgáltató erőmű tárgyában, amelyben az igénybe veendő patakokra a vizhasználati jogot kéri. A társaság nem a Jád-patakon kíván áramfejlesztő-telepet létesíteni, hanem a Drágán-patakon. A Drágán-patak azonban sokkal kevesebb vízmennyiséget ad, mint a Jád, mit úgy akarnak pótolni, hogy a közeli patakok vizét akarják felfogni és azt a Drágánba összegyűjtve felhasználni. A felfogott vizet a tulajdonképeni erőtelepre, a Lungsor nevű hegyben furandó alaguton, majd csatornákon vezetik. A telep Bihar megyében, Loró, Ponor, Remecz községek határában lesz felállítva. Az itt felállítandó gépezetek hajtásához kizárólag a vizet fogják felhasználni. Az előállított áramot világítási, vontatási és motorikus célokra fogják felhasználni. A társaság azt reméli, hogy három év alatt a telepet üzembe fogja helyezhetni. Itt említjük meg egyuttal, hogy a társaság legutóbbi ülésén beválasztották Simon Józsefet az igazgatóságba, akinek ebbeli minőségét most jegyezték be a cégbizottságnál.

**Az O. K. H. közgyűlése.** Az Országos Központi Hitelszövetkezet most tartotta közgyűlését gróf Széchenyi Sándor elnöke alatt. A közgyűlés elhatározta, hogy a 37.509 korona 32 fillér tiszta jövedelemből a két tartalékot 10—10 százalékkal dotálja, a fennmaradó összegből az üzletrészek után 4 százalékos osztalékot ad, a megmaradó 73.166 korona 43 fillért pedig ismét a két tartalékalap között osztja meg. A közgyűlés után kongresszus volt, ame-

lyen Csejla Lajos özdí plébános „A társadalmi osztályok együttműködése s a szövetkezetek” cím alatt tartott előadást. Azután a választásokat ejtették meg.

**A cs. kir. szab. Lemberg—Cernovic—Jassyvasut** ma Bécsben tartott felügyelő-bizottsági ülésén elhatározták, hogy az ideai közgyűlésnek az 1908. évre 27.2 korona vagyis 6 $\frac{7}{8}$  százalék osztalék fizetését és élvezeti jegyenként 7 $\frac{1}{2}$  korona fizetését, a fennmaradó 126.844 koronának új számlára való átvitelét fogja javasolni.

**Gyáralapítások és gyári hírek.** Schmitzer Jakab kérvényt intézett Temesvár városához egy létesítendő lánca-, zabl- és csattárugyár támogatása iránt. Erre a célra 10.000 négyzetméteres terület átengedését és egyéb kedvezmények megadását kéri. Ezzel szemben kötelezi magát, hogy állandóan 200 munkást alkalmaz, gépekben és berendezésekben 20.000 koronát fektet be és 40.000 korona forgótőkét helyez az üzletbe. A közgyűlés a kérelemnek helyt adott. — A Deutsch Ármín és társa cég a trencsénmegyei Várnán új gyárat létesít, amelyben főképpen gyermekjátékokat és mindenféle, a faragás és esztergályozás körébe tartozó czikkeket fog készíteni. — A Mskovits Farkas és társa nagyváradi cipőgyár bejelentette a városnak, hogy 1 millió korona befektetéssel új cipőgyárat építené s kéri, hogy a hatósági kedvezmények megállapítása végett lépjenek vele érintkezésbe. — Schlandt Mór Brassóban új börgyárat létesít, mely vachebörök előállításával foglalkozik majd. — A Délmagyarországi kezyügyár r.-t. tudvalevőleg nagy veszteséggel zárta le idei mérlegét. Már arról volt szó, hogy a gyár végleg megszűnik. Értesülésünk szerint Budai Vilmos és Bárdos (Schömberger) Alfréd temesvári kereskedők a gyár gépeit és berendezését megvásárolták s nagyobb tőkebefektetéssel folytatják a gyár üzemét. — A Kobrak-cipőgyár váci gyártelepének üzemét cipőkrém és egyéb bőrszírozó vegyszeti czikkeket előállításával bővítette ki. — Első magyar szaru- és csontárugyár r.-t. céggel Szatmáron új iparvállalat alakult, mely működését a nyár folyamán kezdi meg. — A Budapesti facsavar-, vas- és fémműgyár r.-t., amely 1907-ben alakult a Gomperz és társa cégből 500.000 korona alaptőkével és mérleget eddig még nem tett közzé, alaptőkéjét egy millió koronára szándékozik fölemelni. — A Kolozsvári (Heinrich József) ásvány- és gyógyszerpangyár r.-t. alaptőkéjét 150.000 koronáról 200.000 koronára emelte.

**Hírek a postáról.** A Bereg vármegyében lévő Hársfalva fürdőn április 16-án posta-ügynökség lép életbe. — Az ideiglenesen megszüntetett papmezői posta-ügynökség Papmező elnevezéssel újból életbe lépett. — Somogy vármegye területén Nagydombsza községben Nagydombsza elnevezéssel az Istvándi m. kir. postahivatal ellenőrzése alá helyezett posta-ügynökség lépett életbe. Egyidejűleg az Istvándiról Kisdombsza és Nagydombszára fentartott faluzó-levélhordójárat megszűnik, az Istvándi és Nagydombsza közt közlekedő járat pedig zárótáskát közvetít Kisdombszára. — A nyíregyháza—dombrádi vasútvonal Rétköz-kendergyári pályaudvarán működött rétköz-kendergyári posta-ügynökség ideiglenesen megszüntetett. — Zala vármegye, nagykanizsai járásában fekvő, Légrad községben postával egyezett új állami táviróhivatal korlátolt nappali szolgálattal megnyitott. — A Nyergesújfalu, Sütőn és Tokodon berendezett és az Esztergom környékbeli hálózathoz tartozott távbeszélő központok a Budapest környékbeli hálózatba kapcsolattak át s egyidejűleg azok a belföldi helyközi forgalomba is bevonattak a Zólyom vármegyében fekvő garampéteri törvényhatósági távbeszélő központ részt vesz a belföldi helyközi távbeszélő-forgalomban.

Felelős szerkesztő:

**PURJESZ LAJOS.**

Kiadó-tulajdonos:

**A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.**

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

## Angol készpénzrendszerű

országosan ismert elsőrangú úri szabó-termek szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, többször próbával.

prima munka.

Atmeneti kabátot (angol kelméből)	35 frtért
Felöltöt	30 „
Smoking-öltönyt (selyem bélással)	35 „
Prima utcai öltönyt	30 „

IV., BELVÁROS,  
Magyar-u. 3.  
I. emelet,  
Kossuth L.-u. mellett.  
Telefon 116-92

# TŐZSDÉK.

## A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

### Gabonatőzsde.

Budapest, április 16.

A készáru piacra ma megint szilárd volt az irányzat. A malmok eleinte tartózkodtak a vásárlástól, később azonban mindinkább jobb vételkedvük volt és a kínált mennyiségnél még többet is vásároltak volna. Az összes forgalom 20000 métermáza volt, mely 10—15 fillérral drágább áron kelt el. A rozs irányzata szilárd volt. A többi cikk ára nem változott.

A határidőpiacra az üzlet kezdetén körülbelül a tegnapi záróárfolyamokon kötötték az első üzleteket. Az irányzat azonban csakhamar megszilárdult, mert a vidékről sok véleményvétel-megbizások érkeztek. A hűvösebbre változott időjárást a vetések fejlődésére károsnak tartják és ezért a spekuláció is igyekezett eladott októberi buza kötéseit visszavenni. A malmok nagyobb tétel lisztet adtak el őszi szállításra és ennek fedezésére sok októberi buzát vásároltak, miáltal az árak rohamosan drágultak. A tegnap felmondott buzát visszautasították és ma már nem volt buzából felmondás, a készáru piacra irányzata szintén szilárd volt és így az áprilisi buza fedezése is csak drágább árfolyamokon történhetett. Berlin 3/4 márkáig terjedő áremelkedést táviratozott, minek következtében a spekuláció az olcsóbban vett kötéseit igyekezett a drágább árfolyamokon eladni, minek következtében az üzlet irányzata lényegesen csöndesbedett. Különösen az áprilisi buza irányzata lanyhult el az üzletidő utolsó perceiben, mert többen realizálni akarták kötéseiket és kereslet nem volt a piacon. Ma elkelt 500 mm. fehérmegyei buza 76.5 kgrammos 14.75, 1000 mm. 77.5 kg. erdélyi buza 14.55 K. Mindkét tétel Budapesten átadva, fizetendő 3 hó múlva. Tehát, mint láthatjuk, a forszírozott realizációnak valószínűleg ez az oka, mivel ilyenformán a készáru és az áprilisi buza között volt diszparitás eltűnt.

Buenos Airesből táviratozzák, hogy a látható készlet buzából e héten 80.000, a múlt héten 10.000 tonna, tengeriből e héten 40.000, a múlt héten 20.000 tonna, zabból e héten 10.000, a múlt héten is 10.000 tonna. A heti argentinai elhajózások: buzából e héten 70.000, a múlt héten 71.000 tonna, tengeriből e héten 12.300, a múlt héten 4000 tonna.

Szerajevóból jelentik: A vetések általában jól teleltek. Azon vidékeken, ahol a hó elmúlt, frissnek és egészségeseknek látszanak, de a bokrosodás tekintetében kissé hátramaradtak. A vetések csak a Karszt-terület egyes részeiben pusztultak el, ahol bóraviharok megfosztották a hótól. A nyári bevételek eddig csak az ország északi és déli részeinek lapályain történhettek meg. A föld megművelése a kedvező nedvességi viszonyok mellett könnyen megy végbe és a talaj kedvező minőségét általában dicsérik. Takarmányhiány s ennek következtében a takarmányneműk drágák. A gyümölcsfák jól teleltek és a rügyekből meglehetősen bőséges virágzásra lehet következtetni. Herzegovina szőlőkertjeiben már megkezdtek a tavaszi munkálatokat.

#### A készáru piacra elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 200 q 80 k 30.80 K, 450 q 79.5 k 30.50 K, 500 q 79 k 30.80 K, 700 q 79 k 30.50 K, 150 q 79 k 30.50 K, 100 q 79 k 30.20 K, 200 q 78 k, 150 q 78 k, 150 q 78 k 29.90 K, 400 q 78 k 29.40 K.  
Bánsági: 7000 q 78.3 k 30.75 K, 600 q 80 k 30.50 K.  
Bácskai: 700 q 79 k 30.30 K, 200 q 78 k 80 K, 2850 q 77.5 k 29.50 K.  
Fehérmegyei: 350 q 78 k 29.60 K, 500 q 76.5 k 29.50 K.

Tolnai: 1185 q 75.2 k 29.35 K.  
Erdélyi: 1000 q 77.5 k 29.10 K.  
Szerémségi: 100 q 80 k, 130 q 79 k 30 K.  
Rozs: 300 q 20 K kpf. par.  
Zab: 100 q 17.90 K kpf. par.  
Tengeri: 100 q 14.90 K kpf. par.

Az árak 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

#### A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	29.45—29.95
"	76	25.50—29.20	80	29.70—30.15
"	77	30.10—29.70	81	29.85—29.45
"	78	29.40—29.90	82	—
Fehérmegyei	75	—	79	29.10—29.80
"	76	28.65—29.05	80	29.45—29.85
"	77	28.95—28.90	81	—
"	78	28.10—29.50	82	—
Pestvidéki	74	—	78	29.15—29.55
"	75	—	79	29.15—29.80
"	76	28.80—29.10	80	29.50—29.65
"	77	29.10—29.45	81	—
Bácskai	74	—	78	29.50—29.90
"	75	—	79	29.80—29.45
"	76	28.65—29.30	80	29.80—30.00
"	77	28.65—29.50	81	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	20.85—20.50
" középminőségű új	—	—	—	20.30—20.35
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	16.—18.80
" II. rendű	—	—	—	17.50—17.30
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	17.75—18.70
" II-rendű	—	—	—	17.35—17.65
Tengeri belföldi új	—	—	—	14.95—15.25
Korpa	—	—	—	12.60—12.95

#### A határidőpiacra kötöttek:

##### Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:

Buza áprilisra	29.16—29.32—29.06
Buza májusra	28.48—28.82—28.50—28.66—28.60
Buza októberre	23.26—23.24—23.60—23.40—23.46
Rozs áprilisra	19.98—20.20
Rozs októberre	18.46—18.74—18.58—18.64
Tengeri májusra	14.98—15.12—15.04—15.10
Tengeri júliusra	15.38—15.54—15.48
Zab áprilisra	17.76—17.82
Zab októberre	—

#### 1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	29.—29.06
1909. májusi buza	28.58—28.60
1909. októberi buza	23.44—23.46
1909. áprilisi rozs	—
1909. októberi rozs	18.64—18.66
1909. májusi tengeri	15.08—15.10
1909. júliusi tengeri	15.48—15.50
1909. áprilisi zab	17.80—17.82
1909. októberi zab	—

#### Budapesti gabonaforgalom.

1909. április 14-től 1909. április 15-ig.

	Érkezett	Elszállított
Buza	29375	6548
Rozs	8499	7912
Árpa	4608	—
Zab	8895	14330
Tengeri	33449	4131
Liszt	102	5688
Korpa	—	2536

#### Értéktőzsde.

Ma az egész tőzsdén lanyha volt a hangulat s a konstantinápolyi kedvezőtlen hírek az irányzatot ikedvezőtlenül befolyásolták. A nemzetközi piac érezte meg leghamarább a nagyobb lanyhaságot, mert a hitelrészvények, melyek tegnap még változatlanok maradtak, ma már három és fél koronával csökkentek. A bankrészvények sem maradhettek meg előbbi árfolyamukon s a kínálat ezeknek az árfolyamát is lenyomta. A lanyha irányzat fokozódott a déli tőzsde folyamán s így az értékek ma a legalacsonyabb árfolyamon zárultak. A forgalom ma igen mérsékelt volt. A helyi piacon kótés volt a Budapesti takaréknak, az Egyesült fővárosi takaréknak, a Salgótarjáninak, a Danubiusnak, a Ganznak, a Városi vasut és a Hazai bank részvényekben. A járadékpiac is szenvedett a mai lanyhaság alatt s a koronajáradék, melynek áralakulása közeledett a 93 százalékos árfolyam felé, ma ismét 92.50 korona árfolyamon zárult. Forgalomba került a mai nap folyamán: Osztrák hitel 632.75—630.50 koronán, Magyar hitel 734.50—732.25 koronán, Államvasut 693—691.75 koronán,

Leszámitolóbank 476 koronán, Jelzálog 428.50—429.50—426.50 koronán, Rimamurányi 540.50—539.50 koronán, Városi villamos vasut 269.50—268.50 koronán, Közüti 582.50—582.25 koronán, Magyar koronajáradék 92.55 koronán, Hazai bank 272 koronán, Danubius 296 koronán, Salgótarján 568—569—568 koronán.

#### Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 632.75—631, Magyar hitel r. 734.50—733, Osztrák-magyar államvasut 693—692, Jelzálogbank 428.50—429.50—427.75, Városi villamosvasut 269—269.50, Déli vasut 111.50—110, Magyar koronajáradék 92.55 K.

#### A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 631—630.50, Magyar hitelrészvény 732.75—732.25, Osztrák-magyar államvasut 691.75, Leszámitolóbank 476.—, Jelzálogbank 428—426.50, Rimamurányi 540.50—539.50, Városi villamosvasut 268.50, Közüti vaspálya 582.50—582.25, Déli vasut 110, Magyar koronajáradék 92.55 K.

Dijbiztosítások osztrák hitelrészvényre holnapra 4—5 korona, nyolcz napra 8—10 korona, április hónap végére 16—18 korona.

#### Utőtőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 629.50, Magyar hitel 731.75, Államvasut 691.50, Leszámitoló 474, Jelzálog 426, Rimamurányi 539.50, Városi vasut 268, Közüti vasut 581.

## Üzletáthelyezés és nagyobbitás miatt

az összes raktáron levő legfinomabb angol szövetekekből

**33 forintért** készítik prima utcazi öltönyt vagy felöltőt

mérték után elsőrendű kivételben.  
**FÁI GÉZA** Budapest, Váci-utca 37.  
MERCUR-palota.

## BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, április 16. (Saját tudósítónktól.) Szombat óta buza ára folytonosan emelkedőben volt, rozs ellenben az egész idő alatt elengedő kínálat mellett változatlanul nyugodt árfolyammal megmaradt a régi áron és takarmányárak ára sem változott. A mai forgalomban buza ismét 5 fillérral lett drágább, mert noha az északamerikai piacok nem éppen jelentéktelen gyöngülést jelentettek, az itteni terménytőzsdén fedezeti vásárlások voltak. Rozs ára változatlan, takarmányárak szilárd irányzat mellett 5 fillérral drágultak.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 15.35—15.70, bánáti 15.10—15.50, mosoni 14.55—14.90, tótfelvidéki 14.60—14.95, déli vasuti 14.60—14.95, marchfeldi 14.40—14.70. Rozs: tótfelvidéki 10.30—10.50, csepeli 10.25—10.45, pestmegyei 10.40—10.60, déli vasuti 10.30—10.50, különféle magyar 10.25—10.45, osztrák 10.20—10.45. Árpa: tótfelvidéki 8.60—9.80, déli vasuti 8.50—9.50 K.

Magyar tengeri 7.90—8.15, Cinquantin 9.40—9.90, Magyar zab 9.35—9.85, válogatott 9.85—100.25, cseh-morvaországi és alsó-ausztriai 9.60—9.75.

## BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, április 16. Az a konstantinápolyi jelentés, hogy a saloniki-i ifjútörök bizottság a Szalonikiában állomásozó hadtesttel Konstantinápoly ellen készül vonulni, aggodalmat keltett és az irányzat bágyadt lett, a kínálat azonban nem volt erős és az árfolyamok csak mérsékeltlen hanyatlottak. Nagyobb realizációk mentek végbe alpesi részvényekben, déli vasuti részvény ellenben berlini vásárlásokra javult. Korlátok közt érdeklődés jelentkezett Magyar Jelzáloghitelbank és bécsi építőársaság részvényei iránt. A járadékpiac üzletelen. Az általánosan gyenge irányzat a déli tőzsde megnyitására is áterjedt, a forgalom nyugodt volt, később ellenben könnyebb javulás állott be, mert Berlin aránylag szilárd irányzatot jelentett. Orosz járadék ismét gyengült 98.10-ig.

#### 11 órakor zárultak:

Osztrák hitel 631.50, Laenderbank 439.75, Bank egyesület 523, Magyar Jelzálog 427.50, Államvasut 692.75, Déli vasut 111, Alpesi 661.50, Bécsi építőársaság 153, Török sorsjegy 181.75, Orosz járadék 98.50 K.

Reggelizés előtt fél pohár  
**SCHMIDTHAUER-féle**

használatát valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek

**Igmándi keserűvíz**

az elrontott gyomrot  
2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.  
Kis üveg 40 fillér,  
nagy üveg 80 fillér.

1 óraker jegyzetek:

Osztrák hitel 630.50, Magyar hitel 732.50, Anglo 204, Bankgyesület 52.50, Laenderbank 438.50, Union 538, Magyar Jelzalog 427.50, Államvasut 692.25, Alpesi 660.50, Prágai 2480, Rimamurányi 540.50, Orosz járadék 98.25, Török sorsjegy 181.25 K.

Bécs, április 16. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 112.40, Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 142.75, Magyar hitelbank részvény 731.—, Magyar lezámitoló és váltó részvény 473.—, Rimamurányi 541.—, Magyar cukoripar 19.15, Adria hajózási részvénytársaság 390.—, Magyar koronajáradék 92.50, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 93.20, Magyar nyer.k. sorsjegy 196.50, Kassa-Oderbergi Vasutészvény —, Magyar Jelzalogbank 425.—, Magyar keresk. bank —.

Bécs, április 16. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2 százalékos papír-járadék 95.35, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.40, 1860-as sorsjegy 155.—, Osztrák hitelsorsjegy 466.—, Angol-osztrák bankrészvény 293.—, Bécsi Bankverein 532.25, Osztrák-magyar bank 1781, Déli vasut 100.50, Dunagőzhajózási társ. 900.—, Dohány részv. 333.—, Cs. k. arany (vert) 11.33, Német bankv. 117.80, Osztr. Lloyd 427.—, 4.2 sz. ezüst jár. 95.30—99.30, Osztr. koronajáradék 95.35, 1864-es sorsj. 268.50, Osztrák hitelintézeti részvény 629.50, Union-Bank 536.25, Osztrák Landerbank 438.40, Osztrák-magyar államvasut 692.—, Elbevölgyi vasut 459.—, Alpesi részvény 658.75, 20 frankos 19.04, Londoni váltóár 239.70, Lipótkohó 445.—, Töröksorsjegy 180.75.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, április 16. Tekintet nélkül a Török-országból érkezett aggasztó jelentésekre, a mai tőzsde a bányarészvények szilárdaságára támaszkodva, amelyek közül főleg német luxemburgiak iránt mutatkozott nagyobb érdeklődés, kezdetben aránylag ellentállóképes volt és az árfolyamesések a többi értéknemekben általában csak a százalék tört részét tették ki. Különösen gyöngéek voltak Kanada Pacific részvényeken kívül, amelyek több mint 1 százalékot veszítettek, főleg az orosz és török sorsjegyek. Török sorsjegyek 1.10 márkát veszítettek. A további folyamatban a politikai kedvetlenség általános esésekben nyilvánult meg amaf inkább, mert a nyugati tőzsdékről is kedvezőtlen hangulatjelentések érkeztek. A vezető bányaeértékek terjedelmes realizációk nyomása alatt jelentékenyebben engedtek. Német luxemburgiak a megnyitással szemben 3 százalékkal alacsonyabbak voltak. Keleti vasutészvények több mint 1 százalékot veszítettek. Az utótőzsde irányzata is pontatott forgalom mellett gyöngült volt. Kézpénzpiac ipari értékei tulnyomórészt nyomottak voltak. Napi pénz 2 százalék, magánlezámitolási kamatláb 2 százalék.

Zárlatok jegyzetlik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.75, osztrák hitelrészvény 198.—, Déli vasut 18.40, orosz bankjegy 215.20, 4 százalékos új orosz kölcsön 83.—, Disconto Commandit 187.90, Dinamittruszt 162.75, Harpeni 192.50, Unifikált török járadék 92.80, 4.2 százalékos ezüst-járadék 95.75, 4 százalékos magyar arany-járadék 95.10, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 148.25, Bécsi váltóár 852.75, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 228.60, Gelsenkircheni 188.90, Laurakohó 195.80, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) április 16. 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.80, Osztrák hitelintézeti részvény 198.50, Osztrák-magyar államvasut 148.75, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.50, Bécsi Bankverein 132.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcsön 79.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.70, Osztrák koronajáradék 95.90, Magyar koronajáradék 93.05, Osztrák-magyar bank 128.20, Déli vasut részvény 18.30, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 852.83, Párisi váltóár 881.25, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Allandó.

Hamburg, (Zárlat) április 16. 4.2 százalékos ezüst-járadék 99.20, 1860, sorsjegy 158.—, Déli vasut 18.50, 4 százalékos aranyjáradék 99.—, Osztrák hitelrészvény 198.—, Osztrák-magyar államvasut 145.50, Olasz járadék 104.30, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.60, Nyugodt.

London, április 16. Angol consol 84.1/2.

Páris, (Zárlat) április 16. 3 sz. Francia járadék 97.52, Osztr. aranyjáradék 99.—, Magyar aranyjáradék 96.40, 3 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 292.—, 5 százalékos marokkói járadék 523.—, 4 százalékos spanyol járadék 98.95

4 százalékos unifikált török jár. 97.70, Török sorsjegy 171.50, Török dohányrészvény 360.—, Osztrák földhitelintézet 11.77, Osztr. Landerbank —, Magyar jelzalogbank 447.—, Banque de Paris 1615, Banque Ottomane 708, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Hartmann gépgyár 525.—, Urikányi kőszén 162 Váltó Amsterdamra (rövid) 208.37, Váltó német piacokra (rövid) 123.66, Váltó Bécsre (rövid) 105.—, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/3, Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csek Londonra 251.75, Magánkamatláb 1.1/2 Szilárd.

DIABOLO! Legjobb óvszer férfiaknak és nőknek! Orvosilag ajánlva: Artalmatlan Vegytisztító Feltétlenül megbízható Sterilizált Egy üveg (tartalmaz 6 adagot) 3.50. korona. Két üveg (tartalmaz 12 adagot) 6.— korona. Egyedüli forráktár: POLLITZER SÉRUMBULATORIUM speciális orvosi rendelő-intézet Budapest, IV., Kossuth Laos-utca 8. felem.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vásárcsarnok.

Április 16. Az üzletmenet az ünnepek után igen esendes maradt. Hufélékben az üzletmenet lanyha. Vajból kicsinyek a hozatalok, szilárd jegyzések mellett. Burgonyakészleteink nagyok, az irányzat esendes. Tojás igen lanyha s az export érdeklődés minimális. Mai árak:

Husneműk: marahus hátulja 126—130 K, eleje 88—100 K, vidéki borjú, borbén hosszan mérve, súlylevonás nélkül 84—96 K, helybeli borjúhús 100—112 K, sertéshús szalonnával 140—144, lehozott sertés 148—152 K, szalonna friss 124—128 K, szalonna sózott 124—128 K, szalonna füstölt 136—144 K, olvasztani való 140—148 K, hajt 150—160 K, sertésszár 152—156 K, mind métermázsánként.

Pástétol (vidéki) kg-ja 100—160 K, hazai sonka 180—200 K, szalámi magyar 3.20—3.40 K, szalámi nyári 1.20—1.40 K kg-kint.

Vad: sz 1.60—2.00 K, vaddisznó 80—90 K, kg-kint egészben, fenyvesmadár kötegye 1.—1.20 K.

Baromfifélék: Élő, rántani való csirke 3.—3.40 K, sütni való 4.—4.60 K, kacsza sovány 4.—4.50 K, kacsza húzott 6.—6.40 K, lud, húzott 16—20 K, tyúk 3.60—4.40 K, pulyka 9.—10 K páronként. Vágott, szépen tisztított baromfi: húzott lud 1.40—1.60 K, húzott rucza 1.60—1.70 K, húzott pulyka 1.00—1.60 K, levestyúk 1.40—1.50 K kilogrammonként. Pulard 1.60 korona darabonként.

Tejtermékek: tevaj (centrifugált) I. 3—3.20 K, II. 2.40—2.80 K, főzővaj (köpült) 1.70—2 K, tebentúró 26—30 fillér.

Zöldfélék: burgonya (vagonáru) sárga 8.60—10 K, rózsas 8—10 K, fehér 6—6.40 K, kifli 14—16 K, sárgarépa 18—22 K, petrezselyem 18—20 K, vöröshagyma nakóli 32—34 K, vöröshagyma közösleges, hazai 20—24 K, fokhagyma 34—52 K, káposzta 24—28 K, 100 kg-kint.

Burgonya: új 19—20 K, spárpa solo 2.40—2.— K, közep 1.60—1.80 K kilónként. Uborka, salátának 40—80 K 100 drb-kint.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift

Telefon 102—39.

- Gyógytényezők: Finsen-féle ivlámpa fürdők szívhaj és veredényelmesedés ellen. Elektromágneses gyógyítás Röntgen sugarakkal való kezelés. Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio). Kék fényvel való kezelés. Villamos hőfürdők (Elektrotherm). Villamos fényfürdők. Villamos massage (Vibratio). Galván. Farad és Franklin árammal való kezelés. Villamos vízfürdők. Szilénium fürdők. — Remdélés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. — Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus

- Főbb javallatok: Általános idegesség (neurasthénia, hystéria). Ideggyengeségi állapotok. Álmatlanság, Fejfájás. Hűdások (Paralysis). Idegfájdalmak, idegszabák (Neuralgiák, ischiás). Gerincvelősrövidítés (Tabes). Szívbetegségek. Veredényelmesedés. Kőzvény és osz, reuma, izületi és onstbajok. Székrekedés. Daganatok. Anyagcserebajok (Bihizó cukorbeteg, vérszegénység) Bőrbajok. Bőrviszketeg. Lupus. Hajhullás, kopaszág. Szörtelenítés (móknél az arcon). Aranyeres csomók.

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró árfolyam, Pénz, Ár, Záloglevelek, elsőbbeségek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmok, Iparvállalatok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Bazilika, Penzmenek és váltók.

Gyümölcstélék: Alma: válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) 60-80 K, másodrendű 30-40 K, harmadrendű apró áru 16-24 K. Kőrite elsőrendű 1.80-2.- K, másodrendű 6-80 K, dió I. 40-60 K, dió II. 30-40 K 100. kilónként.

Kőhanyai sertéspiacz.

Április 16. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül súlyban) 143-144 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 144-146 fillér. Könnyű (páronként 250 kilogrammig) 145-146 fillér. Közép (páronként 240-280 klg.) 145-147 fillér. Könnyű (páronként 240 klg.) 145-147 fillér.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatóság.) Április 16-án. Előző napi eladatlan maradvány 16 drb sertés, 6 drb süldő, 2 drb malacz. Mai felhajtás 548 drb sertés, 19 drb süldő, összesen 567 drb sertés, 25 drb süldő, 2 drb malacz. Eladatott 545 drb sertés, 25 drb süldő, 2 drb malacz. Mai maradvány 19 drb sertés. Következő árak jegyzetelték: Zsirterítés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felüli életsúlyban 112-118 fillér, II. rendű 280-350 kilogrammig 106-112 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felüli életsúlylevonással 144-152 fillérig, fiatal közép 220-300 klg.-ig életsúlylevonással 145-158 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig 90 fillérig, levonással: 144-158. Hussertés, belföldi süldő 104-120 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak 4 fillérrel emelkedtek.

Budapesti szurómarhavásár.

Április 16. Felhajtott 1260 drb élő borjú, közte 3 drb leölt borjú. Árjegyzések: Elsőrendű 65 borjúkért 72-80 fillérig, kivételesen 94-98 fillér, középminőségű élő borjúkért 60-70 fillérig, leölt borjúkért 50 fillér, silány és rugott borjúkért 50-56 fillér kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat élénkebb volt, az árak 3-4 fillérrel emelkedtek.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

SÖTÉT NAPLÓ.

Orosz forradalmi kép.

Írta: Ropsin V. Ford.: Szabó Endre.

„Tudtam én, hogy te meghallgatsz engem mindig, és meg is mondtam az itt álló gyülekezetnek, hogy higgyék, hogy te küldöttél engemet.

„Ezeket mondván, hangos szóval kiáltott: Lázár, kelj ki.

„És kikelt a halott, akinek a kezei és lábai halotti lepedőbe voltak göngyölve, az arca pedig kendővel bekötve. Jézus pedig azt mondta nekik: oldozzátok fel őt, hadd járjon...“

Ványa bezárta az evangéliumot. Én nem szólok. Ványa tünődve ismétli:

„Uram, már büzlök, mert már négy napja fekszik a sirban...“

A kék levegőben fecskék csaponganak. A folyón túli monostorban vecsernyére hangozznak. Ványa halkán szól:

— Hallod, Zsorzsik: négy napja... — Nos!

— Nagy csoda az. — Hát a szárvoszi Szerafim is csoda? Ványa nem hallgat rám.

— Zsorzs. — Mi az, Ványa? — Ide hallgass.

„Mária a sirnál állt és sirt. És mikor sirt, lehajlott a sirba.

„És lát két fehérbe öltözött angyalt ott ülni, az egyiket fej felől, a másikat láb felől, ahol a Jézus teste feküdt.

„Azok így szólnak hozzá: asszony, miért sírsz? Ő azt feleli nekik: elvitték az én Uramat és nem tudom: hova tették.

„Ezeket mondván megfordult és meglátta a Jézust, aki ott állt; de nem ismerte meg, hogy az a Jézus.

„Jézus azt mondja neki: asszony, miért

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location, date (Apr. 15, Apr. 16), and water level (méter). Lists various locations like Inn, Duna, Tisza, Körös, Maros, Szamos, Kraszna, Latorca, Ung, etc.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 16. —

Kinevezések. A belügyminiszter az országos közlekedési törzskönyvbizottság tagjává a magyar történelmi társulat képviselőjében dr. Borovszky Samut, a társulat titkárárt; az igazságügyminiszter dr. Váli Ernő budapesti közházi főorvost a törvényszéki orvosi vizsgálóbizottság tagjává három év tartamára; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Mátrai Vereszl Béla szarborhegyi állami elem tanítót kir. tanfelügyelővé töl-nökké és szolgálatára Csikvármegye tanfelügyelő-ségéhez rendelte, Községi Márton okleveles tanítót pedig a mindszent-külföldi állami elemi népiskolához rendes tanítónak; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a vukovári adóhivatalhoz Pav-zsics Román volt adóosztály adóosztály ideiglenes minőségben; a kereskedelmiügyi miniszter Wágner János és Kozák Károly igazolványos albiztosokat a vezetésére alatt álló minisztériumhoz hivatalosákká nevezte ki.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Mach Ferenc ugosi lakos Vágra, Róth Dániel budapesti lakos Ráczra, Grünspán Farkas (Vilmos) budapesti lakos Gáborra kért átnevezését megengedte.

Pályázatok. A trencsényi pénzügyigazgatóság-nál egy pénzügyőri szemlézi és több pénzügyőri vigyá-

zói állásra 2 hét alatt; a debreczeni és a szombathelyi kataszteri helyszínelési felügyelőségeknek: több kataszteri biztos, fogalmazói és kataszteri irattartó kezelő irodatiszti állásokra 2 hét alatt; a karánsebesi törvényszék-nél hivatalosalkalmazásra május 28-ig; Fogaraszvár-megye főispáni hivatalánál hivatalosalkalmazásra má-jus 15-ig lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Föld-mágnességi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt inkább csak a keleti és északi határmegyékben esett többnyire 5 és helyenkint 10 mm.-t meghaladó csapadék itt-ott zivatarral és kevés jégesővel. Számos helyen erős szél uralkodott. A hőmérsék-let többnyire néhány fokkal alacsonyabb a nor-málisnál s az éjjel helyenkint gyenge fagy is volt; a maximum Fiumében 21 C. fok és a mi-nimum Tatrafürednél -5 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Tulnyomóan száraz idő várható lényegtelen hőváltozással.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm. max. min., Hőmér-éklet max. min.

— Te mondd ezt?

— Igen, én mondom. Hogy azután ne ölhessenek. Hogy azután higgyenek az embe-rek istenben, hogy a szeretet megszentelje a világot.

— Ez blaszfémia, Ványa.

— Tudom. Hát a „ne ölj?”

Ide nyújtja mind a két kezét. Széles, ra-gyogó mosolyal néz rám. Aztán hirtelen, testvériesen megcsókol.

— Légy boldog, Zsorzsik.

Én is megcsókolom őt.

Május 11.

Ma találkoztam Fjodorral egy cukrá-szatban. A részletek iránt állapotunk meg.

Elsőnek én jöttem ki az utcára. A szom-széd kapu alatt három kémét vettem észre. Rájuk ismertem a gyors szemekről, fürké-sző nézésükről. Megmeredtem egy ablaknál. Magam is kémém lettem. Mint a vizsla ku-tya, úgy szimatoltam utánuk. Minket vi-gyáznak ezek, vagy nem?

Kijött Fjodor is. Ő nyugodtan ment to-vább az utcán. Arra a spionok egyike, egy magas, vörhenyes, fehér surroz, piszkos sap-kás rögtön felugrott egy bérkocsira. A má-sik kettő futva ment utána. Én Fjodor utáa akartam szaladni. De ő már akkor felkapott egy gyors járatu bérkocsiba. Utána eredt az egész kopóhad. Meg voltam győződve, hogy Fjodor elveszett.

Én sem maradtam egyedül. Köröskörül valami különös emberek. Egy alak nem a maga kabátjában. Fejét mélyen lehorgasz-tja, vörös kezét összeteszi a hátán. Azután egy sánta, rongyos boeskorban, piaczi kol-dus. Aztán az én nem régi ismerősöm, a zsidó. Cilinderkalap van a fején, a szakálla fekete, nyirott. Láttam, hogy el akarunk fogni.

Az óra tizenkettőt üt. Egy órákor Vá-nyával kellene találkoznom egy sikátorban. Ványa még nem adta el a lovát, kocsiját, ő még bérkocsis. Titokban reménykedem, hogy ő elszállít engem.

(Folyt. köv.)

# SZINHÁZAK.

Szombat, 1909. április 17-én.

## NEMZETI SZINHÁZ.

### Passe-Partout.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Georges Thurner. Fordította: Szini Gyula.

#### Seemélyek:

Régis Lyonel  
Régis Eugén  
Régis  
Régis Andrea  
Lambert  
Helmin Jacqueline  
D'Amonvalce  
Aigant Henriette  
Couturier Aurélie  
Lélas Suzette  
Rafio  
Luzancy  
Osmel  
Tupin  
Vauche  
Lambert  
Brezia  
Muller  
Arzén

Kezdetre 7/8 órákor.

## MAGYAR SZINHÁZ.

### Hivatások urak.

Társadalmi színmű 3 felvonásban. Irta: Földes Imre.

#### Seemélyek:

Brücher György  
Barna Gábor  
Rube neje  
Müller  
Feleki  
Herczeg  
Vedres  
Ulrich  
Ella, lánya  
Kozma  
Vámosiné  
Dezsi, fia  
Bog. Pál  
Smola János  
Juliska  
Terka

Kezdetre 7/8 órákor.

## TRÁVIA SZINHÁZ.

### Jóteknőnczélű előadás.

A Barcsay-utcai főgymnázium jóteknőnczélű előadása.

Kezdetre 7/8 órákor.

## APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Képszínház-utca 1-3. szám. Telefon 63-39.

Taft elnök bevezetése a Fehérháza. (Amerikai képviselőnek felvétele). — A mentő-ásonak. — Modern zsonglör. — Melleszt szabadságon. —

## Templomrablók.

— Díjnyertes malacz. — Kény-szerházasság. — Az Isten keze.

### Buffalo-Bill.

(Amerikai csikósok támadása). — Széria-Bosznianban készített felvételeink jövő héten kerülnek műsorra.

Kezdetre 6 órákor, vasár- és ünnepnapokon 4 órákor.

## M. KIR. OPERAHÁZ.

### Fra Diavolo

vagy: A ferracini vendégfogadó.

Víg-opera 3 felvonásban. Szöveg gét írta: Scribe E. Fordította: Váradi Antal. Zenéjét szerz.: Auber D.

#### Seemélyek:

Fra Diavolo  
Lord Cookbourne  
Pamela  
Lorenzo  
Matteo  
Zerlina  
Ciccio  
Nagy I.  
Paraszt  
Katoná

Kezdetre 7 órákor.

## VIGSZINHÁZ.

### Tatárjárás.

Operetta 3 felvonásban. Irta: Bakonyi Károly. Zenéjét Gábor Andor verszere szerz.: Küllmán I.

#### Seemélyek:

Lohoryay  
Treszka, lánya  
Riza báróné  
Imrody  
Lorenty  
Elekcs, hadnagy  
Wallerstein  
Mogyoróssy  
Virac, strávaszter  
Turi, szászvezető  
Suták, közhuszár  
Kempelen  
Gerő, intéző  
Idike  
Bence, bérsgazda  
Szegeti Bendi  
Elemérné  
Wulfka, ezredes

Kezdetre 7/8 órákor.

## KIRALY SZINHÁZ.

Pámay Ilka felelőse:

### Az elvált asszony.

Operetta 3 felvonásban. Irta: Leon Viktor. Zenéjét szerzelte: Fall Leo.

#### Seemélyek:

Lisszewerhe Karel  
Jana felesége  
Bakkányi  
Wander-Loo Gonda  
D. Estelónk, elnök  
Ruiterspiet, bíró  
Leye, ügyvéd  
Lionger szakkértő  
Wiesum  
Scrop, kalauz  
Adeie jó-yese  
Krauwévi  
Marjje, a felesége  
Kisbibi  
Egy hölgy  
Inas

Kezdetre 7/8 órákor.

## FŐVÁROSI GYERMEK-SZINHÁZ.

VI., Révai-utca 18. szám.

Következő előadás vasárnap, április hó 18-án.

# Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, igazgató.

Na és mindennap

: A nap hőse :

# Conchas

róla beszél az egész város!

16 egyéb attrakció!!

Az előadás kezdete 8 órákor.

Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig.

Telefon 93-36.

# PARISIANA-ORFEUM

Szerecsen-utca, a m. kir. operával szemben.

Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-45.

Pénztári órák d. e. 10-11 délután 3-9 óráig.

Helyárak 2, 3, 4, 5 és 6 korona.

**AZ ELEVEN SZOBROK**, a csodaszépségű Lonna nővértől készült. Az egész világon felhívást keltettek. **The 5 Lorrison** a tökéletes szépségű angol nővérek fellépése. **Moto Baby** a villanybaba, az érthetetlen technikai csoda. **Spiesse Brothers & Mack** világhírű amerikai excentrikusok. Előadás után a remek tükörben kabaret, előkelő művészeknek közreműködésével. — **Kitűnő konyha**. — **Pompás üvögsőr**. — **Jegyelővétel:** 10-11 délután 3-9 óráig. —

Előleges jelentés. Az „Amerikai Park“ nagyobbítva, újonnan átalakítva megnyílik május hó 1-én.

# FOLIES CAPRICE

Igazgató: LEITNER ÉS KELETI Révai-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Telefon 14-22. Az előadás kezdete 7/8 órákor. 11 órákor. Ma: 11 órákor.

# Mobilisirung

(A mozgósítás)

Bohózat. Irta: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.

Ezt megelőzi 1/10 órákor:

# „A legszebb szörme kirakat“

Bohózat. Irta: Faun. Rendező: Erdélyi Emil.

Nappali pénztár d. e. 9-11 és d. u. 3-6 óráig.

Az I-ső emeleti „Casino de Parisban“ elsőrangú tánc attrakciók. Kezdetre 7/12 órákor.

# STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Szenzáció! Kezdetre pont 7/9 órákor. Szenzáció!

Budapest-Nagymaros. Jelenetek egy vasuti kupéban. — Irta: Glinger és Taussig. Fordította: Steinhardt Géza. — Ezt megelőzi:

# CSAK ÖT PERCZ!

Bohózat. Irta: Glinger és Taussig, fordította: Steinhardt.

En és a Welsz Jeno. A holdvilág nótá parodiája írta: Szóke Szakal, énekl: Steinhardt, valamint Gyárfás új műsorral. Továbbá: Tunison et Desmolines és a Harridinnis csoport fellépése.

A remek tükörben reggelig tánc és zene — Elsőrendű attrakciók — Belépő-díj nincs.

Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. sz. és özv. Kontinó dohánykülönlegességi áradájában, Andrassy-ut 29.

# CIRKUSZ-BEKETOW

Városliget. Telef. 107-46.

Ma szombaton apr. 17-én este 7/8 órákor

# Nagy High-Estély

csodálatos remek műsorral.

# ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22.

Ma és minden este 8 órákor

a legjobb budapesti műsor!

# Julcsa úgy van — Ágyról — ágyra

# ! KIORY !

Már megint Rác Laci.

Varjas Antal új slágere.

THE JOLLY BOSTON'S. — BEREGISS

és még 10 attrakció.

Vasárnap, április hó 18-án délután fél 4 órákor

mérsékelt helyárú előadás.

Jegy váltható elővételi díj nélkül a Royal-Orfeum nappali pénztáránál, d. e. 10-2-ig d. u. 3-6-ig. A tükör műsortermében éjféltkor Trianon és Grand-Cabaret. — Új tánc attrakciók. Czigányzene reggeli 5 óráig.

# Kalapkirály

Elsőrangú női divat és kalapművelés.

Panama kalapok 2 koronáért

Különös gondot fordítunk műhelyünkben Hátsó-ú. 33. női szalmakalapok átala-

ktására. Szíves partifogásért csodszünk

Osztermann és Stern kalapos-mester

Szabott árak! Eskü-ut 6. (Klotild-palota)

# Alkalmi vétel folytan kiárusítunk

Nagy selyem damast abroszt	darabját 1 frt 50 krért.
Nagy selyem damast szalvétát	— „ — 30 „
Vaszon női inge-et	— „ 1 „ 06 „
Csipke függönyöket	— párját 3 „ 30 „
Futó szőnyeget	— méterjét — 35 „
Tavaszi divat kelmetét 120 cm széles	— — 68 „
Divat selymeket	— — 85 „
Mosó delaineket	— — 25 „
2 ágy és 1 asztal terítőt	— 6 „ 50 „
20000 Jaquard szőnyeg újonságot	— 5 „ 80 „

# Rosenberg és Quitt

VI., Kiraly-utca 32. sz., sarok üzlet. Alapított 1895. évben. 26698

# Legmegblzhatóbb Román Oszkár

# Angol FOGMÜTERME

Budapest, VII., Rákóczi-ut 14. sz. I. em.

Munkáitai Jóságát részletfizesi kedvezményvel is biztosítja.

# SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintáimokat megszeres a Szabadalmakat Ertekesítő Vállalat

PÁSZTOR (bej. oeg)

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 17. sz.

Felvilá rostitás díjtalan. Telefon 24-20.

Telefon 64-20.

## EDISON

Mozgófénykép Vállalat  
VI., Nagymező-utca 21.

Első előadás hétköznap d. u. 5 órákor.  
Vasár- és ünnepnapokon d. u. 3 órákor.  
Utolsó előadás kezdete 11 órákor.

**Szenzációs újonság!**

Műsoron kívül:  
páratlan hatású énekes és zenés mozgófénykép a világ legelső ngy művészi közreműködésével.

**Minden órában változó műsor.**

Helyárak:  
Páholy I. K., L. hely 50 fill., II. hely 40 fill., III. hely 20 fill., Gyermekeknek félár.

Mozgófénykép vállalat tulajdonosok figyelmébe

Megjelent 150.000 méter újonságot tartalmazó legújabb kép- (film) árjegyzékünk. Kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon 64-20.

# Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52-88.

Minden este 9/1 órákor:

## László Rózsi

(Conferancier: Dr. Szalay József.)

Azonkívül. Mozgósítás, vagy Berukkolt a conferancier. — Városatyák. — Eleven regény. 3 bohózat. 3 tréfa. — Jegyek: 4, 5 és 6 koronáért. (Zeneári és páholyülés 6 korona).

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kiténtve

## Dr. Batizfalvy I. Z. főváros lege'ső FOGORVOSI INTEZETE

Áthelyezve: Károly-körút 3. sz. alá.

Fájós fogak gyógygyítása Szájpadlás nélküli műfogak aranyhidak, koronák, Jól használható fogszorok el-készítése és behelyezése.

Fogházak (altatásban is.)

Jóállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

# Heti műsor:

1909. április hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszínház	Vigszínház	Kiraly-Színház	Magyar Színház	Urania
18 Vasárnap ... .. (d. u. este)	Sába királynője	Stuart Maria	—	A taitónó	Janos Vitéz	A szorence fia	—
	Passe-Partout	—	—	Vigváza a nőre!	Táncos huszárok	Zöld Kakadu Regi jó idők	—

# HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!



## JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN  
**POLGÁR KÁLMÁN**

ÉKSZERESZ-és MŰÖRÁS-üzletében szerezhetők be  
**BUDAPEST, Erzsébetkörút 29.**

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.  
ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE.

### KÉZIMUNKA GOBELINEK,

hímzőanyagok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy képes árjegyzéket. 26728 Telefon: 109-06.

### BÉRCZI D. SÁNDOR

Budapest, VI., Desseffy-utca 5. sz. (Váci-körút sarokház mellett, villamos megálló.) Saját áruházában. Madeira himzésre alkalmas fehér ruhavászon nagy választékban. Tessenék mintát kérni.

:: Tessenék mutatványszámot ::

kérni:

### Az Új Időkből.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap. Szerkeszti: Horezeg Ferencz. Előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 10.

### A Magyar Lányokból

Képes hetilap, fiatal lányok számára. Szerkeszti: Tutsek Anna. Előfizetési ára negyedévre 2 kor. 50 fill. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 10.

### Az Én Ujságomból.

Képes hetilap gyermekek számára. Szerkeszti: Pósa Lajos. Előfizetési ára negyedévre 2 kor. 50 fill. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 10.

958. sorozat **Bon 028. szám**  
**Polgár Sándor**  
m. kir. szab. nyert orvosi mű- és közismerés  
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.  
köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 10%, azaz tizenöt százalékos árkedvezményt adni az ered.  
**F. Bergerand fils,**  
párisi különlegességek (óvszerek) gyármányhól. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen, zárt leveleiben küldetk.  
Kivágatott az „E. vetetés”-ből. 26705

### ROZSA!! SZEGFÜ!!

Magastörzsű rózsafák 2 éves koronával, 10 darab 12-16 K. Magastörzsű rózsafák 3 éves koronával, csak rézibb, legjobb és újabb fajták, 10 darab 20 K. Bokorózsák, 2 évesek, 10 darab 6-8 K. Amerikai óriás szegfűk, egy éves, erősen virágzó, 6 darab 10 K. Császár-szegfűk, folyton virítók, 10 darab 5-10 K. Kezokedem biztos megfogamzásért és gazdag virágzásért. Széküldés mindenhová bérmentve utavéttel. Képes árjegyzék díjtalanul. **KRAUSZ T.** kivüli kertészete Feketehalom, Brassó mellett. 27171

### Pénzelőleggel

beraktározunk bizományba burtort, varrógépet, kerékpárt, kereskedelmi eszközöket utólagos díjzárattal száraz raktárainkba  
**Szendró Sándor és Társai**  
VII., Dohány-utca 43. sz., Telefonszám: 105-94.

## Akar Ön kitűnő fényképet?

Akar Ön ezen fényképek a készítője lenni?  
Ha igen, úgy siessen megrendelni az alanti megrendelési íven



### AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED B. T.

őög fényképezési-osztályában  
az itt képen látható **Reform-Minimum** kamarát.

A Reform-Minimum-kamara a létező legkisebb, legmodernebb és legvékonyabb kamara. Ezen modell méretei a megengedhető legkisebb fokra vannak redukálva. A kamara el van látva magas és szélességi irányban eltolható objektívvel, forgatható fűkörkeresővel, vízszintmérővel, kettős kihuzattal a hátsó lencse önálló használata céljából. A legfinomabb kivitel, bőrdoldalfalak, a futoalj feketére fényezve, fémrészek nikkelezve, elsőrendű bőrátthuzat. Az objektívek F: 5,5 fényerősségig alkalmazhatók.

A Reform-Minimum kamara árai Unikum-zárral beleértve három fémkazettát tokban:

9 × 12 cm	13 × 18 cm
Ár havi részlet	Ár havi részlet
120.-	185.-
165.-	225.-
korona	

127b. Finom Rapid-aplanáttal  
129b. Rietzschel-anasztigmáttal F/8 F = 120 mm

### Megrendelési ív. Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél

Budapest, VII. ker., Rákóczi-út 30. szám.  
Ezennel megrendelem Reform-Minimum-kamara 9 × 12 - 13 × 18 cm. nagyságban kor. Árszám, fizetendő kor. havi részletekben 19... tól kezdve Budapesten Aufrecht és Goldschmied B. T. cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket, illetve, ha a megrendelt áru egyenesen a gyárból küldetik, a vámköltségeket is magam viselem. Három havi részlet elmulasztása a teljes vételiárat esedékessé teszi.

Lakhely: \_\_\_\_\_ Kelet: \_\_\_\_\_  
Név és foglalkozás: \_\_\_\_\_  
Nagy Képes Árjegyzék ingyen és bérmentve. E.

## Hollandi

életbiztosító részvénytársaság  
(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)  
**Amsterdam**

Magyarországi igazgatóság:  
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 1. SZ.

Az 1907-ik év végén:  
a biztosítások összege a **341 millió** koronát meghaladta.

A tartalékok összege: **99 millió 440,898.20** kor.  
Eddigi kifizetések: **75 millió 856,650** kor. 79 fill.

Legolósabb díjak.

304/1909. szhoz.

### Versenytagyalási hirdetmény.

A tiszta-vezsenyi gázló rendezésének munkáihoz szükséges 79245 köbméter rőzse szállításának vállalati uton való biztosítása céljából a szolnoki m. kir. folyamtermőki hivatal helyiségében: **1909. évi majus hó 10-én délelőtt 10 órakor nyilvános zár. ajánlati versenytagyalás** fog tartatni.

A versenytagyaláson az ajánlattevők, vagy azok képviselői jelen lehetnek. Az ajánlati feltételek a tervek, továbbá a kötendő szerződés tervezete, valamint az annak kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek a hivatalos órák alatt a szolnoki m. kir. folyamtermőki hivatalnál megtekinthetők s ugyanott szerezhetők meg az ajánlati minta is.

Az ajánlatok — melyeket az ajánlati feltételek szerint és az előirt minta használatával kell kiállítani — a fentjelzett nap délelőtti 10 órájáig a szolnoki m. kir. folyamtermőki hivatal főnökénél nyújtandók be.

Szolnok, 1909. április hó 19-én.

M. kir. folyamtermőki hivatal.

E hirdetési rovatban minden szó egy-szeri beiktatása közonséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

# KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egy-szeri beiktatása közonséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

**Pénzszekrények**  
Használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Balvány-utca 6-C. 28

**Fajbaromfi**  
Fajbók, nyulak, diszgalambok, madarak élő méhek stb-iről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bérmentve **Diana-telep, Tar, Hevesmegye.** 27100

**Gyümölcsfa-**  
diszfa- és rózsá-árjegyzékkel ingyen szolgál **Weber falkolaja Békás, megyeren, (Budapest mellett.)** 27041

**Idei cukor-borsót,**  
fejes salátát, spenótot, hó napos retket, zöldhagymát, új burgonyát postakosaránkint 3 koronáért, ismételőknak árendmennyivel szállít **Szabó G. Csongrádról.**

**Szólo spárgát,**  
ezukorborsót, spenótot, új burgonyát, fejes-salátát, hónapos retket, zöldhagymát postakosaránkint 3 koronáért, ismételőknak árendmennyivel szállít **Gyümölcskivitel Csongrádról.**

**Fajborokat**  
felelősség mellett lefejtve, kölcsön hordóban hektoliterjét 32 koronával szállít **Gyümölcskivitel Csongrádról.**

**Kosarakat**  
gyümölcs és zöldség szállítására minden nagyságban szállít **Gyümölcskivitel Csongrádról.** 27286

**Pénzt azonnal**  
butorra, zongorára, kocsikra, varrógépekre, kerékpárokra, kereskedelmi cikkekre, melyeket utólagos díjfizetéssel legutó-nyosabban bizományba be-raktározunk. **Tauber Armin és Társa, kizárólagosan csak VII., Baross-ter 18.** Telefon 97-66.

**20,000 rózsa-fa**  
magastörzsű, kapható **NOVÁK JÁNOS** szőlőtelepén **Székelyhíd.** Árjegyzék bérmentve.

**Sarkány J.**  
Régi elismert jó hírnevű butoriparancs zég, Budapest, VII. Erzsébet-körút 26. ajánlja mint specialista, ezisze ru házcikkait, melyek alkalmasak nass- és egyéb ajándékokra, valamint dusan felszerelt min taraktárát modern asztalo s és karpi os butorok-ban, szolid árak mellett. Hit elképes egének eset-leg határidő kedvezmény-ben is részeshínek, árfeleme és nélkül. 27254

**Elsőrendű vadonatúj**  
**Singer női varrógép**  
27 forintért karika-hajóst 40 forint-ért, centráló-hint 45 forintért, iparosgép-eket igen olcsón 5 svti jóállással szállítok, videó árjegyzék in-gyen. **Krausz Henrik** varrógépgyári raktára Budapest, IV., Vörösi Föld-u. 40. Ádász V. Vizonteladóknek árendám

**Pénzszekrények**  
és amerikai irodabuto-rok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít **Hirsch és Társa** Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

**Szálló-oltványokról,**  
szőlővesszőkről leg-olcsóbb árjegyzéket küld **Székelly József, Gyöngyös.**

**BUTOR**  
részletfizetésre vagy meghatározott időre, szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. — Fővilágosítással szolgál **LISZT ISTVÁN** Bpest, IV., Koronaherceg-u. 2. (Kigyó-ter sarkán) **butorraktárban.**

Több mint 500 képpel ellátott árjegyzékünket bárkinek 60 fillér ellenében franko elküldjük.

**Ajtók és ablakok**  
régi és új vasredőnyök teljes vasalással. **Kapuvás rácszatok, kertkerítések, keramittapok, kohelmi lapok** olcsón kaphatók **Kelemen Mór** épület-bontos vállalkozónál Budapest, Nador-u. 72-74. Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

**Pénzelőleggel**  
beraktározunk butort, zongorát, autómobil, mindenemű gépeket és kereskedelmi árut, vidékről is. Butorszállítást, költöztetést elvállalunk. Leg-szolidabb kiszolgálás. — **Magyar Kereskedelmi Szállítási és Beraktározási Betéti Társaság** Budapest, VI., Király-u. 76. Király-színházzal szemben. Tele- fon 119-05. 26997

**Zálogozódulakat**  
veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszeret 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. 736 **SCHILLER ISZIDOR** ékszerkereskedő **Budapest, Sip-utca 8. szám.**

**Parlament**  
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépírá- oktató, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hiva- talos tanfolyama. Alapít- totta **Markovits Ivan** 1868-ban. Biztos állásköz- vetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoz- tatót küld a **Göbelsberger szakiskola.** (Csak Liszt Ferenc-ter 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vi- gyázunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakia- kolója írógép-ekértől s más hirdetésünk utánzó újabb tanfolyamoktól füg- getlen. Telefon 64-68. Be- írások egész napon át. 28244

**Jogi,**  
politikai szigorlatokra, alau- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vias- gákra, ugyszintén áll- lamszámvetélni állam- vizsgára teljes sikerrel gyorsán, olcsón elő- készít: **Dr. Kállay Zoltán jogi szeminariuma.** Bpest, IV., Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsá-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel. 661

**Neu Samu és Fia**  
szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintézet **VÁCZ.**  
Gyárt: mindennemű fa- és vastalcskat, kő- és kézko- csit, szerszámokat, emelő- gépeket, kettős áttérel, tűz- tápítási-asztalokat kerti és locomobilgép-eket stb. stb.

**Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23.** Telefon: 161-27. **Kérjen árajánlatot!**

**Stenográfia**  
**Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsírá- oktató.** Ingyenes gépírás-tanítás az összes rendszerű írógép-eken. A „Stenográfia” Or- szágos **Gablersberger** gyors- író- és gépíró-iskolában havonta új magyar, német gyorsírási, gépírás, keres- kedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Leve- lész és vitairási tanfolya- mok. **Okleveles gyorsíró- os kereskedelmi iskolai rendes tanárok.** Az intézet sokszorosító és másoló iro- dája elvállal mindennemű írás és dicsmunkák elké- szítését és sokszorosítását. A „Kalligrafia” szemléltető előadásban fényesen be- vált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szemléltet- tetés. Méréskelt tandíj. Beíratások naponta kizáró- lag **Rákóczi-ut 60. I. em.** Nem tévesztendő össze ha- sonló hangzású iskolákkal. **Kérjen tájékoztatást.** 308

**Ingyen diszmunka!**  
Magyarország összes fürdőinek, sanatoriu- mainak, nyaralótelepe- nek és ásványvizeinek részletes, illusztrált le- írását evéibenikérésre ingyen megküldi **Magyar Fürdőkalauz** kiadóhivatala **Bpest, Eötvös-u. 36., I. 9**

A legelőnyösebb részletfizetésre **zongorát, pianinot, czimbalmot, hegedűt**  
Készpénzbeni áronak a leg- újabb leedszerű **bankhitel** után kizárólag csakis **REMÉNYI** nagy magyar hangszertelepen **Prospektus és árjegyzék** ingyen. 649 **Budapest, Király-u. 58.**

**Ha köhög**  
vagy rekedt, Réthy-féle cu- korkát vegyen 60 fillérért. 26796

**Mme. Valter**  
angol- és francia női sza- bónő Budapest, VIII. ker., Fecske-utca 8., I. em. 6. Elvállal minden e szak- mába vágó munkát a leg- utolsó divat szerint legfi- nomabb kivitelben, szolid árak mellett. Átalakítások elfogadtnak. Gyászruhák 24 óra alatt készílnék.

**Penz-szekrények**  
újak és használtak, va- lamint kazetták és má- soló prések legolcsóbb- ban csakis **Spitzer M. és Testvéreinek.** Budapest, VII., Dob-utca 16. sz. (Király-u. 13.) Gozd-ud- var kaphatók.

**Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása**  
háló-, ebédlo-, szalon, uri szoba és irodai teljes be- rendezések. — Dus raktári szőnyegek, függönyök, te- ritők, csillárok, vas- és rézbutorokban. **GROSZ SANDOR és Társa** Budapest, Liszt Ferenc-tól 8. szám, ezelőtt Gyár utca. **Telefon 14-09.**

**+ Soványág +**  
Az egyedüli eredmény- től kísért háziszor a **dr. William Hartley** tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyer- nek. — **Hölgyek** remek koblot. Hat hét alatti 20 kilo gyarapodásért jót- állást. Vérczegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbajo- soknak nélkülözhetet- len tápszer. Kítüntetve: **Chicago, Berlin, London, Hamburgban.** Köszönő levelek minden orszá- ból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati ut- sítással. **Főraktár: Ba- lázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.**

**INGYEN!**  
**+ GUMMI +**  
és különféle óvszer-árjegyzé- künket titoktartás mellett in- gyen és bérmentve küldjük **NAKIRA** törvényesen védett férfi gummi- különlegesség, tucata 12 kor., 3 tucatból 20% engedmény. **Uterus-Spray** legjobb higiénikus női szer 14.-korona. **GUMMI-HALHÓLYAG** 3, 4, 6, 8, 10, 12 korona tucata. **Minatgyűjtemény** 12 darab 4 kor. Pees velus 3-8 eur.-ig. **Irrigator** 3 kor. és feljebb. **Blidec** vasállványon 8 korona.

**+ Magyar Orvosi Műszertár +**  
Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben.) **Postos címre és a vörös keresztet egyetűnk.**

**VALÓ.**  
di francia különle- gességek (óvszer) csakis **P. Bergueran** Pils leg híresebb párisi gyártótel legelőnyö- sebben beszerezh-tők **Polgár Sándornál** Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50. **Részletes képes ár- jegyzék** ingyen és bérmentve

**Asztalosok**  
új jövedelmi forrását le- író képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.



Sajat gyártmányu fűthető fürdőkád körmelegítő-kályhával **kádak 14 koronától fel öbb.** Elvállalok; mindentelö kútszá- vattuyuk és házi vízvezeték be- rendezéseket legolcsóbb áron. **Lefkovicz Adolf, Bpest, VII., Wesselényi-u. 51/E.** Telefon 118-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

**Jó és olcsó nyaraló és üdülőhely:**  
**Lőcse** szab. kir. városa, Szepesvármegye székhelye; 573 méter magasán a ten- ger színe fölött, a város- ban és a város körül szép sétányok, 1-2 kilométer- nyire fenyőerdőkkel kör- nyezve, teljesen portalan, ózonos lev-gövei; kitűnő jó forrásvíz-vezetékkel, villamos világítással, ki- kövezett és csatornás utcákkal és kertekkel; **jó és olcsó** élelmézé- sel, könnyü közlekedéssel, kellemes szórakoztató és kirándulószomszédhelyek- kel. Az odautazás és ott elszállásolás körülményei- ről tüzetes felvilágosítá- sokkal szivesen szolgál a város rendőrkapitánya.

**Ingóságokat**  
értékesítő és beraktá- rozó vállalat **Rákóczi- ut 19.** bejárát a Szent- királyi utcából. **Kész- penzelőleggel** beraktá- roz bárminemű ingó- ságokat, berendezése- ket mintaszéri raktá- raiba csakely díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. **Telefon 110-08.** 9984

**BUTOR**  
**30% megtakarítás!**  
**Regi Butorszalon**  
Budapest, Ferenciek tere 3 félémelet. **Vétel és eladás használt és új** polgári, urasági lakberen- dezéseknak mahagóni és palisander butorok, uri szobák, angol búgarniturok és szanbutorok, keleti — szőnyegek, csillárok. — **Telefon 82-13.**

**VALÓ.**  
di francia különle- gességek (óvszer) csakis **P. Bergueran** Pils leg híresebb párisi gyártótel legelőnyö- sebben beszerezh-tők **Polgár Sándornál** Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50. **Részletes képes ár- jegyzék** ingyen és bérmentve

**Fényképezőgép**  
ritka kedvező alkalmi vétel részben arverésből és más alkalmi vételekből eredő jó fényképezőgépek kaphatók már 5 forinttól felj. **Görz, Zeiss, Busch, Voigt- lándner, Souter** és más anasztigmatos fényképező- gép is igen olcsón. Ugyan- itt **Gramon** koncerti-be- szelgép, erős és szép hanggal, lemezekkel együtt potom olcsón továb- ba finom va ászfénygép és egyéb más tárgyak, alkalmi vétel árban eladók **Radó-nál E yeim-ter 5.** (nem Egyetem-utca) Min- dent veszek, eladok és becserelek.

**Ajtók, Ablakok,**  
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méret- ben és alakban, igen ol- csón kaphatók. **Wiener A. utódánál** **BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.** **Telefon 62-80.**

**Brilliantot,**  
aranyat, ezüstöt, ékszer- tés régiséget veszek és eladok. **Kertész ékszerész** Budapest, VII., Király- utca 85. szám. — **Telefonszám 95-48.**

A Franklin-Társulat kiad- sában legújabbán megjelent:

**ELEMI FIZIKAI KISÉRLETEK GYŰJTEMÉNYE**  
Közli, számos fizikus közre- működésével **ABRAHAM HENRIK** az „Ecole normale supérieure” taná- ra, a „Société française de phy- sique” főtársa. **Fordította Szijártó Miklós.**  
I. rész: Műhelymunkálatok. — Geometria és mechanika. Hidrosztatika. Termika. II. rész: Akusztika. — Optika. — Elektromosság és mag- nesség. **A m. kir. villás-és közoktató- ügyi miniszter támogatásával.** **Ára a két kötetnek 16 K.**  
Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése, (Wodianszky P. és Fia) részvény-társaság-nál Buda- pest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

**INGYEN!**  
**DRÁGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP NAGYÍTÁSOK**  
MINDEN ÉLETTAGYASÁG KÉPET 5 KORONÁRT BIZTES PASZPARTUVAL 55-68 CTK. NAGYSÁGÁRAH CSORAGOLVA. SZINBÉ **OLAJKÉP**  
**ÁRA 10 KORONA.** KÉPVISÉLŐK MINDENHÉT PÉLVÁTELÉSEK. **SAVATÓSSÁG**  
MINDEN IRÁNYBAN **RAFAEL** FÉNYKÉPEZÉSI MŰTEREM BUDAPEST, VII. KER. ROTTERDAMI U. 46. NYITÓTETVE A 1905. ÉVI PÁRISI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON GYŐZDÖLVÉL: KERESZT TEL É ARANY-ÉREMMEL.